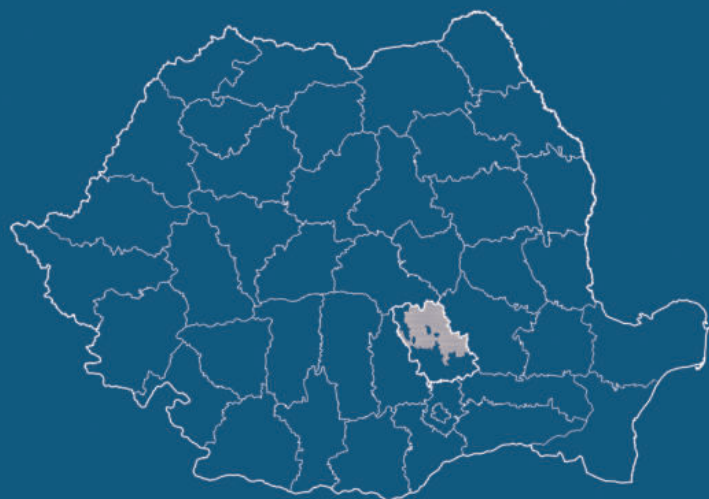

ORDINUL
ARHITECTILOR
DIN ROMÂNIA

GHID DE ARHITECTURĂ

pentru încadrarea în specificul local din mediul rural

ZONA PRAHOVA SUBCARPATICĂ

GHID DE ARHITECTURĂ

**PENTRU ÎNCADRAREA ÎN
SPECIFICUL LOCAL DIN MEDIUL RURAL**

ZONA PRAHOVA SUBCARPATICĂ

Ghidul de arhitectură se adresează:

- locuitorilor satelor
- administrației locale și regionale
- investitorilor publici și privați
- consultanților specializați în accesarea fondurilor europene
- proiectanților

În vederea întocmirii proiectelor pentru

- investiții din Programul Național de Dezvoltare Rurală
- investiții private
- investiții publice

și a fundamentării documentațiilor de urbanism.**COLECTIV DE ELABORARE****Echipa**

arh. Cornelia-Elena ZAHARIA

arh. Claudia-Georgeta PÎRVU

Grupul Rural al O.A.R.

Consultanți de specialitate

arh. Călin Hoinărescu

etnograf dr. Ana Bârcă

Tehnoredactare

arh. Claudia-Georgeta PÎRVU

arh. Emilia ȚUGUI

ROSTUL GHIDULUI

Rostul acestui material este de a furniza un instrument de lucru locuitorilor din mediul rural, autorităților locale, investitorilor, proiectanților și consultanților implicați în procesul de construire sau elaborare a unor regulamente de construire în mediul rural. *Ghidul* își propune să fie un set de reguli ușor de aplicat, cu exemple clare (inclusiv de tipul „Așa da” și „Așa nu”), care să faciliteze alegerea

modelelor adecvate de către cei ce vor să construiască în mediul rural. În același timp, prin acest *Ghid* se dorește ușurarea activității echipelor de proiectare sau consultanță în alegerea configurațiilor, a materialelor și a tehnologiilor necesare construirii în mediul rural, fie că vorbim despre proiecte finanțate prin PNDR, despre elaborarea documentațiilor de urbanism sau despre simple intervenții cu

finanțare exclusiv privată. Obiectivul esențial al *Ghidului* este păstrarea nealterată a spiritului așezărilor în care sunt propuse proiectele și creșterea calității vieții, concomitent cu conservarea tradițiilor și a peisajului cultural existent – acestea fiind, de fapt, chiar resurse pentru dezvoltarea durabilă în mediul rural. În acest sens, există deschidere pentru abordări specifice secolului al XXI-lea care țin

cont de resursele locale, de energiile regenerabile, precum și de cunoașterea acumulată local (meșteșugurile și tehnica populară). Proiectele de succes din mediul rural evidențiază faptul că există o legătură foarte strânsă între calitatea peisajului natural, a celui construit și calitatea vieții. Viitorul oricărei comunități depinde de modul în care își administrează resursele. Mediul construit

(construcțiile de orice fel) poate fi o resursă extrem de valoroasă sau, din contră, doar un consumator de resurse. În acest sens, prezentul material propune soluții care pun în valoare înțelepciunea tradiției constructive locale, a utilizării responsabile a resurselor locale, dar în același timp oferă soluții noi, ce țin de materiale și tehnici moderne de construcție și de surse de energie regenerabilă.

Implicarea comunității în gospodărirea responsabilă a mediului construit

Grija cu care întreținem, reparăm sau construim - fie că este vorba de casele tradiționale, părințești sau de clădiri noi, reprezintă un proces ce presupune asumarea unei responsabilități față de întreaga comunitate.

Orice clădire trebuie percepută în primul rând ca o componentă a ansamblului așezării sătești. Astfel, o clădire trainică, frumoasă, care își îndeplinește bine rostul pentru care a fost construită, ar trebui să fie un motiv de mândrie pentru întreaga comunitate. Acest lucru devine și mai evident, mai relevant, în cazul clădirilor cu funcțiuni publice, comunitare: primăria, școala, căminul cultural, dispensarul, clădiri de cult etc.

Principiile care vor sta la baza oricărei intervenții asupra mediului construit din zonele rurale (fie că este vorba de conservare, întreținere, modernizare sau construire) sunt următoarele:

- **respectul pentru moștenirea culturală:** se va urmări cu precădere integrarea în context prin păstrarea nealterată a identității așezării, a peisajului construit și a celui natural;
- **responsabilitate față de urmași:** îmbunătățirea condițiilor de viață în prezent prin valorificarea resurselor locale în mod judicios, pe termen lung, pentru a rămâne disponibile și generațiilor viitoare;
- **utilizarea surselor de energie regenerabile;**
- **valorificarea amplasamentului, astfel încât forma sau volumetria și înfățișarea clădirii să reflecte**

climatul local: orientare și însoțire, umiditate și vânturi dominante, oscilații de temperatură etc.;

- **utilizarea materialelor și a tehnicilor tradiționale** care, testate de-a lungul timpului, reflectă cele mai bune soluții pentru condițiile de mediu locale;
- **utilizarea materialelor reciclabile și re folosirea apelor uzate și pluviale.**

Pentru noile programe sau funcțiuni propuse în mediul rural, întotdeauna se vor analiza următoarele aspecte:

- **relevanța:** „Cât de necesară este această nouă clădire sau ansamblu pentru comunitate? Cum se va asigura întreținerea și funcționarea noilor clădiri?”;
- **incluziunea socială:** „Cât de echitabilă este repartizarea serviciilor, a

utilităților, a facilităților de producție în teritoriu?”. Se va urmări favorizarea accesului tuturor membrilor comunității, în aceeași măsură, la noile funcțiuni;

- **dezvoltare comunitară** prin calificare profesională și încurajarea economiei locale.

În anumite comunități, deși există resurse de materie primă valoroase, acestea sunt neglijate de localnici, iar meșteșugul prelucrării lor s-a pierdut.

În această situație este necesară calificarea localnicilor astfel încât să poată avea acces la aceste resurse, în vederea susținerii unor activități de economie socială capabile să aducă un venit constant în comunitate.

Acest principiu este extrem de important, atât datorită rezultatului direct de ieftinire a investiției prin folosirea forței de muncă locale, cât și datorită efectului pe termen lung pe care îl asigură: în teritoriu rămân nu numai funcțiunile capabile să deservească locuirea, ci și personalul calificat capabil să le utilizeze.

Acest deziderat se poate atinge doar printr-o politică investițională coerentă, care trebuie să urmeze niște pași necesari, cum sunt:

- cooptarea localnicilor adulți și lipsiți de ocupație ca mână de lucru, pentru început, necalificată;
- aducerea în teritoriu a inginerilor, maiștrilor, tehnicienilor și muncitorilor capabili să instruiască și să asigure calificarea lucrătorilor necalificați;
- organizarea de cursuri practice și cursuri de formare și calificare pentru localnici;
- dezvoltarea unor centre de valorificare a materialelor de construcție ecologice rurale cu aplicații în domeniul construcțiilor;
- pe măsura derulării programului, gradul de calificare a personalului crește; consecutiv, crește remunerația și capacitatea de a întreține locuințele nou create;
- atingerea obiectivelor avute în vedere la terminarea programului: aceste funcțiuni productive vor rămâne în teritoriu, urmând să deservească întreaga așezare în ansamblul ei; în plus, la terminarea programului, zona va fi locuită de un segment de populație productiv. Acesta va fi capabil să presteze munci calificate în cadrul așezării, dar și în vecinătate, fiind astfel capabili să-și întrețină casele și gospodăriile.

Rostul arhitectului

Reușita demersului său este direct proporțională cu adecvarea proiectului la cele enumerate mai sus.

Aceste lucruri nu trebuiesc rupte din contextul mediului rural românesc de început de secol XXI, în care confuzia dintre valoare și non-valoare este mult prea des întâlnită. În acest sens, arhitectul are și rolul de a-și consilia beneficiarul (fără a-l manipula) pentru a asigura premise realiste unor proiecte sau demersuri ce au ca finalitate sporirea calității vieții, inclusiv prin atributele mediului natural sau ale fondului construit, la care paticipă în mod direct.

Rostul lui este să aducă echilibru acolo unde este chemat.

CUPRINS

Rostul ghidului	3
Implicarea comunității în gospodărirea responsabilă a mediului construit	4
Rostul arhitectului	4

1. ZONA

1.1. Delimitarea geografică a zonelor după unități administrativ-teritoriale	6
1.2. Caracteristici specifice ale zonei	7

2. SPECIFICUL LOCAL

2.1. Tipologii de sate	10
2.2. Caracteristici ale țesutului rural tradițional	11
2.3. Amplasarea pe lot a construcțiilor	12
2.4. Tipologia planimetrică a gospodăriei	14
2.5. Principiile organizării în plan a locuinței tradiționale	14
2.6. Sistemul constructiv	15
2.7. Gabaritele și proporțiile construcțiilor	15
2.8. Elemente de construcție	16
2.8.1. Acoperișul	16
2.8.2. Pereții	17
2.8.3. Soclul - Temelia	18
2.8.4. Tâmplăria și golurile	19
2.8.5. Elemente de fațadă	21
2.8.6. Construcții anexă	23
2.8.7. Amenajări exterioare	24
2.9. Spațiul public	26

3. PREVEDERI GENERALE PENTRU CONSTRUCȚIILE NOI

3.1. Prevederi urbanistice	28
--------------------------------------	----

3.2. Amplasarea în cadrul așezării	28
3.3. Recomandări care țin de calitatea utilizării spațiilor	29
3.4. Amplasarea pe lot	30
3.5. POT, CUT, regim de înălțime	31
3.6. Prevederi referitoare la compoziția volumetrică a construcțiilor noi	32

4. EXTINDEREA ȘI REABILITAREA CONSTRUCȚIILOR TRADIȚIONALE

4.1. Extinderile	36
4.2. Refuncționalizarea anexelor (acareturilor)	39
4.3. Reabilitarea clădirilor existente	39

5. ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE - CONSTRUCȚII NOI

5.1. Acoperișul	44
5.2. Pereții	50
5.3. Soclul	51
5.4. Tâmplăria și golurile	52
5.5. Elemente de fațadă	54
5.6. Amenajările exterioare	58

6. AMENAJAREA CLĂDIRILOR EXISTENTE

7. SPAȚIUL PUBLIC

7.1. Strada	66
7.2. Maluri și traversări de apa	66
7.3. Spații verzi	67
7.4. Obiecte din spațiul public	68
7.5. Iluminatul public	69
7.6. Reclamele, firmele, inscripțiile	69

8. PERFORMANȚA ENERGETICĂ

8.1. Sistemele de încălzire (cerințele de securitate la foc)	71
8.2. Eficiența termică (sisteme și (materiale de izolare)	71

ANEXA 1

Studiu de amplasare și încadrare în imaginea așezării	76
---	----

ANEXA 2

Glosar de termeni	76
-----------------------------	----

ANEXA 3

Legislație	79
----------------------	----

Bibliografie	80
------------------------	----

Credite fotografice	80
-------------------------------	----

1. ZONA

8

1.1. Delimitarea geografică a zonelor după unități administrativ-teritoriale

Zona de deal-munte a județului Prahova este situată în partea de sud-vest a Carpaților de Curbură, delimitată la vest de județul Dâmbovița, la sud de județul Ilfov, la est de județul Buzău, iar la nord de județul Brașov.

Ghidul se aplică în toate satele de pe teritoriul administrativ al următoarelor localități

Adunați	Lapoș
Aluniș	Măneciu
Apostolache	Păcureți
Ariceștii Zeletin	Plopu
Bălțești	Podenii Noi
Bănești	Poiana Câmpina
Bătrâni	Posești
Berteza	Predeal-Sărari
Brebu	Provița de Jos
Călugăreni	Provița de Sus
Cărbunești	Salcia
Ceptura	Sângeru
Cerașu	Școțeni
Chiojdeanca	Secăria
Cocorăștii Mislii	Starchiojd
Cornu	Surani
Cosminele	Șoimari
Drajna	Șotrițe
Dumbrăvești	Ștefești
Fântânele	Talea
Gornet	Tâtaru
Gornet-Cricov	Teișani
Gura Vadului	Telega
Gura Vitioarei	Vadu Săpat
Iordăcheanu	Valea Călugărească
Izvoarele	Valea Doftanei
Jugureni	Vărbilău
	Vâlcănești

1.2. Caracteristici specifice ale zonei

Zona de deal-munte a Munteniei s-a caracterizat printr-o locuire continuă, așa cum dovedesc săpăturile arheologice (până în perioada neoliticului).

În comuna Târgșoru Vechi se află situl arheologic de la Târgșoru Vechi, aflat în punctul „la Mănăstire”, unde s-au găsit urme de așezări din eneolitic (cultura Gumelnița), neolitic timpuriu (cultura Starčevo-Criș), neolitic (cultura Boian), Epoca Bronzului (cultura Tei), perioada Latène, Halstattul târziu (cultura Ferigile-Bârsești), secolul al II-lea e.n., secolele al V-lea–al VII-lea și secolele al XV-lea–al XVII-lea, precum și două necropole din secolele al II-lea–al III-lea și din secolul al IV-lea e.n.

S-au identificat castre romane la Drajna de Sus, Târgșoru Vechi și Mălăești. Pe valea Teleajenului s-a construit un drum roman care a înlesnit deplasarea trupelor romane spre punctul de trecere spre Transilvania.

În perioada medievală și modernă, caracteristicile importante în definirea spațiului cultural, economic, social până în secolul al XX-lea au fost date de statutul locuitorilor acestei zone - acela de oameni liberi (moșneni), care au deținut proprietăți mari în comun.¹ Acest tip de proprietate² a constituit

punctul de plecare pentru modul de organizare și dezvoltare a multor așezări din Muntenia. Încă din antichitate, Herodot a făcut descrieri ale organizării comunităților din Dacia unde a existat proprietate obștească.³

Legătura dintre mediul construit și cel natural este caracteristica de bază a așezărilor subcarpatice din Prahova (și nu numai de aici).

Relieful este deluros și spectaculos și păstrează în mare parte caracteristicile naturale. Terenurile împădurite alternează cu livezi, fânețe sau culturi agricole. Străzile principale și ulițele au un traseu sinuos, care oferă imagini dinamice.

Caracteristicile reliefului și ale rețelei stradale oferă imagini panoramice ale așezărilor. În momentul apropierii de vatra satului, clădirile apar rând pe rând puse în evidență de așezarea lor în teren în mijlocul mediului natural puternic prezent.

Modelele de arhitectură utilizate denotă o preocupare aparte pentru a materializa o poziție socială însemnată pe care au deținut-o proprietarii (moșnenii). Astfel, specialiști care au ajuns să cunoască mai îndeaproape această lume puțin cunoscută astăzi afirmă: „Țăranii români liberi, moșneni

și răzeși, cu deosebire cei așezați în satele de la poalele Carpaților, au făurit o civilizație rurală care [...] a dovedit o putere de creație culturală care uimește pe oricine ajunge să o cunoască”.⁴

1 Călin Hoinărescu - *Habitatul rural tradițional prahovean*: „...tipul de proprietate funciară influențează atât constituirea habitatului, cât și configurația, a ogoarelor, islazurilor, crângurilor etc.” (pg. 27); „moșnenii, țăranii liberi, proprietari de moșie, sunt autorii modelelor de locuințe sătești” (pg. 26).

2 Menționăm că nu există o legătură dovedită clar științific între proprietatea obștească a dacilor și cea a românilor țărani liberi.

3 Menționăm că nu există o legătură dovedită clar științific între proprietatea obștească a dacilor și cea a românilor țărani liberi.

4 Henri H. Stahl, *Civilizația vechilor sate românești*, 1968.

Caracteristici geografice și climatice

Județul Prahova este așezat în nordul Munteniei, pe cel mai bătut drum al țării: drumul Prahovei, care venea din Transilvania (respectiv Europa centrală) peste pasul Predealului și, făcând un ocol prin București, ajungând la mare. Județul și-a luat numele de la râul care îl străbate, Prahova. Zona de deal-munte a județului Prahova este situată în partea de sud-vest a Carpaților de Curbură.

Relieful cuprinde dealuri încadrate în grupa subcarpaților Prahovei (situați între valea Slănicului-Buzău și Valea Dâmboviței). Înspre est, pe valea Cricovului Sărat, se desfășoară celebra podgorie Dealu Mare, una dintre cele mai importante din țară. Relieful atinge în nord altitudini mari prin: grupa munților Bucegi delimitată spre est de valea Prahovei, grupa munților Baiului (Gârbova) situați între valea Prahovei și valea Doftanei, a munților Grohotiș între valea Doftanei și Teleajen, a munților Ciucaș între Teleajen și Târlung. Aceste văi se constituie în zone și subzone etnografice din zona studiată. Munții pot fi trecuți pe valea Prahovei prin pasul Predeal sau prin pasul Bratocea (pe valea Teleajenului), ambele drumuri ducând către Brașov. (sursa: Consiliul Județean Prahova - pagina web)

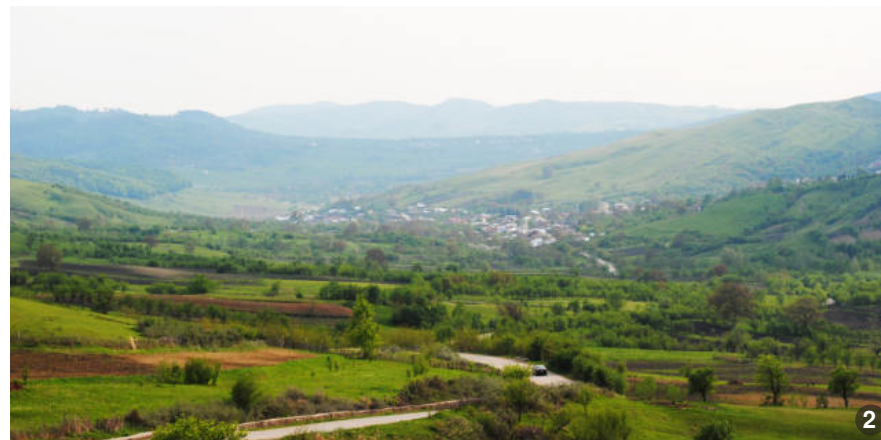
Marea majoritate a rețelei hidrografice a județului face parte din bazinul hidrografic al râului Ialomița, ce curge prin extremitatea sudică a județului, formând limita cu județul Ilfov. Principalele râuri care se varsă în Ialomița și curg în județul Prahova sunt: râul Prahova (cu afluentul său principal, Teleajen și micul său bazin hidrografic cuprinzând râuri ca Slănicul, Vărbilăul, Drajna) râul Cricovul Sărat, râul Doftana. O mică parte din apele județului, aflate în nord-est (râurile Zeletin, Chiojdul) fac parte din bazinul hidrografic al Siretului, ele vărsându-se în râul Bâsca Chiojdului, afluent al Buzăului.

Clima este temperat-continentală moderată, fiind o îmbinare de climă aspră și umedă în zona muntoasă, climă de tranziție în dealuri și foarte apropiată de cea stepică, în câmpie. E de remarcat însă că linia Prahovei este și o limită între o zonă foarte umedă (1.000-1.200 mm precipitații anuale în Bucegi, 700-800 în dealuri) și una secetoasă.

Situat pe cele trei trepte principale de relief, teritoriul județului Prahova aparține în proporție de 80% sectorului de climă continentală (ținuturile de câmpie și subcarpații) și în proporție de 20% sectorului de climă

Peisaj specific din zona podgoriei Dealu Mare

Peisaj specific din zona de dealuri înalte (localitatea Starchiojd)

continental-moderată (întinuturile montane). Vânturile sunt puternic influențate de relief atât în privința direcției cât și a vitezei.¹

Din punct de vedere al vegetației, pe culmile înalte ale munților se întâlnește pășunea alpină. Sub limita inferioară a acesteia, de la aproximativ 1.400 m, începe pădurea de brazi, care, la rândul ei, cedează locul pădurii de fag. Aceasta din urmă formează esența principală a pădurilor din acest ținut.

În regiunea dealurilor și în depresiunea de sub munte fagul a fost aproape complet înlocuit cu culturi și plantații de pruni. Dealurile dinspre câmpie, mult despădurite în comparație cu situația din trecut, păstrează pe vârfurile mai înalte porțiuni de păduri cu stejari.

Date demografice

La nivelul județului, populația rurală depășește ușor populația urbană. Majoritatea populației este de naționalitate română și religie ortodoxă. Populația județului Prahova este de aproape 800 000 de locuitori, cu o densitate de cca. 150 locuitori/km², iar gradul de urbanizare al județului Prahova fiind de aproape 50%. Județul Prahova este județul cu cea mai numeroasă populație, după Municipiul București.² Caracteristica dominantă este scăderea populației, tendință ce s-a manifestat continuu după 1992, cu procente mai mari în zonele greu accesibile. Sporul natural, prin tendința negativă din ultimii ani, este determinant în diminuarea populației. Structura pe vârste a populației rurale este caracterizată printr-un relativ dezechilibru, procesul accentuat de îmbătrânire demografică fiind evident.³

1 Conform Recensământului populației, 2011 (Institutul Național de Statistică), în județul Prahova numărul de locuitori în mediul urban este 374.502, în mediul rural 388.384; în mediul urban sunt 343.430 de locuitori de etnie română și 9.050 de etnie rromă; 711.117 locuitori din totalul de 762.886 sunt de religie ortodoxă.

2 Conform datelor furnizate de Direcția Județeană de Statistică Prahova în anul 2014, sporul natural rural este - 2106.

1 Sursa: Consiliul Județean Prahova - pagina web.

Schemă ce arată constituirea actualului județ Prahova din două județe istorice.

Caracteristici etnografice

Au existat posibilități de comunicare intense cu Transilvania prin intermediul drumurilor de plai de peste munte, dar și în mod direct, prin calea de legătură creată de râurile Teleajen și Prahova. Valea Teleajenului a constituit calea principală de trecere a munților până la sfârșitul secolului al XIX-lea. În perioada medievală valea Teleajenului a avut o dezvoltare însemnată, datorită poziției sale pe drumul comercial ce lega Țara Bârsei de Țara Românească și continua spre Constantinopol.

Odată cu înlesnirea trecerii munților prin pasul Predeal și apariția reședinței regale la Sinaia, Valea Prahovei cunoaște o dezvoltare fără precedent.

În zonă s-au refugiat mulți români veniți din Transilvania. Sunt sate care poartă titulatura de „ungureni” sau „streini”. Astfel s-au constituit localități pereche: Măneciu Pământeni – Măneciu Ungureni, Posești Pământeni – Posești Ungureni, în trecut Teișani Megieși – Teișani Streini. De asemenea, elemente componente ale straielor tradiționale din Prahova au denumiri cu etimologie săsească.⁴

În această zonă exista și drumul care trecea pe sub munte, pe la Râmnicu Sărat, care lega Moldova de Târgoviște. Aceste drumuri, care asigurau legături comerciale între diferite spații culturale, au creat premisele unei dezvoltări puternice din punct de vedere economic și cultural în zonă.

Definitiv este faptul că acest teritoriu era împărțit între două județe, Prahova și Saac (Săcuieni), al doilea fiind desființat la 1 ianuarie 1845 și divizat între județele proxime, Prahova și Buzău. Acest fapt istoric a dus la crearea unor zone etnografice distincte: Valea superioară a Teleajenului și Valea Prahovei.

1 Stoicescu, Nicolae, *Contribuții la monografia comunei Starchiojd*, 1969.

Ramuri economice și meșteșugărești

Potențialul economic al zonei este dovedit încă din perioada medievală prin prezența meșteșugarilor și a unor rute importante de comerț pe teritoriul județului (prin descoperirile arheologice s-au găsit inele de negustori). În epoca modernă, teritoriul analizat este important pentru exportul de petrol, lemn, vinuri, țuică și materiale de construcții. În apropierea vetrelor satelor se găsesc cariere de piatră neexploatare și albii de râu ce pot furniza materie primă pentru producerea varului.

Economia locală se bazează pe următoarele elemente: resurse naturale, turism, folosințe agricole și silvice ale terenurilor, factorii balneoclimaterici și factorii de producție.

Sunt multe izvoare cu ape sărate și sulfuroase pe teritoriul de nord al județului, dar nu sunt exploatare și valorificate la adevăratul potențial, așa cum se menționează în „Dicționarul geografic al județului Prahova”. Un exemplu concret este afirmația legată de localitatea Telega din aceeași publicație: „Dacă această localitate ar fi mai bine îngrijită, pozitiv că în scurt timp ar deveni o stațiune balneară de mult interes, grație aerului său celui curat, pozițiunii sale celei frumoase și apelor sărate ce are”.

Pentru economia județului Prahova activitatea turistică reprezintă un sector important. Cadru natural este oferit de Valea Prahovei, Valea Teleajenului, Valea Slănicului, Valea

Doftanei, care au mare potențial din punct de vedere turistic la nivelul localităților rurale, dar care nu este valorificat.

Județul Prahova se situează între primele județe ale țării din punct de vedere al numărului de turiști, concentrați în primul rând spre marile stațiuni montane și mai puțin spre localități rurale cu mare potențial turistic.

Printre cunoscutele tipuri de turism: montan, balnear, cultural, istoric, religios, de afaceri, de vânatoare este și cel tematic. Acesta include:

- Drumul vinului: valorifică potențialul vini-viticol al județului Prahova și reeditează un segment dintr-un drum al vinului folosit de romani. Traseul parcurge 20 localități: Băicoi, Boldești, Bucov, Pleașa, Valea Călugărească, lordăcheanu, Mizil, Urlați, Ceptura, Fântânele, Tohani, Gura Vadului și Călugăreni, incluzând popasuri la crame, conace, curți domnești și mănăstiri.
- Drumul fructelor: se desfășoară în partea de nord a județului și străbate de la vest la est mai multe localități, zona de nord a Prahovei având producție bogată de fructe.
- Drumul voievozilor: pune în valoare traseele străbătute de oștile unor importanți voievozi români.
- Drumul sării: Drumul Buștenari (comuna Telega) – Cosminele.⁵

1 Sursa: Camera de Comerț și Industrie Prahova.

2 Sursa: Prefectura Județului Prahova (www.prefecturaprahova.ro)

Ocupații principale

Agricultura în județul Prahova are o pondere de cca. 2% din suprafața agricolă a țării. Suprafața agricolă a județului este distribuită astfel: 53% - suprafață arabilă, 26% pășuni, 13% fânețe, 5% livezi și 3% podgorii de viță de vie.

În sectorul vegetal, culturile principale sunt: cerealele, porumbul, plantele uleioase, cartofii, legumele, fructele, strugurii.¹

În zona subcarpatică a județului culturile agricole sunt mai puțin prezente, se pune accentul mai mult pe pomicultură, viticultură și creșterea animalelor.

Pomicultura are o veche tradiție în zonă, în special datorită suprafețelor mari de livezi de pruni, pentru care există condiții bune de creștere. Aceasta este o sursă suplimentară de venituri, prin valorificarea recoltelor și a produselor derivate.

Viticultura se practică cu preponderență în partea de est a zonei, pe colinele mărginite de Tohani, Valea Călugărească, atât pe terenuri mici, cât și pe suprafețe întinse. Vinurile produse în județul Prahova sunt de calitate superioară, renumite fiind îndeosebi vinurile roșii, care au făcut ca județul să fie cunoscut ca „patria vinurilor roșii”.

Silvicultura se practică prin exploatarea pădurilor ce acoperă munții, în partea de nord.

Creșterea animalelor se practică uniform pe tot teritoriul zonei. Acestea asigură o serie de produse lactate, ajută la menținerea fertilității solului și poate să ofere un excedent de produse destinate în special vânzării. Se cresc cu precădere cai, oi, capre, porci, vaci, din trecutul nu prea îndepărtat mai putem adăuga boi, bivoli.

Apicultura se practică uniform în întreaga zonă, datorită bogăției florei melifere. Produsele apicole au fost importante în multe aspecte: au fost întrebuințate în medicina populară, mierea a fost folosită în alimentație

până la fabricarea zahărului din sfeclă, ceara a servit secole de-a rândul la iluminat.

Sericicultura. Comuna Starchiojd era la începutul sec. al XX-lea cea mai mare producătoare de gogoși de viermi de mătase: 10 kg de borangic anual.²

Industria. Județul Prahova este unul dintre județele bogate în resurse naturale, atât din punctul de vedere al cantităților cât și al diversității. S-au găsit resurse minerale de suprafață dar și de adâncime (în mare parte, gaze naturale).

În partea subcarpatică, județul este unul din cele mai bogate ținuturi cu minereuri de sare și petrol. Până nu demult, județul producea, proporțional, cea mai mare cantitate de petrol din întreaga țară.

Prahova deține rol important în următoarele domenii: extracția petrolului, a gazelor naturale și a cărbunelui, construcția de utilaje pentru exploatarea geologice, foraj și exploatarea puțurilor de petrol, petrochimie, producție cabluri de oțel, anvelope, mase plastice, echipamente hidraulice, pompe, macarale, produse chimice și petrochimice.

¹ Sursa: Camera de Comerț și Industrie Prahova.

² Brătescu, Paulina, Ion Moruzi, *Dicționar geografic al județului Prahova*, Tipografia și legătoria Viitorul, 1897, p. 536.

Meșteșuguri tradiționale

În „Dicționarul geografic al județului Prahova” se prezintă o evidență a numărului meșteșugarilor și felul meșteșugurilor din jumătatea de nord a județului Prahova la finele secolului al XIX-lea.

În localități cu pământ neroditor sau puțin s-au dezvoltat meșteșuguri care sunt în legătură cu: prelucrarea lemnului (în cazul localităților cu suprafețe întinse de fond forestier, aflate în special la limita de nord a județului), dulgheritul (destul de răspândită în trecut, datorită numărului mare de construcții tradiționale din lemn), șindrilitul, tâmplăria, zidăria (istoric, mai puțin răspândită decât dulgheria, dar omogen prezentă în teritoriu), pietrăria și vărăritul (sunt legate de existența carierelor de piatră pe teritoriul comunelor sau existența albiilor râurilor care furnizează materie primă pentru zidărie și var), împletitul nuielor (este legat și de domeniul construcțiilor, dat fiind că este parte componentă a unui sistem constructiv tradițional), dogăritul.

Meșteșuguri care sunt pe cale de dispariție în zonă: fierăritul (era prezent în fiecare localitate și practicat de obicei de exponenți ai etniei rrom), rotăritul, cocăritul, cizmăritul, torsul și țesutul de straie, velințe și pânzeturi tradiționale.

În zona studiată își desfășoară activitatea încă meșteri în prelucrarea lemnului (dulgherit, șindrilit, tâmplărie, sculptură în lemn, dogărit) sau în domeniul produselor textile (brodatul iilor, țesutul la război). Puțini meșteri mai sunt în domeniile: rotărit, fierărit, pielărit, realizarea instrumentelor muzicale tradiționale.

Aceste activități se desfășoară și astăzi prin implementarea proiectelor de restaurare a monumentelor istorice care au nevoie de componente realizate tradițional și prin interesul din ce în ce mai crescut al populației pentru produsele tradiționale de orice fel.

Materiale de construcții

Anterior perioadei interbelice, principalul material de construcție a fost lemnul (tradițional erau utilizate lemnul de stejar și lemnul de brad). Piatra este folosită pentru realizarea temeliei sau a nivelului inferior (la casele cu două niveluri) și pentru pavarea aleilor. Învelitoarea este realizată, tradițional, din lemn (șindrila, fixată în trecut în cuie de lemn).

După 1900, cărămida începe să fie din ce în ce mai utilizată, atât pentru realizarea fundațiilor, cât și pentru pereți, iar tabla și țigla sunt din ce în ce mai utilizate ca material pentru învelitoare. În zilele noastre, sistemul tradițional de construcție (cu structură din lemn) este abandonat, iar învelitoarea de șindrila este din ce în ce mai rar utilizată.

Unelte tradiționale pentru realizarea șindrilăi.

2. SPECIFICUL LOCAL

2.1. TIPOLOGII DE SATE

Tramele satelor din zona subcarpatică a Prahovei sunt preponderent dezvoltate organic având ca principal factor generator tipul de proprietate funciară care apoi se suprapune caracteristicilor geografice.

*Teritoriul aferent satului, denumit moșie, se afla în proprietatea perpetuă a obștii de săteni. ...acești săteni erau coproprietarii unor importante suprafețe din teritoriu. Formau o clasă socială distinctă, mai aproape de cea a boierilor decât de cea a țăranilor. În interiorul moșiei unui sat apăreau sate tinere, inițial cătune sau așezări sezoniere. Când populația se înmulțea și amenința buna funcționare a vieții și activității agricole, familiile tinere erau dirijate spre aceste cătune sau așezări sezoniere. Acest lucru era posibil datorită controlului pe care comunitatea o exercita asupra întregii moșii a satului. Cu vremea, cătunele deveneau autonome și se încheagau în jurul bisericilor care se ridicau și în aceste locuri iar obștea satului vechi atribuia o parte din moșia sa noii localități care își dobândeau în acest fel autonomia deplină. Prin mecanismul expus anterior comunitățile sătești autonome au controlat eficient dezvoltarea localităților și creșterea populației.*¹

Trama stradală a așezărilor vechi are configurație organică. În jurul gospodăriilor sunt plantații de cereale, grădini de zarzavat, livezi, fânețe, prin urmare suprafața intravilanului este mare. Treptat, creșterea populației a dus la ocuparea unor părți din terenurile agricole cu locuințe, astfel păstrându-se o perioadă mai lungă de timp perimetrul localității. Într-o etapă istorică ulterioară s-a extins proprietatea boierească și mănăstirească prin vânzarea făcută de moșneni către acestea, și astfel a avut loc procesul modificării configurației localităților. Prima consecință este că nu se mai formează sate noi, ci

se ocupă terenurile agricole din jurul locuințelor. Clădirile noi au început să fie amplasate spre limita dinspre stradă a parcelelor. Dispunerea în aliniament apare odată cu substituirea amplasării libere pe lot a clădirilor. Locuințele nu mai sunt neapărat orientate spre punctele cardinale și înspre direcțiile ferite de intemperii, ci sunt condiționate de stradă și de reglementări impuse.

Prin urmare, în prezent există:

- Sate cu matricea tradițională păstrată în proporție mare. Sunt poziționate în special între dealuri, cu dezvoltare în amfiteatru de o parte și

de alta a râului ce traversează așezarea, dacă acesta există. Sunt plasate în general departe de zonele de influență, având accesul principal pe firul apei;

- Sate cu matricea tradițională păstrată parțial și completată prin zone cu lotizări datorate diversilor factori menționați anterior (în mai multe etape). Se disting două tipuri de zone:

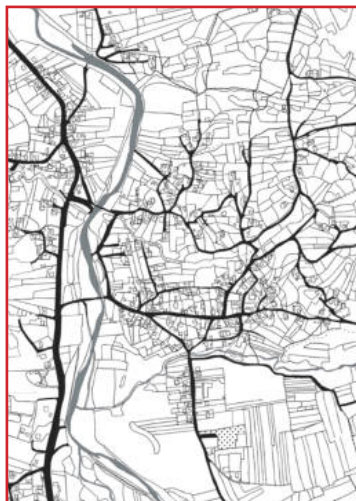
1. zona unde s-a păstrat trama stradală tentaculară, cu trasee sinuoase, cu loturi de forme neregulate și cu locuințele plasate în adâncimea loturilor (nealiniate);

2. zona constituită pe baza unei parcelări recente datorate împrumuturilor. Parcelarul actual este urmarea divizării unor loturi inițiale de suprafețe întinse datorită creșterii populației.

- Sate aliniate și extinse prin zone de lotizare.²

¹ Călin Hoinărescu, *Habitatul rural tradițional prahovean*, Editura Restitutio, Ploiești, 2013

² Aceste studii ale evoluției satelor din zona subcarpatică Prahova au fost realizate de arh. Călin Hoinărescu și prezentate în cartea *Habitatul rural tradițional prahovean*.

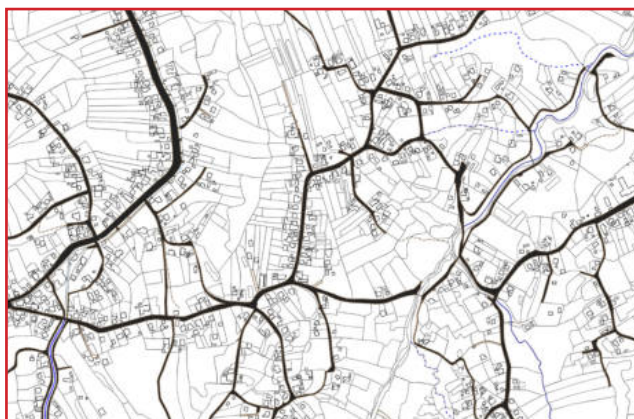
Dezvoltare organică tradițională, comuna Sângeru, satul Tisa

Dezvoltare a satului de-a lungul străzii, comuna Sângeru, satul Tisa

Dezvoltare prin lotizare, comuna Sângeru, satul Tisa

Dezvoltare organică tradițională, comuna Teișani

Dezvoltare a satului de-a lungul străzii, comuna Străoști

Dezvoltare prin lotizare, comuna Teișani

2.2. CARACTERISTICI ALE ȚESUTULUI RURAL TRADIȚIONAL

În zona de deal-munte a Prahovei, satele provin predominant din așezări moșnenești. Moșnenii (denumire din Evul Mediu în Țara Românească) erau țărani liberi, posesori în devălmășie ai unei proprietăți de pământ moștenite de la un străbun comun. În această zonă, procentul moșnenilor în raport cu totalul populației era de peste 50%, chiar și la începutul secolului al XX-lea. Aceste comunități au un mod specific de organizare obștească, eliminată după 1948 prin confiscarea proprietăților și prin impunerea colectivizării. Moșnenii au lăsat un patrimoniu cultural, istoric și artistic: sate pitorești și clădiri valoroase, care în prezent sunt încadrate în categoria arhitectură „vernaculară”- termen folosit mai recent. În prezent, exemplare ale acestei moșteniri sunt expuse și în muzee ale satului din țară. Există încă sate cu un număr foarte mare de clădiri care, deși nu sunt în Lista Monumentelor Istorice, sunt valoroase din punct de vedere istoric, cultural și arhitectural. Construcțiile tradiționale din comuna Provița de Sus unde, una din cinci case are această calitate, sunt un exemplu în acest sens.

Caracteristicile care definesc așezările sunt:

- **Tramă stradală sinuoasă.** Acesta este un tip de organizare arhaic cu dezvoltare liberă și în timp îndelungat care oferă elemente vizuale de surpriză de-a lungul străzii.

- **Relație puternică mediu natural - mediu construit.** Cadrul natural interferează mult cu cel antropic. Vetrele satelor cuprind mari suprafețe de teren liber iar casele sunt așezate pe parcele mari, înverzite.

- **Plantațiile din intravilan.** În vetrele satelor se întâlnesc mai multe categorii de folosință ale parcelelor, pe lângă curți și construcții: pădure, livadă, fâneată, fâneată cu pomi, fâneată împădurită, vii, teren agricol.

- **Amplasarea locuințelor.** În cadrul gospodăriilor, ocuparea terenului cu

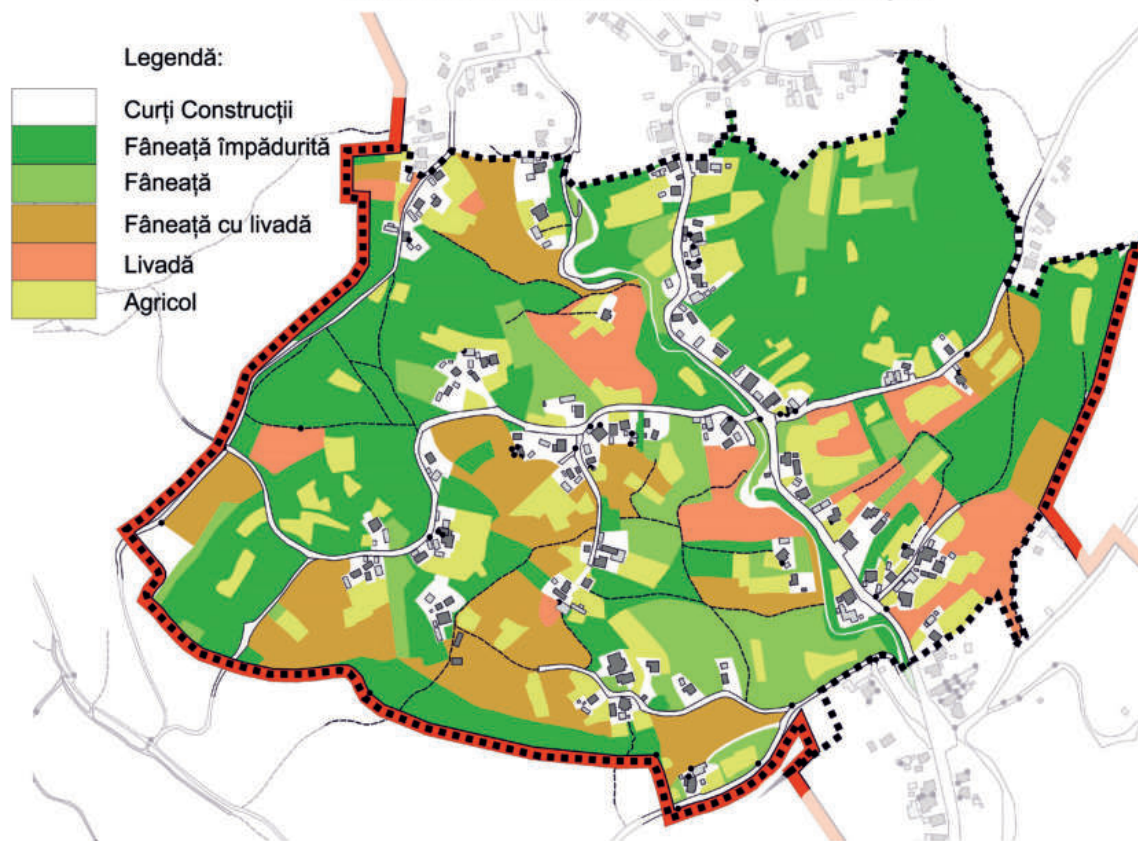
zone construite este redusă. Densitatea construcțiilor este mai mare de-a lungul drumurilor principale și în zonele unde s-au impus regulamentele urbanistice moderne.

- **Locuințe izolate.** Clădirile de locuit sunt așezate liber în interiorul parcelei și la o oarecare distanță față de construcțiile anexă.

- **Locuințele orientate după punctele cardinale.** În general, locuințele tradiționale se așază cu fațada principală spre sud, sud-est, sud-vest, la prima vedere fără nicio legătură cu poziția străzii.

- **Clădirea constituie capăt de perspectivă.** Fiecare clădire apare la rândul ei în câmpul vizual al trecătorului ca obiect principal. Casa se dezvoltă în multe poziții. Locuințele sunt privite în mod dinamic, de jur împrejurul volumului, toate fațadele devenind importante.

CATEGORII DE FOLOSINȚĂ ALE TERENURILOR ÎN INTRAVILAN
ZONĂ DIN INTRAVILAN SAT NUCȘOARA DE JOS

1

2

2.3. AMPLASAREA PE LOT A CONSTRUCȚIILOR

Gospodăria tradițională din zona de deal-munte a județului Prahova cuprinde casa de locuit, acareturile utilizate pentru creșterea animalelor (grajd, saivan, coteț), pentru depozitare (magazie, fânar), ca bucătărie de vară sau chiar ateliere meșteșugărești.

Împrejmuirea se realizează tradițional din uluci de lemn și mai rar din zidărie de piatră de carieră sau bolovani de râu.

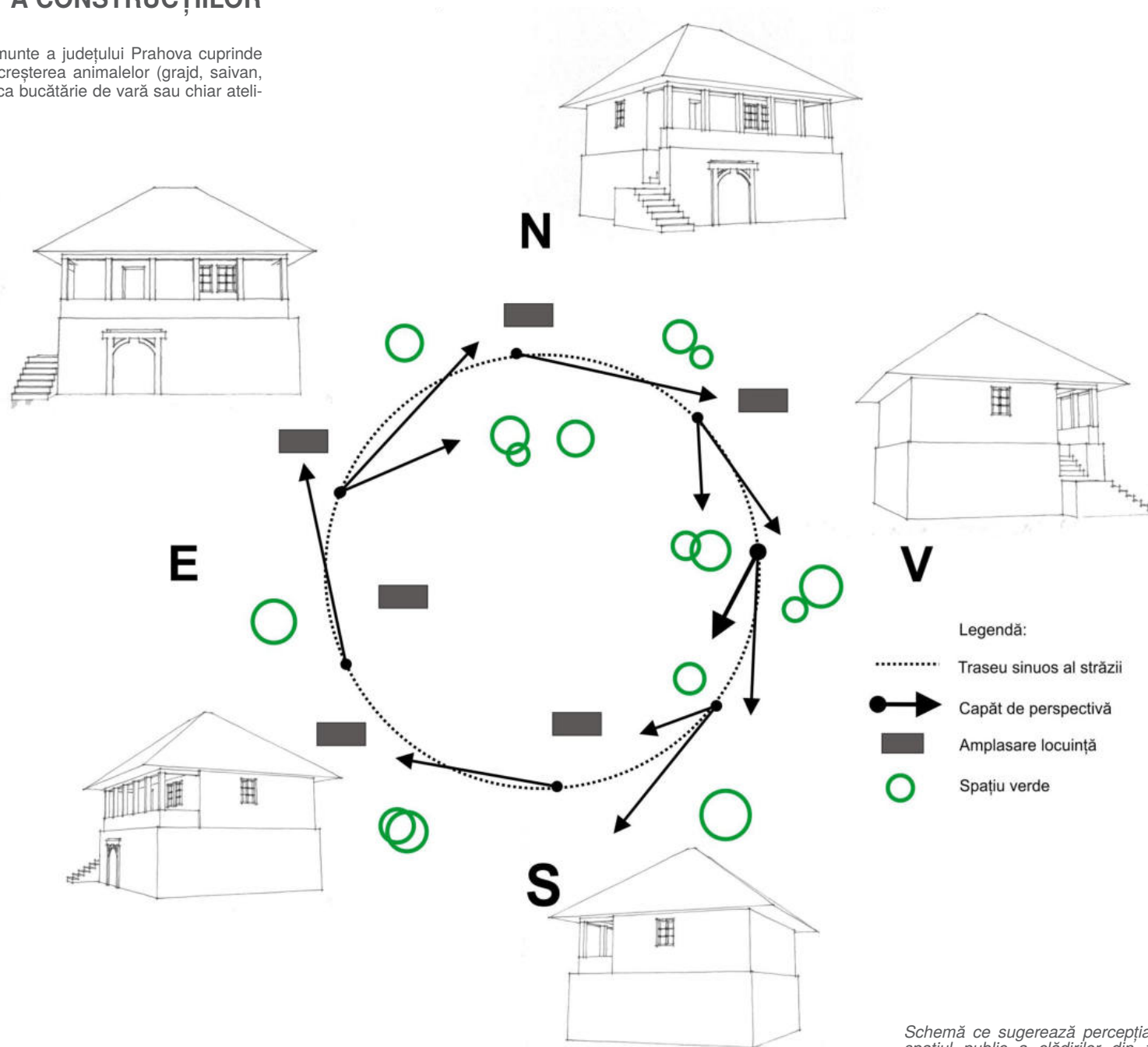
Tipul tradițional de împrejmuire are calitatea de a fi „transparent”, adică perceperea spațiului public și a celui privat este unitară, curțile și grădinile fac parte integrantă din peisajul natural în ansamblu.

Amplasarea pe lot a construcțiilor se realizează, în general, pavilionar, construcțiile nu păstrează o aliniere între ele sau față de stradă.

Acareturile pot fi comasate sau izolate, dar sunt amplasate, de obicei, independent față de locuință.

Ca urmare a reliefului accidentat, perceperea casei dinspre stradă se poate realiza în perspectivă ascendentă, descendentă sau de la nivelul ochiului, mod de vizualizare ce conferă diversitatea în unitate a peisajului cultural local.

Modul dinamic de percepere a clădirilor tradiționale este o caracteristică importantă care determină rezolvări particulare de volume și/sau decorații.

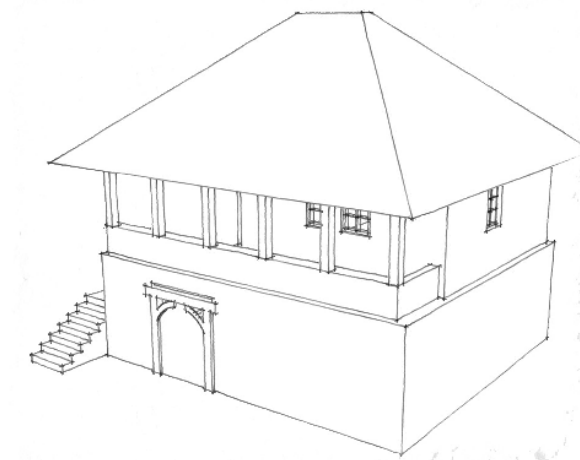
Schemă ce sugerează percepția din spațiul public a clădirilor din zona Prahova într-o multitudine de unghiuri.

*Percepție a volumului în perspectivă ascendentă
Casa Cheșca, sat Starchiojd*

*Percepție a volumului în perspectivă la nivelul ochiului
Casa Cheșca, sat Starchiojd*

*Percepție a volumului în perspectivă descendentă
Casa Cheșca, sat Starchiojd*

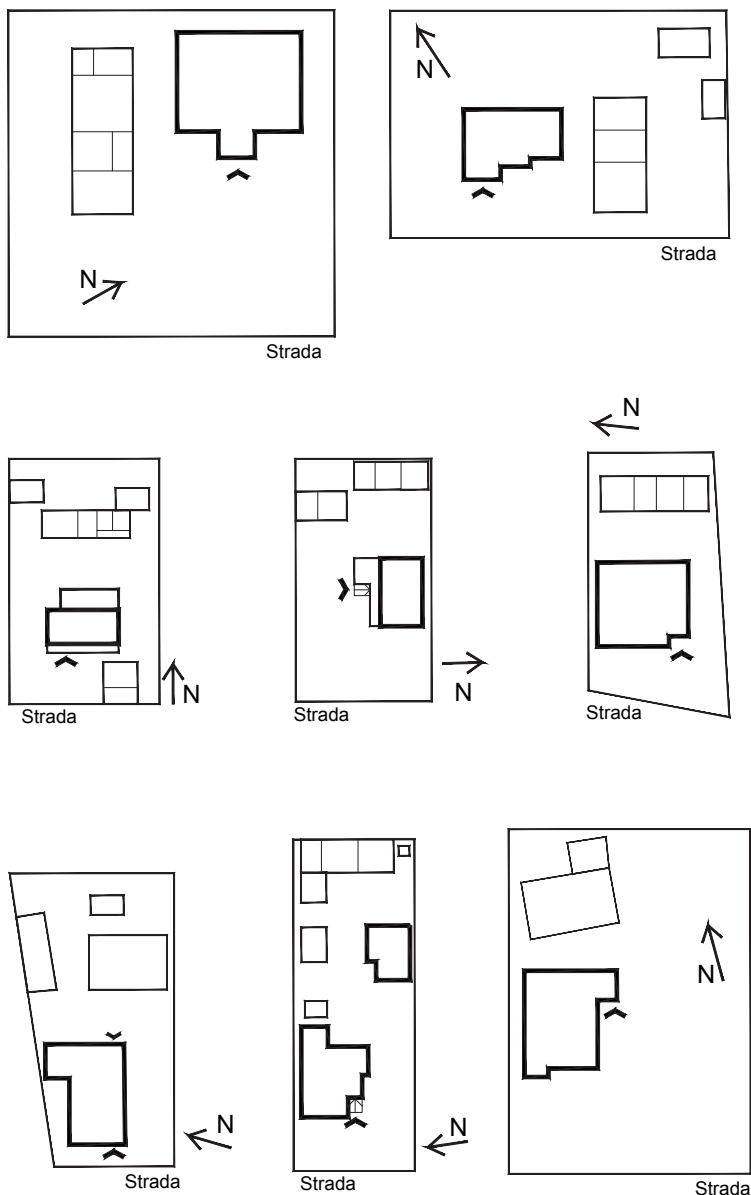

*Gospodărie sătească formată din locuință și
acareturi.*

Împrejmuire tradițională din lemn.

2.4. TIPOLOGIA PLANIMETRICĂ A GOSPODĂRIEI

Tipuri de gospodărie din zona studiată cu relațiile dintre clădiri între ele și față de stradă. Clădirile sunt amplasate liber în interiorul loturilor, cu fațada principală orientată preponderent spre Sud sau spre Est - scheme preluate din „Locuința sătească din România” - șef de proiect complex arh. Călin Hoinărescu.

2.5. PRINCIPIILE ORGANIZĂRII ÎN PLAN A LOCUINȚEI TRADIȚIONALE

Beciul. Locuințele cu două niveluri (majoritare în zona studiată) au la nivelul inferior spațiile pentru depozitare (beciul și accesul spre beci prin gârlici, făcut direct din ogradă) care sunt construite fie pe tot întregul contur al casei, fie parțial.

Beciul era folosit pentru depozitarea alimentelor și al butoaielor cu vin și țuică.

Camerile de locuit sunt la nivelul superior, cu acces din prispă sau foișor. Planul parterului este

monocelular (destul de puține exemple se mai păstrează) sau pluricelular, format din tindă, la mijloc, și două încăperi laterale (cel mai întâlnit mod de organizare planimetrică) sau din două, trei sau patru încăperi dispuse în linie, cu tot atâtea intrări separate, de pe prispă (mod de organizare funcțională utilizat îndeosebi în zona dealurilor joase).

Bucătăria de vară și spațiile legate de aceasta (magazie, polată) au un acces separat de cel al încăperilor de locuit.

Încăperi de la nivelul terenului primesc alte funcțiuni sub influența arhitecturii de târg.

Alături de magazine, camere, bucătării, putem regăsi ateliere meșteșugărești, prăvălii.

Prispele sunt aici și la nivelul inferior și la nivelul superior. Apar într-o etapă ulterioară, sub influența romantică, încăperi în volumul acoperișului. Spațiile semideschise sunt dispuse astfel la toate cele trei nivele (inferior, superior, mansardă).

Foișorul este înscris în linia streșinei și capătă tendințe de înălțare până ajunge să constituie el însuși un al

Clădirile sunt amplasate liber în interiorul loturilor, având fațada principală orientată în majoritatea cazurilor spre sud, sud-vest sau sud-est.

doilea etaj. Pentru a nu îngreuna ansamblul, partea supraînălțată este traforată și stâlpii capătă un fel de capitel reprezentat prin două aripioare traforate.

Stâlpii foișorului și cei de margine sunt dublați adesea, ceea ce crește monumentalitatea casei.

Prispa și foișorul – elemente volumetrice definitorii ale caselor tradiționale. Toate locuințele tradiționale sunt prevăzute cu prispă, existentă pe una, două sau trei laturi, cu funcțiuni utilitare și estetice.

Cele mai vechi exemplare de arhitectură tradițională tratează stâlpii și grinda prispei prin sculptarea lor în forme specifice care pe lângă rolul estetic aveau rol simbolic de protecție. În arhitectura tradițională stâlpul prispei variază de la o zonă etnografică la alta, reprezentând identitatea locală. În prezent casele noi cu stâlpi sculptați nu amintesc de identitatea locală.

Închiderea prispei și a foișorului. În secolul al XIX-lea, sub influența arhitecturii de târg și a celei urbane, prispele și foișoarele se închid cu geamlăcuri, care asigură un plus de protecție termică încăperilor de locuit și permit folosirea lor pe tot parcursul anului.

Geamlăcul nu contrastează cu modelul tradițional în cazul în care se respectă proporțiile și dimensiunile ochiurilor de geam.

Model specific de stâlp cu elemente apotropaice.

2.6. SISTEMUL CONSTRUCTIV

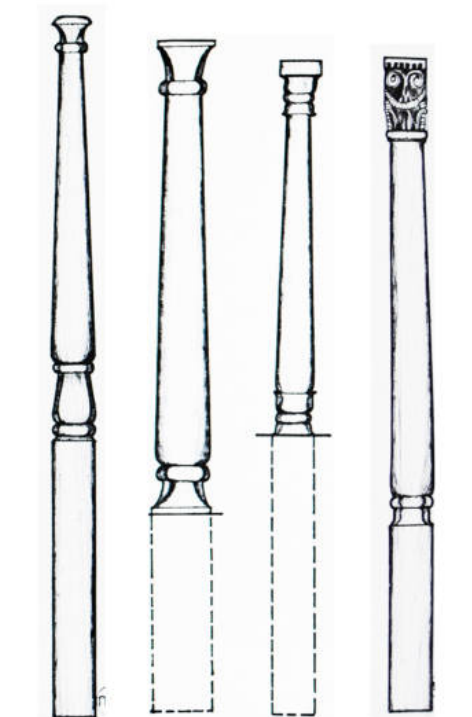
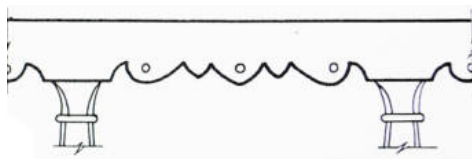
Sistemul cel mai des întâlnit este cu temelie din zidărie de piatră la nivelul pivnițelor (beciurilor), iar la nivelul superior din bârne din lemn de stejar sau cu structură de stâlpi și grinzi din lemn de stejar, cu închidere din împletitură de nuiele de alun cu lipitură de lut sau cu umplutură de cărămidă.

Finisajul exterior al pereților se realizează din lipitură de lut sau tencuială de nisip-var, peste care se adaugă

straturi de zugrăveală de culoare albă, inclusiv pe temelia de piatră.

Planșeul este din grinzi de stejar, rareori din brad, dispuse transversal și longitudinal (atunci când deschiderile sunt mai mari se dispun grinzi numite „urși”).

Pardoseala este din pământ galben, din dușumea din lemn de rășinoase sau din dulapi din lemn de stejar.

Modele de stâlpi cu decorații sculptate din județul Prahova.

Stâlpi din lemn sculptați care nu respectă specificul local al decorațiilor stâlpilor din județul Prahova

2.7. GABARITELE ȘI PROPORȚIILE

Spațiul interior al casei țărănești era armonizat la dimensiunea care trebuia să-i dea intimitate și un spor de liniște sufletească, să mărească dimensiunile spirituale ale omului.

Constantin Joja

Din punct de vedere volumetric, casa tradițională se poate încadra în două categorii:

- cu un singur nucleu compozițional de bază;
- cu un nucleu compozițional de bază și unul de accent.

Suprafața clădirilor tradiționale obișnuite nu depășește, în general, 100 mp (suprafață desfășurată) dar în cazul clădirilor cu funcțiuni speciale, a locuințelor dezvoltate pe două-trei niveluri sau în cazul conacelor care preiau caracteristicile caselor tradiționale suprafața desfășurată poate depăși 200-300 mp. Prin urmare, creșterea gabaritului nu afectează negativ imaginea tradițională așa cum se întâmplă în cazul nerespectării caracteristicilor principale ale construcțiilor tradiționale care derivă din existența următoarelor elemente: acoperiș cu patru pante, prispă cu sau fără foișor, proporțiile specifice volumului. Armonia și echilibrul sunt date de proporțiile dintre diferitele registre ale fațadei: registrul inferior (soclu), registrul median (prispă și parapet) și registrul superior, determinat de volumul acoperișului, precum și de

Casă tradițională cu un singur nucleu compozițional (casă fără foișor).

întrepătrunderea dintre spațiile închise (opace) ale locuirii și spațiile semideschise (transparente) care fac legătura cu lumea înconjurătoare, cu exteriorul și de contrastul între lumină (reflectată de pereții plini aflați în prim-plan) și umbră (dată de profunzimea registrului median).

Caracteristici generale ale volumelor specifice:

- înălțimea soclului diferă datorită reliefului accidentat. În cazul în care beciul este la nivelul terenului pe fațada principală, nivelul inferior are de două ori înălțimea prispei (în cazul parapetului plin din zidărie) sau este egal cu înălțimea nivelului median (în cazul prispei cu parapet de lemn care se încadrează vizual la registrul median);
- înălțimea parapetului este de două ori mai mică decât înălțimea liberă a stâlpilor prispei;
- înălțimea liberă a stâlpilor este de două ori mai mică decât înălțimea acoperișului;
- raportul dintre distanța dintre stâlpi și înălțimea acestora se încadrează între 1:2 și 1:1.

Casă tradițională cu un singur nucleu compozițional și cu unul de accent (casă cu foișor).

2.8. ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE

2.8.1. ACOPERIȘUL

Acoperișul construcțiilor tradiționale este în proporție extrem de mare cu patru pante. Foarte rar, clădirile istorice din zonă au acoperiș cu două pante. Panta este corespunzătoare reliefului în care se află (pantă înaltă sau pantă medie). Panta este medie (între 30° și 45°) sau înaltă (între 40° și 55°).

La anexe apare acoperișul în două pante. Învelitoarea era preponderent din șită, ulterior au început să fie folosite țigla, apoi tabla.

Pantele sunt relativ mari în zonele de munte pentru favorizarea scurgerii apei și, respectiv, alunecarea zăpezii.

Există clădiri cu diferite influențe (neoclase, romantice, baroce, neoromânești) din care au derivat modele noi (de exemplu foișor cu trei pante plasat în ax cu acoperiș cu două pante și cu fronton triunghiular, acoperișul în formă piramidală, cu înălțime mare de influență romantică).

Șarpanta este realizată din lemn de rășinoase cu îmbinări, creștături și cuie din lemn la construcțiile mai vechi și din metal la cele mai recente.

Extrem de rar se foloseau și alte materiale pentru alcătuirea învelitorii: scânduri, stuf sau trestie, paie așezate cu furca sau așezate în snopi, coceni, structuri plurimateriale din pământ, paie și stuf, pentru învelitoarea anexelor gospodărești.

Culorile acoperișurilor tradiționale sunt naturale: nuanțe natur de cenușiu, brun-cărmiziu, gri.

Lucarnă tradițională

Construcții cu acoperiș cu patru ape, cu învelitoare din șindrilă.

Acoperiș cu patru ape cu modelul de țigla cel mai des întâlnit.

Acoperiș în patru ape, cu țiglă tip solzi.

Acoperiș cu patru ape, cu învelitoare din tablă.

Construcție cu acoperiș în patru ape, cu învelitoare din șindrilă.

Acoperiș cu două ape de influență transilvănească.

Construcție cu polată.

2.8.2. PEREȚII

Sistemele constructive tradiționale locale sunt plurimateriale sau monomateriale.

Pereții monomateriali pot fi:

Pereți din pământ:

- pământ clădit cu furca;
- pământ turnat în cofraje;
- chirpici.

Pereți din piatră (gresie, rareori piatră calcaroasă):

- zidărie din bolovani de râu;
- zidărie din piatră spartă.

Se zidea cu mortar de lut sau mortar de var sau chiar fără liant (zidărie uscată).

Pereți din lemn:

- din bârne rotunde sau drepte, îmbinate în cheie rotundă, dreaptă sau în coadă de rândunică;

Casă cu pereți din lemn cu umplutură din pământ, așezați pe un beci construit din bolovani.

- cu stâlpi de colț și uluc sau cu stâlpi de colț și contravântuiri.

Pereți din cărămidă. Se zidea cu mortar de var.

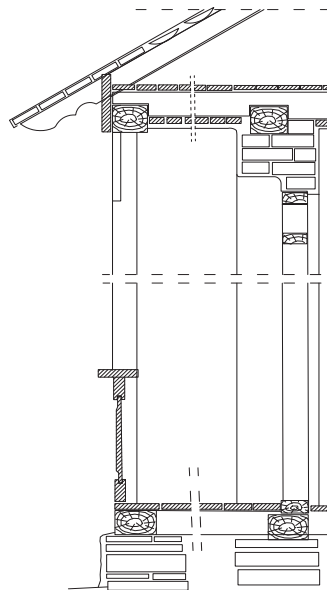
Pereții plurimateriali pot fi:

Pereți pe schelet

- schelet de lemn cu împletitură de nuiile și lipitură de lut;
- schelet de lemn cu umplutură din cărămidă;

- schelet din stâlpi de lemn montați cu cep în tălpi (paiantă) cu șipci și umplutură de pământ.

Pereți în casete: zidărie de piatră în casete din cărămidă. Se zidea cu mortar de var. Caracteristic zonelor de pe Văile Prahovei și Teleajenului este soclul supraînălțat din zidărie masivă de piatră de 60-80 cm grosime, adăpostind pivnița (beciul) sau chiar încăperi de locuit.

Perete din bârne de lemn.

Detaliu schelet din pari de lemn înfipt în pământ cu șipci și umplutură de pământ.

Zidărie din piatră în casete de cărămidă.

Perete de lemn cu tencuială de lut pe șipci.

Zidărie din piatră.

Detaliu de parament al unei case din lemn: tencuială din lut cu armătură din nuiile.

2.8.3. SOCLUL - TEMELIA

Temelia caselor era alcătuită în vechime din piatră, cel mai adesea piatră de râu, rareori folosindu-se piatră calcaroasă sau din zidărie mixtă din cărămidă cu piatră. Aceasta putea fi din zidărie continuă adaptată la panta terenului sau discontinuă: bolovani mari în dreptul intersecțiilor de pereți și completări cu zidărie din piatră uscată. Utilizarea pietrei s-a generalizat odată cu ridicarea casei pe verticală. Construcțiile anexe erau de obicei așezate pe bolovani dispuși

la intersecțiile de ziduri. Construcțiile anexe vechi aveau structura pe furci sau pari de lemn înfipti în pământ.

Soclu supraînălțat a apărut din necesitatea adaptării la panta terenului, în zona de deal și de munte, spațiul rezultat fiind utilizat pentru locuire. Pentru zidăria de soclu se utiliza mortar de pământ, mortar de var. Înălțimea soclului variază în raport cu panta terenului și cu funcțiunile pe care acesta le adăpostește.

Fundație și soclu de piatră.

2.8.4. TÂMLĂRIA ȘI GOLURILE

Ușa caracteristică este formată dintr-unul și rareori din două canaturi.

Ferestrele sunt în două, trei, patru sau șase canaturi, simple sau duble. Ulterior au apărut ferestrele cu două rânduri de cercevele, dublate (mai rar în această zonă) de obloane. Ferestrele tradiționale cele mai vechi sunt în două sau patru canaturi cu patru sau șase ochiuri de geam. De asemenea, pot fi simple sau în perechi. Raportul lățime/lungime al ferestrei este de 1/2, iar ochiurile tind

spre forma pătrată. De regulă, ferestrele sunt mai mult înalte decât late, având un raport de 2/3. Ferestrele și în general tâmplăria (uși, porți, obloane) sunt realizate din lemn aparent sau vopsite cu vopsele pe bază de ulei de in.

Odată cu creșterea influenței orășenești, ferestrele locuințelor au fost executate din două sau patru canaturi, dar fără fragmentarea ochiurilor de geam sau au fost realizate ferestre în două canaturi, cu supralumină. Tendința a fost aceea de mărire a suprafeței ferestrelor, comparativ

cu locuința tradițională, dar s-a păstrat, totuși, o armonie a proporțiilor, raportat la ansamblul construcției. Ferestrele au un rol important în conturarea imaginii casei tradiționale, oferind specificitate și individualitate construcțiilor vechi, iar păstrarea și recondiționarea ferestrelor la locuințele tradiționale este importantă din acest punct de vedere. Ferestrele au un rol important în conturarea imaginii casei tradiționale oferind specificitate și individualitate iar păstrarea și recondiționarea ferestrelor la locuințele tradiționale este importantă și din acest punct de vedere.

Prispă închisă cu geamlăc – un bun exemplu pentru închiderea prispei sau a foișorului.

Clădire tradițională cu foișorul închis cu geamlâc cu ochiuri de geam.

Folosirea oblonului pentru reglarea temperaturii și a luminii.

Modele de uși autentice.

2.8.5. ELEMENTE DE FAȚADĂ

Registre orizontale (coamă, cornișă) și verticale (prispă, foișor)

Pridvorul deschis sau închis este „elementul monumental al arhitecturii tradiționale, având valori plastice universale”.¹ Este realizat în diferite forme, cu expresii plastice diferite dar cu aceeași funcție: de spațiu intermediar între interior și exterior, independent, în care lumina naturală, cu

variațiile ei, contribuie ca element viu al construcției.

Prispa este prezentă la aproape toate casele, fiind plasată pe una, două sau pe trei laturi, punându-se accent pe fațada principală. De obicei, prispa este pe fațada lungă, cea cu orientare sudică și este cuprinsă în volumul acoperișului. Parapetul este realizat din bârne de lemn orizontale,

scânduri de lemn dăltuite sau, mai nou, traforate.

Prispa a căpătat foarte multe expresii arhitecturale prin simpla proporționare, având parapet din lemn sau din zid, sau fiind realizată fără parapet, prin modelarea stâlpilor și a grinzii.

Stâlpii, ca elemente singulare sau înșiruite, alcătuiesc compoziții de sine stătătoare. Esența plastică a

pridvorului este monumentalul, chiar limitat la o singură travee.

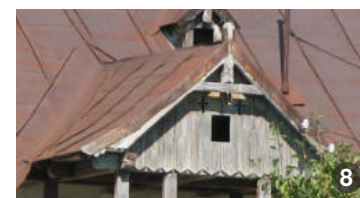
Stâlpul, din lemn sau mai rar din piatră, de asemenea, dă eleganța compoziției arhitecturale. Stâlpul în arhitectura țărănească românească este subțiat până la limita rezistenței lemnului, determinând eleganță

structurală a prispei. Stâlpul prispei poate fi sculptat sau nu, dar prin simpla amplasare la distanțe mai mari sau mai mici determină proporțiile spațiului intermediar.

¹ Joja, Constantin, *Sensuri și valori regăsite*, Editura Eminescu, București, 1981

Un element important de compoziție ca un element de accent îl reprezintă foișorul - parte componentă a volumetriei tradiționale destul de prezentă.

Elementele regulatoare care creează liniile principale ale fațadelor sunt determinate de linia de coamă, linia de streășină, prispă, temelie.

Foișorul poate avea trei sau două pante, poate avea fronton decorat sau nu cu traforuri abundente..

Stâlpii și grinzile de lemn și frontoanele au de regulă o fasonare artistică, cu semnificație simbolică (discul solar, pomul vieții, funia împletită). Acestea au trecut de-a lungul secolelor printr-un proces de rafinare și de decantare.

Valorile estetice se suprapun peste semnificația simbolică. Sunt realizate pe baza unor principii de proporționare și de organizare armonioasă a tuturor elementelor care alcătuiesc construcția.

Echipele de meșteșugari care le-au realizat își perfecționaseră cunoștințele artistice și tehnice de-a lungul timpului și le-au transmis în cadrul breslei. Prin urmare, elementele și informațiile utilizate reprezintă un cumul de experiență.

Foișorul este prezent în zonă atât la casele tradiționale cât și la casele boierești și la palatele domnești. S-a dezvoltat ca spațiu independent, loc de primire și loc de odihnă devenind adesea un spațiu festiv.

Inițial a fost construit din lemn apoi din piatră și din cărămidă. Scara care urcă la etaj este alăturată acestuia sau inclusă în volumul foișorului. Până la începutul secolului al XX-lea, streășina foișorului s-a păstrat în linia generală a streșinii casei. În secolul al XX-lea apare tendința de a se înălța peste ștreășina generală, devenind elementul de compoziție principal al casei, la care se adaugă o decorație din scânduri traforate. Acoperișul este cu trei pante sau cu fronton.

Decorațiile de fațadă apar sub forma unor elemente decorative din tencuială, pentru conturarea ferestrelor, pentru construcțiile mai noi, din cărămidă, cu vâdite influențe din zona orășenească.

Detalii decorative din lemn apar la nivelul prispei, stâlpilor, streșinii, paziei, capetelor de grinzi și contribuie la definirea specificului rural.

Finisajele de pe fațadă sunt simple, de regulă, tencuielile sunt acoperite cu zugrăveli de var iar lemnul este lăsat aparent sau vopsit în nuanțe de brun-cenușiu.

Contrastul s-a realizat prin folosirea luminii și a umbrei, și nu prin decorația extravagantă, decor colorat sau structuri masive, greoaie.

Stâlpii sculptați manual cu barda aparțin celor mai valoroase exemplare ale arhitecturii tradiționale.

Parapetul poate fi zidit și vărut cu alb (la modelele cele mai vechi) sau poate fi din scânduri de lemn simple sau traforate.

Modelele de case tradiționale cele mai vechi au streășină cu căpriori aparenti. La exemplarele începând cu sfârșitul secolului al XIX-lea streășina poate fi înfundată.

2.8.6. CONSTRUCȚII ANEXĂ

Natura ocupațiilor a influențat în mod direct structura și funcționalitatea gospodăriei. Construcțiile anexă sunt realizate în funcție de ocupația de bază a familiei și sunt proporționale cu statutul social al proprietarului. Astfel, se disting:

- adăposturile pentru păstrarea cerealelor și a fânului: șuri înalte cu partea de jos construită din lemn sau pământ pe structura din împletitură de nuiiele

iar în partea de sus, deschise sau închise cu scândură, hambare pentru porumb;

- adăposturile pentru animale: grajduri (lemn și ulterior cărămidă), șoproane, târle, staul, cotețe, ceaie etc. (denumiri și forme diferite, în funcție de animalele pe care le adăpostesc);

- adăposturile pentru atelaje și unelte: șopron și șuri.

Anexă realizată din materiale tradiționale, care poate fi folosită ca extindere la o construcție existentă. Aceasta poate fi un exemplu de legătură între două corpuri de clădire, lăsând o deschidere vizuală către grădină.

Anexă construită din lemn, al cărei volum poate cuprinde spații utile atât unei locuințe cât și unor funcțiuni complexe, cum ar fi pensiuni. Grijă cu care este prelucrat lemnul o încadrează în categoria exemplarelor de urmat în realizarea închiderilor exterioare.

Clădire anexă care are funcțiunea de magazin și care se încadrează în specificul local.

Clădire anexă cu partea inferioară din zidărie care permite izolarea termică iar partea superioară din lemn.

Anexe tradiționale realizate cu elemente din lemn cioplite cu barda, tehnică veche de sute de ani, de aceea clădirile sunt foarte valoroase.

2.8.7. AMENAJĂRI EXTERIOARE

Scări exterioare

Scările exterioare sunt realizate din piatră sau lemn pentru construcțiile joase și cu preponderență din lemn pentru construcțiile înalte. În general, primele trepte sunt din piatră, iar celelalte – din lemn. Parapetul este din zid sau din lemn.

Pavaje

Amenajarea exterioară a terenului este realizată din materiale locale și depinde de necesitățile gospodăriei: piatra de râu este cel mai des întâlnită, piatră de gresie așezată orizontal sau în dungă, pământ bătut, lemn, pietriș, eventual alei înierbate. S-au realizat șanțuri de îndepărtare a apelor din zona casei și de lângă căile de

acces, creându-se pante necesare scurgerii apei și direcționarea acesteia către spațiile verzi.

Vegetație

Vegetația exterioară deține un rol important în amenajarea curții, pe de o parte având funcție utilitară (pomi și arbuști fructiferi, plantații de protecție, umbrire), cât și decorativă (flori, arbuști) iar pe lângă acestea, în jurul casei sunt și mici grădini de zarzavat.

Porți

Poarta este un element important decorativ și constructiv, de cele mai multe ori fiind sub forma unei construcții masive, marcante, limitate de stâlpi cu motive decorative. Acestea

ajung să aibă monumentalitate datorită proporțiilor folosite și datorită esteticii, în strânsă legătură cu casa. Porțile au două intrări: una pentru oameni într-un canat și una pentru care în două canaturi. La curțile înguste, porțile pentru oameni erau amplasate în cadrul porții mari. Ansamblul celor două porți putea avea un acoperiș în patru ape cu învelitoare de șifă, cu țigla sau fără acoperiș, întreaga construcție fiind joasă.¹ Porțile sunt adaptate la estetica și proporțiile casei.

Împrejmuiri

Împrejmuirea gospodăriei și delimitarea spațiilor funcționale interioare s-a realizat de-a lungul timpului din necesitatea separării spațiului privat de spațiul public - gardurile, care au grade de transparență variate dar niciodată nu sunt opace. Deși derivă din

necesitatea delimitării funcționale, ea are doar un rol de mărginire, ceea ce implică garduri de mai mică amploare constructivă, cu un rol decorativ redus și grad mare de transparență.

Există mai multe tipuri de împrejmuiri: garduri din nuiete împletite, scândură decorată sau nu, piatră, și/sau alcături complexe, în diverse forme, din piatră și lemn. Gardurile pot fi realizate din: nuiete neacoperite sau acoperite cu paie, răslogi, stobori, scânduri neacoperite, ulucă neacoperită, șipci, lețuri. Tipul tradițional de împrejmuire

are calitatea de a fi „transparent”, cu înălțimea aproximativ la înălțimea omului. După anii 1980 s-au construit cu precădere garduri din metal, cărămidă, plasă metalică, pari din lemn cu sârmă, beton.²

1 ***, *Atlasul etnografic al României, vol. I - Habitatul*, Editura Academiei Române, București, 2003

2 *Ibidem*

Exemple de porți tradiționale.

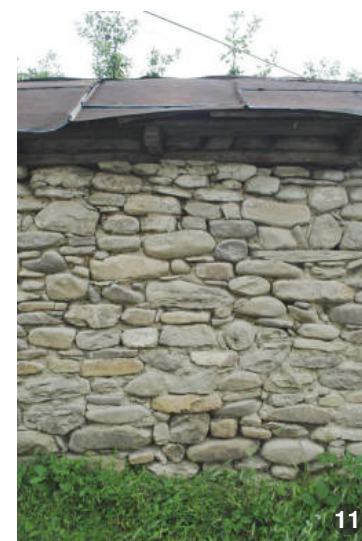

Împrejmuiri din lemn.

Zid de sprijin din împletitură de nuiel și împrejmuire din lemn.

Zid de sprijin cu împrejmuire din lemn.

Exemple de balamale pentru porți.

Împrejmuire din zidărie de piatră.

2.9. SPAȚIUL PUBLIC

Spațiul public rural este polivalent, fiind atât loc de întâlnire, de comunicare, de sărbătorire cât și de circulație. Amenajarea lui este simplă, strict funcțională, folosind materialele locului și adaptându-se organic la relief.

2.9.1. STRADA

Strada are un aspect unitar, fără variațiuni care să o segmenteze. Amenajările din spațiul public, mobilierul, pavajele, șanțurile, podețele, sunt realizate din materiale și tehnologii locale, simple. Materialele sunt procurate din sursele cele mai apropiate: râuri, cariere de piatră, pădure.

Materialul tradițional pentru pavarea străzilor este piatra. Partea de jos a împrejurimilor, de asemenea, este realizată din piatră care în majoritatea cazurilor este simplu suprapusă, fără folosirea unui liant.

Tipul tradițional de împrejurire caracterizat prin „transparență” contribuie la perceperea unitară a spațiilor public și privat. În zonele mai joase este folosit și pietrișul care contribuie la drenarea apei. Intercalate, apar zone cu vegetație, copaci, arbuști, plante

cățărațoare. Spațiul străzilor este pus în valoare de bănci, fântâni, troițe.

2.9.2. MALURI ȘI TRAVERSĂRI DE APĂ

Multe sate din zona de deal se află de-a lungul cursului unei ape iar relația cu acesta este importantă. Malurile au vegetație specifică, ce păstrează stabilitatea și domolește viteza de curgere în caz de viitură. Nu se construiește pe mal. Excepție fac construcțiile speciale, morile, care însă au dispărut din zonă (cu o singură excepție - moara din comuna Drajna). Traversările se făceau în locurile prielnice și se realizau din lemn, pentru care sau pe cabluri cu podină de lemn.

2.9.3. SPAȚII VERZI

Spațiile verzi se amenajează de obicei în zona centrului administrativ, a

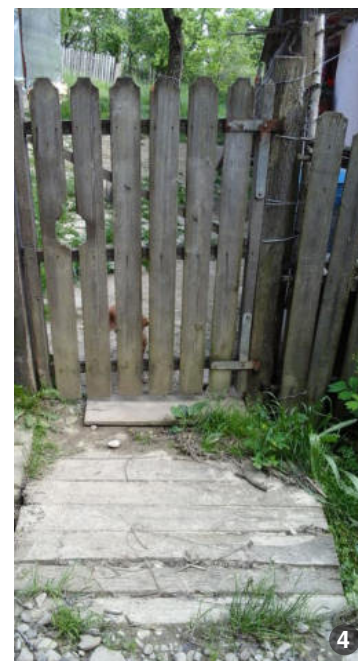
centrului istoric sau pe malul râului. Spațiul public rural are zone umbrite cu vegetație bogată, dar și zone însorite, deschise. Străzile au alinamente de pomi fructiferi (corcoduși sau pruni) care primăvara dau un caracter aparte străzii. Florile decorative sunt mai rare, din cauză că nu pot fi protejate de animale.

2.9.4. OBIECTE DIN SPAȚIUL PUBLIC

Elemente de mobilier rural exterior: bancă, fântână, cruce, troiță, adăpătoare, podeț.

Se întâlnesc, în funcție de specificul așezării, o serie de amenajări și obiecte de utilitate publică caracteristice realizate cu preponderență din lemn, nuiele/lețuri și zidărie din cărămidă și piatră. Mobilierul este unul dintre elementele importante, care creează ambianța în spațiul public. Monumentele, crucele și troițele sunt repere importante în localitățile rurale, cu rol simbolic însemnat în cadrul comunității.

Materialele folosite sunt lemnul și piatra. Toate amenajările au rol utilitar și sunt simple. Fântâna, troița, copacul

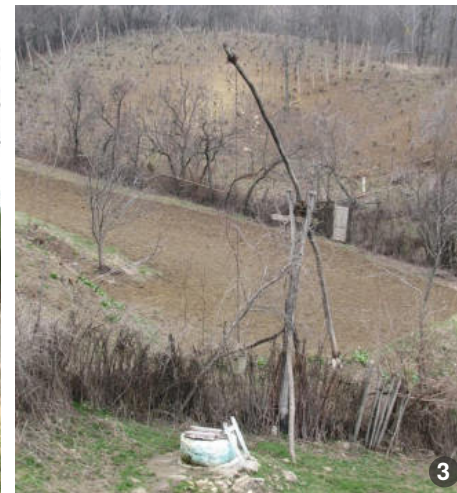

1

2

3

4

5

6

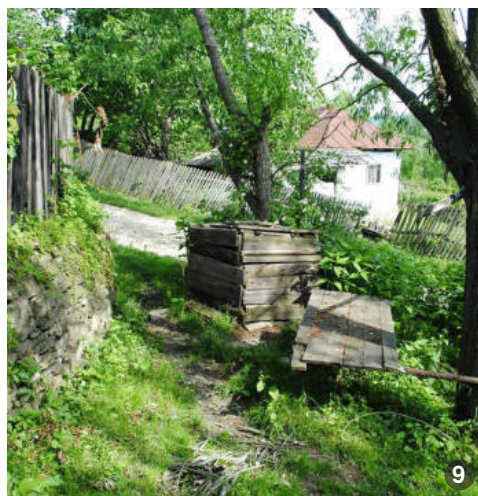

7

Fântâni tradiționale realizate din lemn sau piatră.

8

9

10

Suport pentru potcovirea cailor, element care poate fi folosit ca atare, acolo unde este nevoie sau ca element de mobilier rural, de ex. pentru biciclete.

11

Cruci sculptate din piatră, singure sau în ansamblu, se întâlnesc în număr mare în așezările rurale din zonă.

12

Cimitir – monument istoric.

3. PREVEDERI GENERALE PENTRU CONSTRUCȚIILE NOI

Amplasarea construcțiilor noi trebuie să respecte coerența de ansamblu în care se integrează. Aceasta se va face conform specificului localității, în funcție de accesibilitate, panta terenului, orientare, însoțire, curenți de aer, prezența unui curs de apă, tipul tramei stradale, retrageri de la stradă/uliță, număr de clădiri amplasate pe lot și distanțele dintre acestea (ierarhizare).

Modul de amplasare a construcțiilor pe lot va avea la bază reglementările (din P.U.G., Codul civil, legislația și normativele în vigoare la data întocmirii proiectului) privitoare la distanța minimă dintre construcții, însoțire, siguranță și stabilitate, siguranță la foc.

Atât în cazul zonelor construite cu lotizări carteziene, a zonelor unde clădirile sunt adunate cât și a zonelor cu tramă stradală sinuoasă se recomandă o retragere de la stradă pentru a se respecta coerența și caracterul habitatului tradițional.

Nu se recomandă derogări de la regulamentele locale de urbanism prin documentații de urbanism PUD/PUZ. În situația în care se vor întocmi astfel de documentații, acestea vor cuprinde obligatoriu documentația pentru studiul de amplasament și încadrare în volumetria de ansamblu, în conformitate cu prevederile din Anexa 1. Se va justifica amplasarea pe teren cu un plan de încadrare în zonă (Anexa 1), care să evidențieze așezarea tradițională a construcțiilor pe loturi în zonă. Se vor identifica zone de risc (de exemplu, harta de inundabilitate, alunecările de teren etc.).

3.1. PREVEDERI URBANISTICE

Pentru a menține sau a restaura caracterul tradițional al așezărilor rurale din zonă se recomandă să se țină cont de caracteristicile structurii habitatului tradițional:

- Tramă stradală sinuoasă. Zonele cu tramă stradală sinuoasă să fie menținute iar noile lotizări să utilizeze același tip de tramă.

În cazul localităților cu tramă stradală carteziană, se recomandă ca lotizările să se realizeze folosind același principiu de compoziție carteziană.

- Diversitatea categoriilor de folosință ale terenurilor în intravilan.

Este necesară menținerea diversității categoriilor de folosință ale terenurilor în intravilan și anume: curți construcții alternate cu pădure, fânață

împădurită, fânață, fânață cu livadă, livadă, vie, teren agricol.

Se recomandă evitarea defrișării zonelor împădurite din intravilan.

- Plantații în intravilan. Dacă regulamentele locale de urbanism nu prevăd altfel, noile clădiri și extinderile construcțiilor existente să se amplaseze la minim 5 m de limita de proprietate spre stradă iar spațiul creat între stradă și construcție să se planteze.

- Zonele de agricultură și de pomicultură extensivă să fie întrerupte la maxim 100 m lățime cu front la stradă.

- Nu se va construi pe terenurile agricole din intravilan, terenurile cu destinația de fânață sau livadă.

3.2. AMPLASAREA ÎN CADRUL AȘEZĂRII

Există două soluții de amplasare ținând cont de funcțiunea noilor construcții:

În vatra satului

Ghidul de față se referă la recomandări redactate pentru mai multe categorii de clădiri în funcție și de gabaritul acestora. Prevederile ghidului vor face referire la următoarele categorii de construcții:

A. Construcții noi cu gabarit mic (<120 mp) – adecvate pentru funcțiuni precum: locuințe individuale, cabinete medicale, puncte farmaceutice, ateliere meșteșugărești sau de producție de mici dimensiuni, centre comunitare cu rol social, agropensiuni, puncte comerciale-magazine.

B. Construcții noi cu gabarit mediu (120-250 mp) și construcții noi cu gabarit mare (250-395 mp) dispuse în sistem pavilionar – adecvate pentru funcțiuni precum: locuințe individuale, clădiri cu funcțiune educațională (creșe, grădinițe, after-school), ateliere mecanice, hale de producție, ateliere meșteșugărești și de producție de dimensiuni medii, centre comunitare, culturale, agropensiuni etc.

Pentru menținerea sau refacerea identității rurale locale sunt importante preluarea și evidențierea relației dintre zonele funcționale ale unei gospodării, orientarea construcțiilor unele față de celelalte și față de stradă. Se au în vedere accesele, traseele, articulațiile între volume, gabaritele. Pentru intervențiile pe construcții existente, conversia funcțională și volumetrică se va realiza cu păstrarea specificului local.

Intervențiile asupra construcțiilor existente dar și construcțiile noi nu trebuie să se evidențieze ca elemente dominante vizibile din stradă sau din diverse puncte de perspectivă și de belvedere cunoscute la nivel local. Se va justifica amplasarea pe teren a intervențiilor propuse cu un plan de încadrare în zonă (Anexa 1), care să evidențieze așezarea tradițională a construcțiilor pe loturi.

Se recomandă re folosirea fondului construit existent: case, grajduri, fânare, prin care să se valorifice fondul construit (de exemplu casele tradiționale abandonate, nu numai cele clasate ca monumente istorice), care păstrează caracteristici ale arhitecturii tradiționale.

Avantajele de a avea o clădire cu suprafață moderată

- Costuri scăzute atât în etapa de realizare a construcției, cât și în utilizarea acesteia. De la o clădire cu gabarit mic (până în 120 mp) la una cu gabarit mediu (până în 250 mp) în mod evident costurile se dublează. Costul unei construcții proiectată cu parter și etaj este mai mare cu aproximativ 15-20% față de aceeași construcție proiectată cu parter și mansardă.

- Costurile de întreținere pe timp de iarnă scad când suprafața care necesită încălzire este mai mică;

- Costurile pentru reparațiile periodice scad dacă suprafața construcției este mai mică.

- Finisaje de calitate ridicată. Pentru calculul bugetului unei construcții se omite adesea costul finisajelor exterioare, interioare și mobilarea. Prețul la roșu al unei construcții cu suprafață moderată și cu spații optimizate se reduce. În acest caz se poate opta pentru finisaje de calitate care pot crește calitatea locuirii.

- Posibilitatea de a vinde o construcție crește când are suprafață moderată și este eficientă. O construcție cu suprafață optimizată și cu finisaje de calitate poate obține o evaluare financiară pe piață mult mai bună decât o construcție mare, greu de întreținut și cu finisaje de proastă calitate.

Suprafața construită minimă convenabilă a unei locuințe pentru o familie

Imagine generală asupra satului Starchiojd în jurul anilor 1960, care materializează principiile de organizare ale habitatului tradițional local: traseu sinuos al străzii, clădiri dinamice așezate în peisaj fără aliniament sau front la stradă, puternică relaționare cu mediul natural ce invadează mediul construit. (Nicolae Stoicescu - Contribuții la monografia comunei Starchiojd)

cu patru membri este de 115 mp (construcție cu gabarit mic) iar o suprafață de 171 mp (construcție cu gabarit mediu) corespunde unei familii cu opt membri (Legea locuinței nr. 114/1996). Statistic, în mediul urban românesc locuințele au între 50 și 100 mp suprafață construită, atât pentru spațiul necesar cât și raportat la posibilitatea de cumpărare. Aceste cifre pot fi luate ca reper în estimarea necesarului de suprafață pentru locuire.

Există tendința de a realiza construcții cu gabarite mari și cu mai multe etaje, care se dovedesc a fi dezavantajoase atât pentru utilizatori cât și pentru comunitate. De multe ori, aceste construcții mari nu se finalizează și sunt utilizate parțial. Se recomandă optimizarea spațiului în raport cu posibilitățile financiare reale și cu situația generală la nivel regional și național.

În afara vetrei satului

C. Construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) de tip monovolum

- adecvate pentru funcțiuni precum: centre de producție și de procesare de mari dimensiuni, ferme, săli de sport, depozitare, vinării etc.

Construcțiile cu gabarit mare, monovolum, care depășesc scara locului, vor fi obligatoriu amplasate în afara satului, la marginea localității, într-o zonă rezervată prin P.U.G., fără să agreseze peisajul și perspectivele importante către sat.

Construcțiile se vor amplasa corespunzător funcțiunilor pe care le adăpostesc: funcțiunile cu scară mare, funcțiunile posibil generatoare de poluare (ferme animale, procesare de biomasă, depozite etc.), incompatibile în mod direct cu funcția de locuire - la periferia satului, în zonele de

dezvoltare a acestuia, în zone cu grad mare de rășfirare, după caz.

Amplasarea construcțiilor care, prin natura și destinația lor, pot genera riscuri tehnologice (determinate de procesele industriale sau agricole care prezintă pericol de incendii, explozii, radiații, surpări de teren sau de poluare a aerului, a apei sau a solului) se face numai pe baza unui studiu de impact elaborat și aprobat conform prevederilor legale.

Se va urmări prioritar valorificarea terenurilor din zonele echipate cu rețele tehnico-edilitare. Autorizarea executării construcțiilor și a amenajărilor pe terenurile agricole din extravilan este permisă pentru funcțiunile și în condițiile stabilite de lege. Se va urmări gruparea suprafețelor de teren afectate construcțiilor, spre a evita prejudicierea activităților agricole și de creștere a animalelor.

3.3. RECOMANDĂRI CARE ȚIN DE CALITATEA UTILIZĂRII SPAȚIILOR

Cultură și educație: În cazul construcțiilor de învățământ, se recomandă împărțirea amplasamentului în mai multe zone funcționale: zona ocupată de construcție, zona curții de recreație, zona terenurilor și a instalațiilor sportive și zona verde. Modul de ocupare a terenului:

- 20% teren ocupat de construcții
- 80% teren amenajat (curte pentru recreații și amenajări sportive, zonă verde, grădină de flori, grădină cu pomi) din terenul total.

Pentru a asigura un grad de însorire optim și o eficiență energetică sporită, orientarea sălilor de clasă va fi către sud, sud-est, sud-vest. Dormitoare și spațiile de joacă din creșe, creșe speciale și centre pentru copii vor fi orientate spre sud, sud-est, sud-vest. Bibliotecile, sălile de ateliere și laboratoarele, spațiile care necesită o lumină constantă pe tot parcursul zilei, se vor orienta spre nord.

Terenurile de sport se vor orienta cu latura lungă pe direcția nord-sud, cu

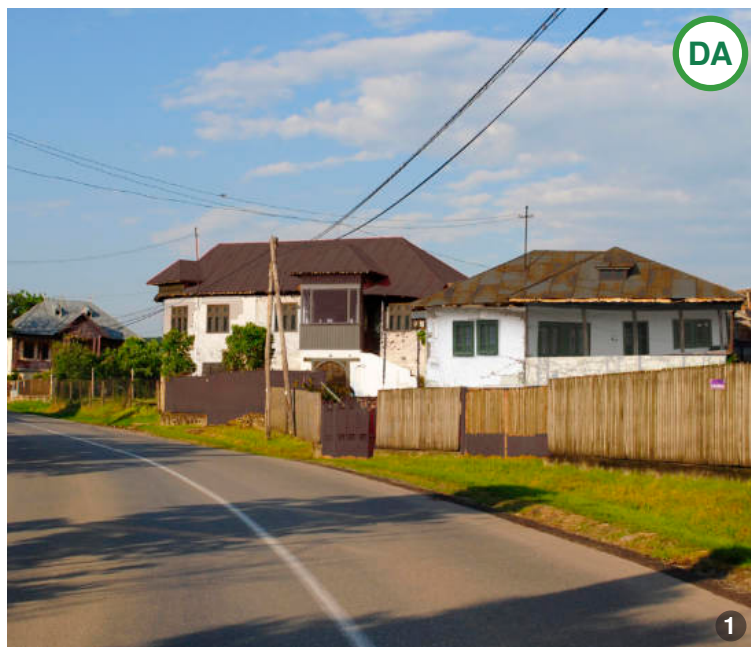
o abatere de maximum 15 grade spre est sau spre vest.

Sănătate: Modul de ocupare a terenului (în cazul în care regulamentul local de urbanism nu prevede altceva):

- 20% teren ocupat de construcții
- 80% teren amenajat (curte pentru recreații și amenajări sportive, zonă verde, grădină de flori) din terenul total.

Pentru a asigura un grad de însorire optim și o eficiență energetică sporită, saloanele, rezervele, cabinetele medicale se vor orienta spre sud, sud-est și sud-vest. Laboratoarele, serviciile tehnice medicale, spațiile care necesită o lumină constantă pe tot parcursul zilei se vor orienta spre nord.

Construcțiile comerciale și de servicii: se recomandă orientarea spațiilor funcționale pe lot astfel încât să se asigure însorirea spațiilor pentru public și a birourilor. Depozitele, atelierele de lucru, spațiile care necesită o lumină constantă pe tot parcursul zilei se vor orienta spre nord.

ASA DA: Mod tradițional de orientare a clădirilor față de stradă, față de punctele cardinale.

ASA NU: Este interzisă amplasarea în vatra satului a unor construcții supradimensionate, având o volumetrie ce nu amintește de specificul local.

ASA DA: Exemplul se referă la dispunerea pavilionară a construcțiilor care se pretează la funcțiuni precum: școli, grădinițe after-schooluri, centre de producție etc.

3.4. AMPLASAREA PE LOT

Amplasarea construcțiilor pe lot va respecta principiile de organizare în cadrul țesutului tradițional, și anume:

- clădire izolată sau construcții pavilionare. Se admit și legături de circulație sub forma unor volume mici, a căror înălțime la coamă este redusă față de corpurile principale, cu retrageri față de planul corpurilor principale sau/și înălțimea la streșină;

- orientarea optimă după punctele cardinale – fațada principală orientată spre sud, sud-est, sud-vest. Aceasta generează iluminare constantă a spațiilor principale și utilizarea energiei solare în beneficiul utilizatorului;

- amplasare tradițională a construcțiilor în raport cu strada.

Se va urmări poziționarea pe lot și în

funcție de modul de percepție de la nivelul străzii. (vezi retrageri și spațiu verde la stradă descrise în Capitolul 2).

Construcțiile noi cu gabarit mic (<120 mp), construcțiile noi cu gabarit mediu (120-250 mp) și construcțiile noi cu gabarit mare dispuse în sistem pavilionar (peste 250 mp)

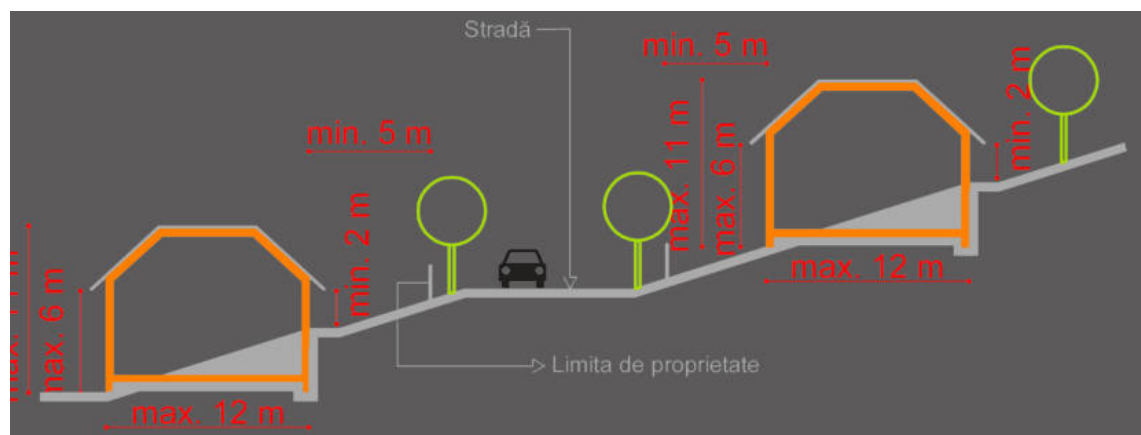
Se vor amplasa, preferabil, în vatra satului, ținând cont de țesutul rural

existent și de specificul local. Dacă este cazul modificării planului parcellar existent (divizare sau comasare), acest lucru se va realiza fără modificarea imaginii spațiului public.

Construcțiile cu gabarit mare, monovolum

Se va justifica amplasarea pe teren cu un plan de încadrare în zonă (Anexa 1), care să evidențieze încadrarea în țesutul rural a construcțiilor propuse și armonizarea cu scara și

modul de distribuție pe lot. Se vor găsi soluții compensatorii de ameliorare a impactului vizual major asupra teritoriului: protejarea cu perdele de vegetație, acoperirea cu iarbă, îngroparea parțială în pământ etc. Amplasarea se va justifica printr-un studiu de amplasare.

Schemă cu privire la amplasarea în pantă a clădirilor în așezări cu relief accidentat.

ASA NU: Se va evita amplasarea unor construcții noi monovolum care să domine imaginea generală asupra satului și să aducă prejudicii serioase habitatului tradițional.

ASA DA: Utilizarea formei și detaliilor clădirilor anexă tradiționale este binevenită pentru clădirile monovolum

3.5. POT, CUT, REGIM DE ÎNĂLȚIME

Construcțiile noi vor avea la bază reglementările (din PUG, Codul civil, legislația și normativele în vigoare la data întocmirii proiectului) privitoare la distanța minimă dintre construcții, însoțire, rezistență și stabilitate, siguranța la foc. Nu sunt recomandabile derogări de la RLU prin documentații de urbanism PUD sau PUZ. În situația în care se vor întocmi astfel de documentații, acestea vor cuprinde **obligatoriu** documentația pentru studiul de amplasament și încadrare în volumetria de ansamblu, pentru justificarea oportunității intervenției.

A. Construcții noi cu gabarit mic (<120 mp), construcții noi cu gabarit mediu (120-250 mp) și construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) dispuse în sistem pavilionar:

Indicatorii urbanistici generali sunt:

- POT maxim = 15%;
- CUT maxim = 0,4;
- amprenta la sol maximă se va încadra într-un dreptunghi de 8 x 12 m (în cazul clădirilor organizate în sistem pavilionar; recomandarea este

valabilă pentru fiecare corp în parte al ansamblului); excepție de la regulă fac clădirile care vor avea pe laturile lungi unul sau două foioșoare, iar în această situație fiecare foioșor se va încadra maxim în 3 x 4 m;

- regimul de înălțime recomandat:

Demisol (nivel parțial îngropat) + Parter + Etaj - potrivit pentru teren în pantă;

Parter + Etaj + Mansardă (folosirea podului ca suprafață utilă);

Subsol + Parter + Mansardă - potrivit pentru terenuri plane;

Subsol + Parter + Etaj.

- înălțimea maximă la streșină = 6 m (față de cota terenului în aval măsurată la zidul construcției) și 2 m (față de cota terenului în amonte măsurată la zidul construcției) conform „Schemei cu privire la amplasarea în pantă a clădirilor în așezări cu relief accidentat” de la pagina 30;

- înălțimea maximă la coamă = 11 m (față de cota terenului în aval măsurată la zidul construcției) conform „Schemei cu privire la amplasarea în pantă a clădirilor în așezări cu relief accidentat” de la pagina 30;

retragere minimă față de limita de proprietate dinspre stradă: 5 m; spațiul rămas spre stradă va fi plantat;

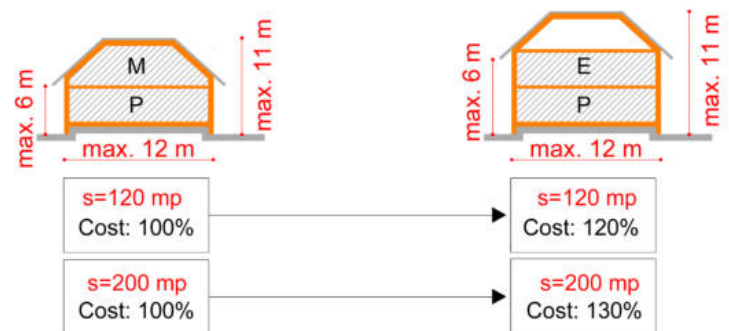
- retragere față de spatele lotului: 10 m; spațiul rămas va fi plantat;

- nu se recomandă aliniament față de stradă.

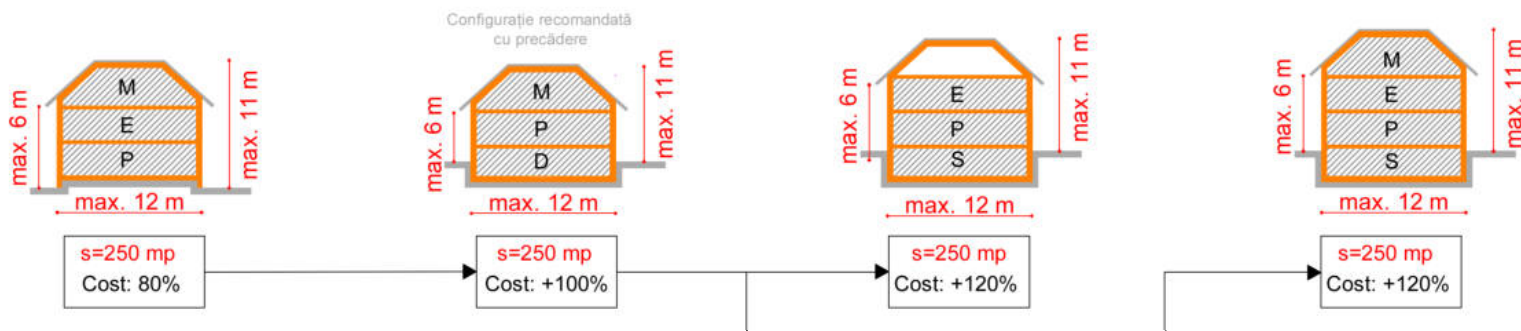
B. Construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) de tip monovolum:

Indicatorii urbanistici generali sunt:

- POT maxim = 20%;
- CUT maxim = 0,5 (se ia în calcul inclusiv suprafața subsolului);
- regimul maxim de înălțime = Demisol/Subsol + Parter + Mansardă;

Schema reflectă modul în care mansardarea podurilor (pentru clădiri cu gabarit mic și mediu) reprezintă un câștig din punct de vedere al costurilor față de construirea unui nou etaj. Construirea unei clădiri înalte pune serioase probleme de încadrare în specificul local. De asemenea, prin realizarea unui atic mai înalt în mansardă se obține o suprafață aproape egală cu cea de la parter.

Schema reflectă modul în care construirea unui nivel semiîngropat poate aduce spor de suprafață în cazul clădirilor cu gabarit mediu.

AȘA NU: Nerespectarea unei înălțimi maxime la streșină sau la coamă atrage după sine agresiunea imaginii de la nivelul străzii sau chiar din punctele care permit vizualizarea panoramică a satului.

AȘA NU: Clădirea amplasată la stradă nu este caracteristică pentru zona studiată și aduce prejudicii așezării pentru cel puțin 50 de ani.

AȘA NU: Amplasarea unei construcții supradimensionate la intrarea în sat sau într-un capăt de perspectivă dăunează întregii percepții asupra satului.

3.6. PREVEDERI REFERITOARE LA COMPOZIȚIA VOLUMETRICĂ A CONSTRUCȚIILOR NOI

Arhitectura tradițională din arealul prahovean se materializează prin construcții izolate, percepute dinamic, fiecare fațadă având importanță în vizualizarea clădirii.

Se recomandă respectarea următoarelor principii de compoziție volumetrică:

- acoperiș cu patru pante. Numărul de pante este un element important în configurarea acoperișului construcțiilor din această zonă, cel cu patru pante fiind cel specific peisajului cultural local. Deși, se preferă adesea și se adoptă acoperișul cu două pante cu pretextul că acesta oferă mai mult spațiu în pod sau în mansardă, cel cu

patru pante are, de asemenea, avantaje. La acoperișul cu două pante intră mai mult material: beton armat, cărămidă (sau alt material de umplură), ridicând prețul construcției.

- amprenta la sol să se încadreze într-un dreptunghi pentru a da forma specifică acoperișului. Acest lucru nu afectează eventualele decroșuri din plan care pot accentua volumul dinamic al clădirii;

- prezența prispei și a foișorului, acestea fiind elemente volumetrice definitorii ale caselor tradiționale.

Pe lângă rolul estetic, aceste spații semideschise realizează tranziția între curte și încăperile interioare creând astfel legătura între mediul construit și mediul natural iar pe timp de vară împiedică supraîncălzirea spațiilor interioare ale casei. Pe lângă funcțiunea de spațiu de trecere, acestea se constituie într-un spațiu aflat în aer liber și în același timp protejat care pot adăposti activități variate.

Din punct de vedere al proporțiilor volumetrice, clădirile noi vor respecta următoarele prevederi:

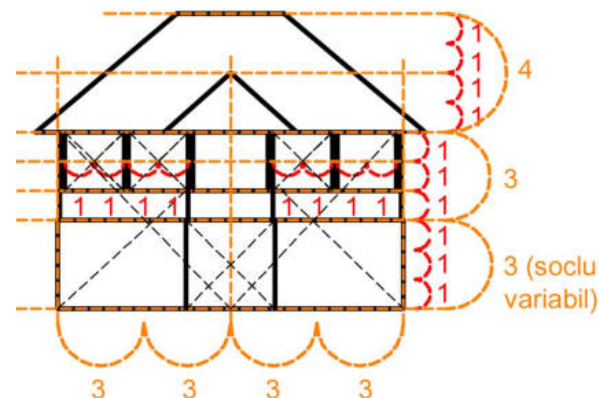
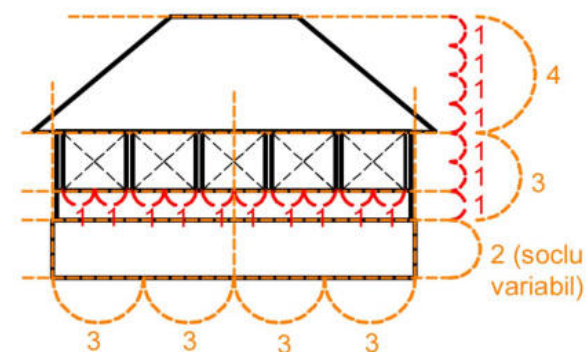
- volume simple într-o compoziție unitară, eventual cu dominante;

- raportul dintre elementele volumetrice ale construcției (conform schemelor alăturate) după cum urmează:

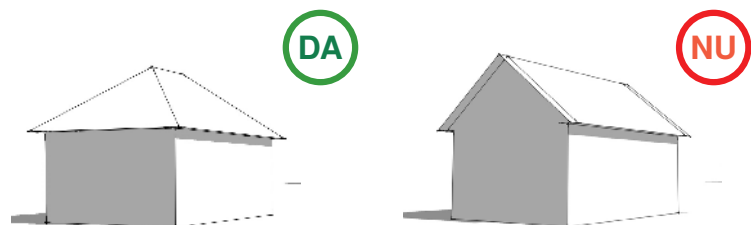
- raportul 3/4 corespunzător pentru parter / acoperiș, respectiv etaj / acoperiș;
- raportul cel mult 1/1 corespunzător

pentru demisol/parter, respectiv parter/etaj (primul nivel al clădirii nu trebuie să fie mai mare decât cel superior);

- raportul de 2/3 până la 3/3 corespunzător pentru distanța dintre stâlpii prispei / înălțimea liberă între stâlpi.

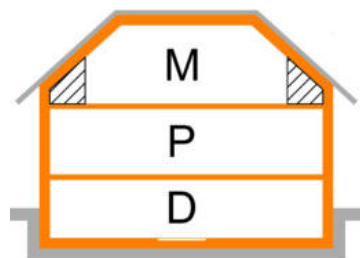
ASA DA: Scheme care prezintă raporturile dintre diferitele părți componente ale casei cu și fără foișor.

Impactul acoperișului în două ape asupra habitatului tradițional este negativ, pentru că acest tip de acoperiș accentuează masivitatea volumului izolat față de alte elemente ale mediului construit. Cea mai nefericită alegere este amplasarea timpanului zidit spre stradă. Acoperișul în patru ape diminuează volumul general al clădirii putând adăposti o suprafață construită mare fără a stresa peisajul cultural autentic.

ASA DA: Conformația clădirilor noi trebuie să răspundă cerințelor actuale de locuire. În cazul de mai sus, construcția poate primi funcțiunea de garaj.

ASA DA: Acoperișul cu patru pante permite în mansardă utilizarea spațiului cu înălțime mică pentru depozitare (partea hașurată din desen).

Clădirile cu gabarit mediu cu acoperiș în două ape denaturează peisajul cultural local aproape iremediabil (imaginea 2), pe când cele cu acoperiș în patru ape conlucrează cu mediul natural și pun în valoare habitatul tradițional (imaginea 3).

AȘA NU: Foișorul are o închidere cu sticlă necorespunzătoare, cu goluri mari și tâmplărie metalică.

AȘA DA: Prin fragmentarea volumului, dar fără a pierde din suprafața construită, se îmbunătățește vizibil impactul vizual asupra mediului, dând întregii construcții o scară umană.

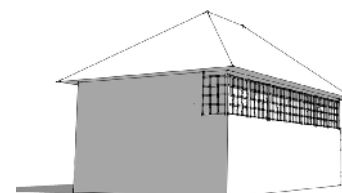
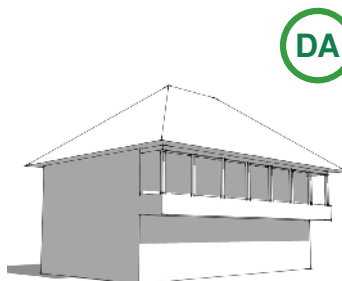
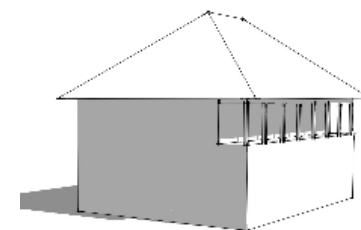

AȘA DA: Utilizarea unui acoperiș cu patru ape ce acoperă o clădire de formă dreptunghiulară, cu decroșuri care se citesc mai mult în planul acoperișului, dinamizează cu rafinament poziția volumetrică.

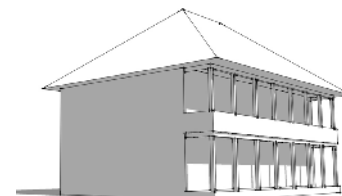
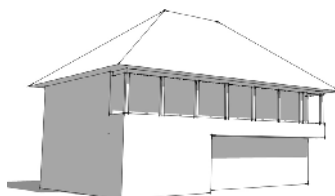
Recomandări privind volumul construcțiilor noi, cu reprezentarea principalelor elemente volumetrice

AȘA DA: Prispa se poate desfășura pe o latură întreagă (menționăm că latura trebuie să fie cea lungă) sau prispa poate fi parțială (pe două treimi din latură).

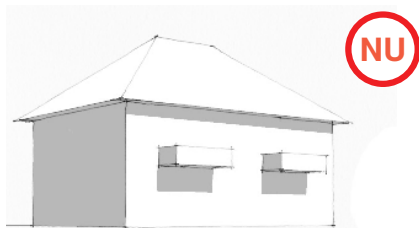

AȘA DA: Prispa poate fi închisă cu o suprafață vitrată dar sub formă de geamlăc, adică folosind tâmplărie de lemn cu goluri mici de maxim 25 x 35 cm.

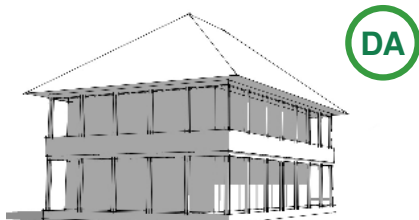

AȘA DA: Prispa poate fi realizată în consolă (total sau parțial) pe o latură sau mai multe.

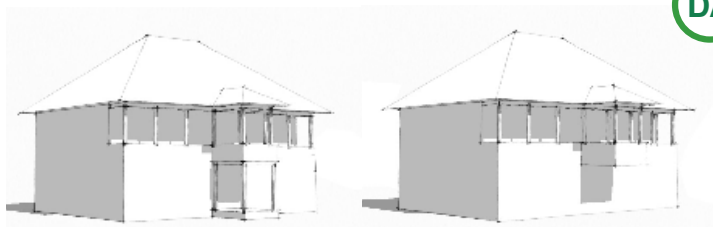
AȘA DA: Prispa poate fi realizată pe două niveluri, înglobând fie spații de trecere (tranziție), fie balcoane.

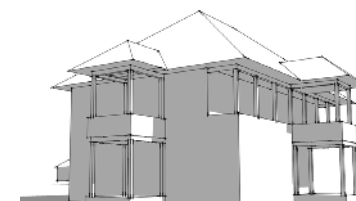
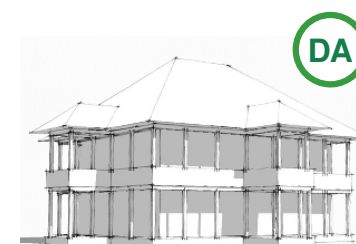
ASA NU: Variantă de realizare a balcoanelor care nu se încadrează în specificul local.

ASA DA: Pentru funcțiuni publice (și nu numai) prispa se poate extinde pe mai multe laturi; de exemplu la pensiuni, magazine, unități medicale etc.

ASA DA: Foișorul aduce un plus de calitate din punct de vedere al volumetriei, al calității spațiului și în principiu al calității vieții. Foișorul poate fi construit și în consolă ca în exemplul de mai sus.

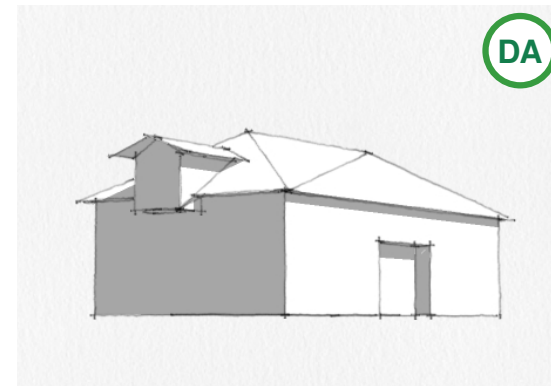
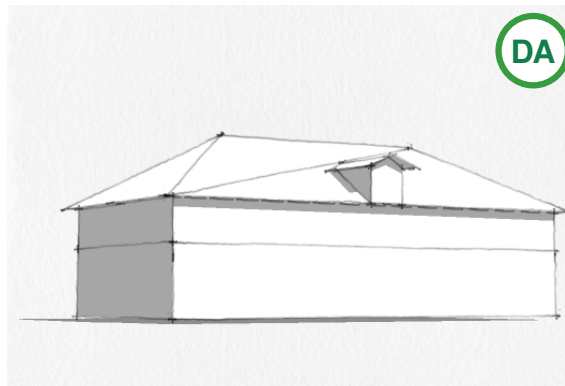
ASA DA: Pentru funcțiuni publice (și nu numai) prispa se poate extinde pe mai multe laturi cu foișoare pe una sau două laturi; de exemplu la pensiuni, magazine, unități medicale etc.

ASA DA: Volum cu foișor închis cu geamlâc.

Recomandări pentru construcțiile noi tip monovolum, cu reprezentarea principalelor elemente volumetrice

AȘA DA: Pentru construcțiile tip monovolum sunt recomandate volumetrii, detalii, materiale inspirate din clădirile anexă din cadrul gospodăriilor tradiționale. Volumul foarte alungit al unor clădiri monovolum vor primi accente la nivelul acoperișului. Pentru a micșora masivitatea volumului se va prefera folosirea a două materiale (lemn și suprafață tencuită).

AȘA DA: Pentru construcțiile tip monovolum este recomandată și îngroparea spațiilor pentru a reduce înălțimea totală la streșină, în același timp fiind în concordanță cu arhitectura tradițională.

4. EXTINDEREA ȘI REABILITAREA CONSTRUCȚIILOR TRADIȚIONALE

4.1. EXTINDERILE

Extinderile clădirilor existente se vor face ținând seama de toate prevederile legale în vigoare și vor fi gândite în funcție de suprafața și de natura terenului disponibil, precum și de relația care se va crea cu celelalte clădiri existente pe lot. Acestea se înscriu în demersul de revalorificare a fondului construit existent, în scopul revalorificării arhitecturii tradiționale și a păstrării peisajului cultural.

În situația în care spațiul casei tradiționale devine insuficient și se recurge la extinderea acesteia, este necesar să se păstreze caracteristicile construcției inițiale astfel:

- extinderea să nu domine volumul clădirii existente;
- să nu fie depășită înălțimea la streșină și la coamă în raport cu volumul existent;

• acoperișul să fie în patru pante și să fie racordat la cel existent cu o înălțime la coamă mai mică sau cel mult egală cu cea existentă;

• să se preia și eventual să se dezvoltă prisma ca registru orizontal dominant;

• să se preia forma și raportul golurilor (eventual subîmpărțirea ferestrelor);

• detaliile decorative de fațadă să fie preluate dar simplificate;

• retragerea față de limita de proprietate către stradă să fie de minim 5 m (în cazul în care regulamentul local de urbanism nu prevede altceva) și să se amenajeze un spațiu verde.

Extinderile se pot grupa în trei categorii:

Corpuri neautonome - intervențiile propuse formează corp comun cu clădirea existentă, astfel:

• în corpul clădirii existente. Se vor amenaja pentru a fi folosite: podul construcțiilor existente prin mansardare (podul permite acest lucru, fiind spațios), beciurile sau spațiile auxiliare înglobate în volumul casei;

• în prelungirea corpului clădirii - extinderea va avea o suprafață maximă de 50% din volumul existent;

• în formă de „L” - extindere prin alipirea unui corp astfel încât noul ansamblu să aibă în plan forma literei „L”. Se recomandă ca volumul alipit să se înscrie între 50% până la 100% din volumul existent.

Corpuri autonome - un volum separat de cel existent unit cu un corp de legătură, distinct ca volum (cu înălțime și lățime reduse), conform schemelor explicative de la pagina 38.

Cu toate că nu există obligativitatea respectării unui aliniament în amplasarea acestora, se va avea în vedere relaționarea cu construcțiile existente și felul în care vor fi percepute vizual de la nivelul străzii.

Corpurile de clădire se amplasează în funcție de condițiile oferite de teren și de nevoile proprietarului, într-un sistem rectangular, intercalat sau sub un unghi oarecare.

Extinderile de acest tip pot fi realizate într-o abordare contemporană respectând principiile enunțate în ghid pentru construcții noi.

AȘA NU: Extinderea a fost realizată necorespunzător.

AȘA NU: Extinderile nu trebuie să afecteze clădirile istorice.

Corpuri rezultate din intervenția combinată - extindere prin alipire combinată cu realizarea unui corp de clădire nou (la care se adaugă corpul de legătură).

Prevederile urbanistice sunt:

- POT maxim = 15%;
- CUT maxim = 0.4;
- amprenta la sol maximă să se încadreze într-un dreptunghi de 8 m x 12 m (în cazul clădirilor organizate în sistem pavilionar, recomandarea este valabilă pentru fiecare corp în parte al ansamblului). Excepție de la regulă fac clădirile care vor avea unul sau două foișoare, iar în această situație amprenta la sol va crește cu suprafața foișoarelor, fiecare foișor încadrându-se în maxim 3 x 4 m;

• regimul maxim de înălțime: S + P + E, S + P + E + M, D + P + M, P + E + M;

• înălțimea maximă la streșină va fi mai mică decât cea a clădirii existente și mai mică sau egală cu 6 m (față de cota terenului în aval măsurată la zidul construcției), conform „Schemei cu privire la amplasarea în pantă a clădirilor în așezări cu relief accidentat” de la pag. 30);

• înălțimea maximă la coamă va fi mai mică decât a clădirii existente și mai mică sau egală cu 11 m (față de cota terenului în aval) măsurată la zidul construcției), conform „Schemei cu privire la amplasarea în pantă a clădirilor în așezări cu relief accidentat” de la pag. 30);

• retragere minimă față de limita de

proprietate dinspre stradă de 5 m; spațiul rămas spre stradă să fie plantat.

Extinderile vor fi realizate după aceleași principii volumetrice ca și construcțiile noi: acoperiș cu patru pante, prispă și/sau foișor pe una sau mai multe laturi, pe unul sau mai multe niveluri și dacă este absolut necesar geamlâc cu suprafață vitrată împărțită cu cercevele în goluri de maxim 25 cm x 35 cm (dimensiuni între cercevele).

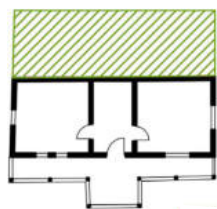
Extinderile se vor realiza în aceeași manieră ca și clădirea existentă: se va prelua forma golurilor și împărțirea ferestrei, se vor folosi detalii preluate de la casa existentă, eventual ușor simplificate (pentru stâlpi, grinzi, parapet, traforuri, uși, ferestre, pazie, streșină). Se vor prelua tipul de învelitoare și panta.

DA

AȘA DA: Exemplu de corp de legătură între două clădiri. Corpul de legătură poate fi doar la parter sau, ca în acest caz, doar la etaj. De asemenea, exemplul de față prezintă zone vitrate cu ochiuri tradiționale de geam.

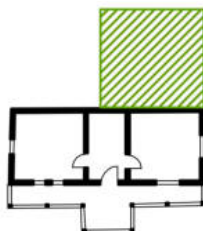
EXTINDERE MAX. 50%

CASĂ EXISTENTĂ

1

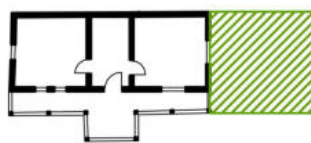
EXTINDERE MAX. 50%

CASĂ EXISTENTĂ

2

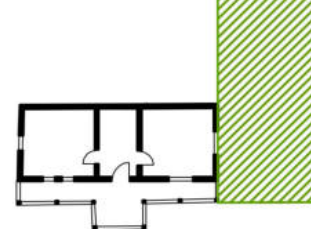
EXTINDERE MAX. 50%

CASĂ EXISTENTĂ

3

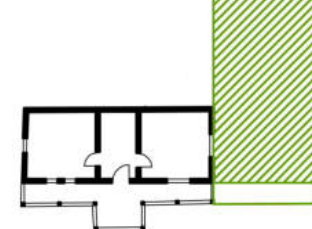
EXTINDERE MAX. 100%

CASĂ EXISTENTĂ

8

EXTINDERE MAX. 100%

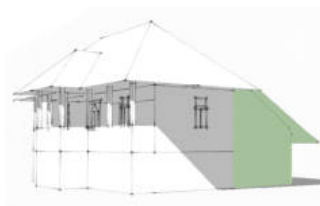

CASĂ EXISTENTĂ

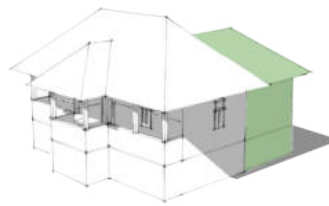
9

PRISPĂ

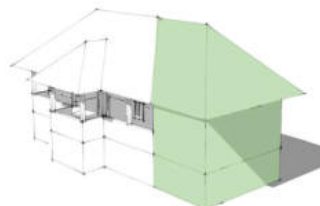
DA

4

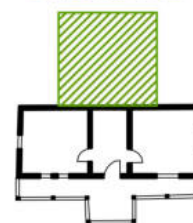

5

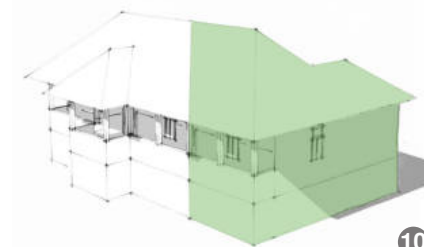
6

EXTINDERE MAX. 50%

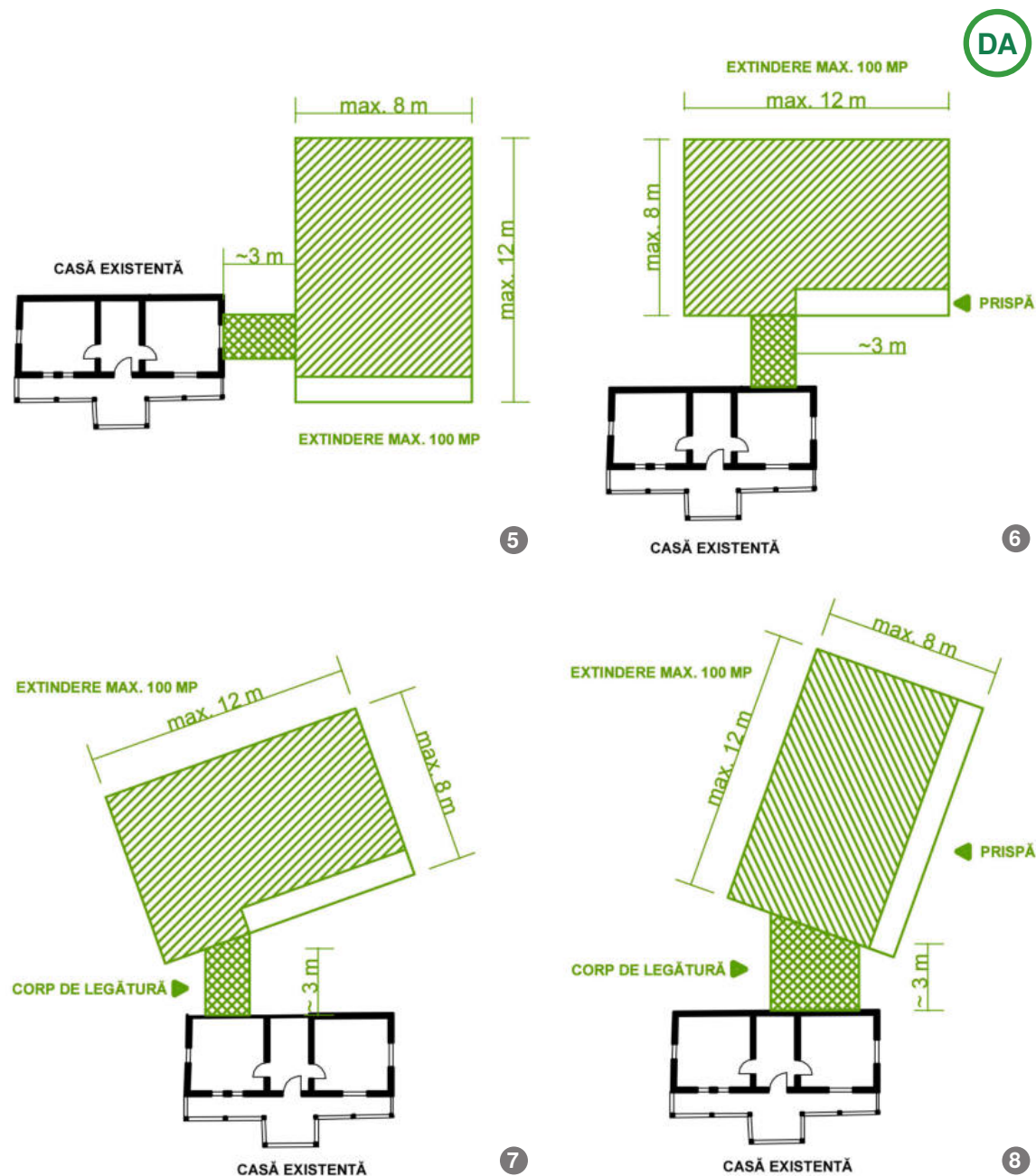
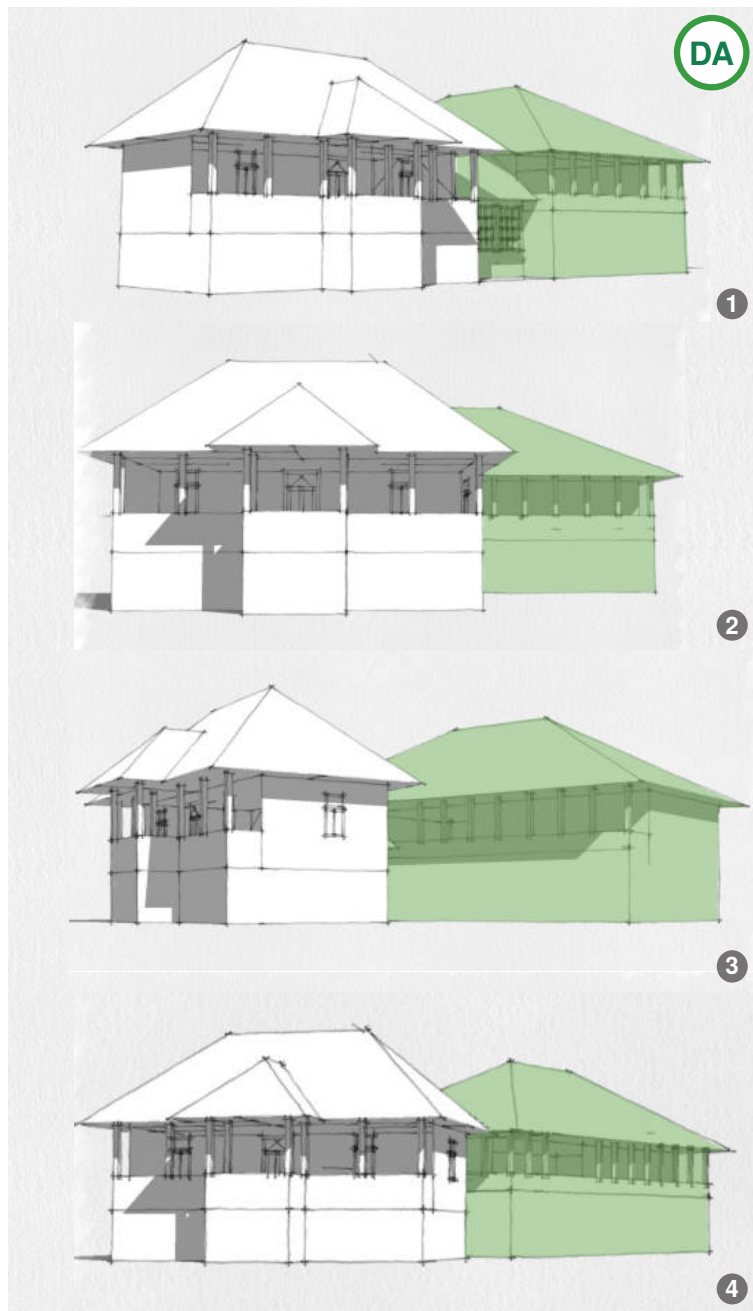
CASĂ EXISTENTĂ

7

10

AȘA DA: Moduri de extindere în prelungirea corpului clădirii existente cu maxim 50% din suprafața construită (fig. 1-7), respectiv în formă de „L” cu maxim 100% din suprafața construită (fig. 8-10). Schemele de exemplificare a compoziției volumetrice a clădirilor rezultate în urma extinderilor utilizează un model tipologic de clădire existentă des întâlnit în zonă.

AȘA DA: Corpuri autonome - extinderea se leagă de clădirea mai veche printr-un corp de legătură distinct, cu înălțime și lățime redusă. (fig. 9-12).

4.2. REFUNCȚIONALIZAREA ANEXELOR (ĂCARETURILOR)

Înscrisă în același demers de reutilizare a fondului construit tradițional, refuncționalizarea anexelor casei (grajduri, fânare, ateliere, bucătării de vară) este preferabilă demolării și contribuie la conservarea peisajului cultural specific, obținându-se suprafața locuibilă necesară.

Refuncționalizarea anexelor casei (grajduri, fânare, ateliere, bucătării de vară) este preferabilă demolării și contribuie la conservarea peisajului cultural specific, înscrisă fiind în același

demers de reutilizare a fondului construit tradițional.

Exemplele prezentate demonstrează și faptul că o construcție tradițională poate primi o amenajare contemporană cu toate dotările necesare unui confort ridicat. Exteriorul clădirilor păstrează astfel aspectul istoric și au calitatea de a se încadra în specificul zonei.

4.3. REABILITAREA CLĂDIRILOR EXISTENTE

Conservarea fondului construit existent – patrimonial sau nu – este preferabilă înlocuirii cu construcții noi atât din punct de vedere economic cât și al peisajului cultural. Aceasta va avea în vedere atât îmbunătățirea condițiilor de viață cât și ridicarea gradului de confort la standarde urbane.

AȘA DA: Extinderea spațiului util poate fi realizată folosind anexele gospodărești care au o valoare mare din punct de vedere istoric.

AȘA DA: Intervenția asupra unei anexe reînaltate păstrează dimensiunile și înclinația originală a acoperișului iar destinația acesteia poate fi adaptată diverselor nevoi actuale.

Înainte oricărei intervenții trebuie evaluată starea construcției din punctul de vedere al efectelor acțiunii apei asupra sa.

Pentru înlăturarea acțiunii apelor pluviale se vor executa:

- reparații și etanșări ale tuturor straturilor învelitorii;
- sistematizare verticală în jurul construcției cu pante de îndepărtare a apei;
- drenuri laterale și rigole de colectare a apei;
- sisteme de colectare a apelor (jgheaburi, burlane) - numai în cazurile în care construcția a fost prevăzută inițial cu acest sistem.

Se va analiza situația zidărilor afectate de umiditate și se va proceda diferențiat, de la caz la caz:

- intervenții la nivelul fundațiilor - introducerea unui strat hidroizolant;
- asanarea zidurilor deja afectate cu diverse sisteme de tencuieli de asanare;
- refacerea straturilor de pardoseală pe sol cu strat de rupere a capilarității.

AȘA NU: Exemplu contraindicat de refacere a acoperișului.

Intervenții structurale

Pentru reabilitarea construcțiilor se întocmesc expertize de către persoane autorizate care diagnostichează construcția și fac recomandările pentru consolidare.

Intervenții la nivelul acoperișului

Se vor evita materiale stridente cromatic din tablă profilată sau plană

care influențează negativ imaginea clădirii și a întregului peisaj rural.

Învelitoare

În cazul învelitorilor din lemn (șită, draniță, șindrilă) se va recurge la înlocuirea lor cu material de același tip. Există meșteri și profesioniști experimentați care pot oferi aceste servicii la standarde crescute.

ASA DA: Utilizarea unei soluții locale de realizare a șarpantei. Astfel se susține economia locală, prin utilizarea forței de muncă și a materialelor din zonă.

ASA DA: Lucarnele de tip ochi de pisică sunt cele mai folosite pentru a ilumina un pod mansardat.

Se recomandă, în scopul prelungirii duratei de viață, tratarea șitei înainte de punerea în operă cu substanțe de protecție la incendiu și anifungice. Nu se recomandă vopsirea acestora sau aplicarea de lacuri.

Șarpanta

Șarpanta unei clădiri istorice se evaluează de expertul tehnic atestat. Este de dorit să se păstreze cât mai mult din structura inițială, lucru care se va stabili în urma expertizei structurale și a unei expertize biologice a elementelor componente.

Se va proceda la înlocuirea elementelor degradate sau cu atac biologic masiv în scopul asigurării siguranței în exploatare și a păstrării stării de sănătate a structurii.

Se va folosi lemn de aceeași esență cu cel înlocuit și, pe cât posibil, se vor utiliza tehnici și îmbinări tradiționale cât mai mult limitându-se utilizarea pieselor metalice pentru fixare.

Se pot aduce modificări prin amplasarea lucarnelor sub formă de „ochi de pisică” sau de formă rectangulară cu acoperire în două sau în trei pante. Se permite mansardarea dacă nu se schimbă cota streșinii, a coamei sau panta acoperișului.

Intervenții la nivelul planșeelor

Planșeul parterului la o construcție fără subsol are grinzile de pardoseală așezate direct pe pământ și există posibilitatea de a fi degradate așa încât se impune desfacerea pardoselii și refacerea acestora peste un strat de rupere a capilarității (din pietriș).

Planșeul peste parter poate fi afectat dacă învelitoarea a fost degradată și se va recurge la înlocuirea grinzilor afectate. Dacă podul devine utilizabil prin refuncționalizarea sa, se poate executa o structură de planșeu cu materiale fonoizolante și termoizolante, recomandabil naturale, cum ar fi saltelele de cânepă.

Introducerea stratului termoizolant la nivelul planșeelor sau a învelitorii este

prima intervenție în scopul creșterii gradului de termoizolare a clădirii, înaintea operațiunii asupra pereților sau a schimbării tâmplăriei.

Înlocuirea tâmplăriei din lemn cu cea din PVC sau metalică nu este recomandată, inclusiv pentru efectele nocive asupra sănătății.

Intervenții la nivelul pereților

În zona studiată pereții au alcătuit diverse. Se va încerca păstrarea alcătuirilor inițiale.

Se acordă o importanță din ce în ce mai mare utilizării lutului în construcții, sub forme și tehnologii de realizare variate, îndeplinind condițiile unei construcții ecologice, naturale, low-tech.

Se permite termoizolarea pereților la exterior dacă acest lucru se realizează pe clădiri fără decorație.

Stratul de termoizolație este recomandat să fie din materiale naturale, de exemplu: plăci de plută, saltele de cânepă sau de lână. Se poate recurge inclusiv la tencuieli termoizolante, care permit zidurilor să respire. Pentru suprafețele tencuite se recomandă zugrăveli albe atât la interior cât și la exterior.

Pereți din lemn

Se vor înlocui piesele deteriorate cu piese identice, realizate din lemn de aceeași esență, pentru a nu interveni și a dezechilibra capacitatea portantă de ansamblu a structurii și comportamentul higrotermic al acesteia.

Se pot folosi rigidizări din lemn (sau metal) pentru prinderi sau legături, fără ca acestea să fie prezente ca o pondere importantă în ansamblu.

Nu se vor folosi tencuieli din ciment. Nu se recomandă termoizolația cu polistiren. Aceste două materiale vor duce la o degradare accelerată a materialelor din care sunt compuse pereții.

Lemnul se tratează cu materiale omologate împotriva agenților biologici

dăunători, a ciupercilor și pentru a crește rezistența la foc. Lemnul se va vopsi în nuanțe de maro-gri cenușiu. Culoarele nu vor fi saturate și se vor armoniza cu cele originare.

Pereții din piatră

Se vor face intervenții de refacere, de completare a zidăriei cu piatră de același tip.

Se vor realiza intervenții cu mortare din materiale compatibile, elastice, care să favorizeze transferul vaporilor: mortare și tencuieli din var-nisip sau lut. Nu se vor folosi tencuieli din ciment pentru că nu sunt permeabile la vaporii. Piatra nu se va acoperi cu lacuri și vopseli care influențează porozitatea și permeabilitatea la vaporii a acestora.

Materialele se vor alege astfel încât să fie compatibile cu tipul de piatră folosită, fiind dependente de gradul de porozitate a acestora.

Pereții din cărămidă

Se vor realiza intervenții cu materiale compatibile, elastice, care să favorizeze transferul vaporilor: mortare și tencuieli de var-nisip sau lut.

Nu sunt recomandate tencuielile din ciment. Dacă în expertiza tehnică se stabilește ca fiind necesare consolidări structurale ale pereților din cărămidă, se vor evita pe cât posibil soluțiile de cămășuire pe toată suprafața peretelui. Când acest lucru nu este posibil, se folosesc aditivi care cresc permeabilitatea la vaporii a acestuia.

Pereții din lut

Se vor realiza intervenții cu materiale compatibile, care să favorizeze transferul vaporilor.

Nu se vor folosi tencuieli din ciment și nu se vor termoizola cu polistiren. Aceste două materiale vor duce la o degradare accelerată a materialelor din care sunt alcătuiți pereții.

Intervenții la nivelul tâmplăriei

Ferestrele și ușile realizate din lemn masiv se recondiționează acolo unde este posibil sau se înlocuiesc cu altă tâmplărie din lemn masiv sau stratificat cu finisaj similar celui inițial: vopsea pe bază de ulei de in, cel mai adesea, ceruite sau folosite vopseluri naturale.

Pentru reparația tâmplăriei existente, se vor respecta tehnicile tradiționale și se vor utiliza, pe cât posibil, meșteri din zonă.

Elementele valoroase se vor conserva și se vor recondiționa folosindu-se aceleași materiale și tehnici constructive (atât elementele cu forme tipice, cât și cele cu forme atipice) sau se vor înlocui, fără modificarea împărțirii specifice sau a detaliilor de tâmplărie.

Pentru sporirea confortului de izolare termică, acolo unde fereastra este într-o singură foaie se recomandă să se dubleze în spatele ei cu o fereastră cu vitraj termoizolant. Pentru a mări gradul de izolare fonică (la construcțiile situate pe marginea drumurilor cu

circulație intensă sau dacă funcțiunea o impune) atât pentru vitrajul termoizolant cât și pentru vitrajul simplu de la geamurile duble, se pot folosi foi de sticlă de grosimi diferite, care „rup” vibrația sunetului.

Geamul va fi transparent. Pot fi utilizate folii pentru controlul solar fără a modifica culoarea și textura geamului. Nu se vor folosi: geam bombat, geam reflectorizant, geam oglindă.

Soluțiile de umbrire

Elementele valoroase se vor conserva și se vor recondiționa folosindu-se aceleași materiale și tehnici constructive (atât elementele cu forme tipice, cât și cele cu forme atipice) sau se vor înlocui, fără modificarea împărțirii specifice a elementelor.

Culorile

Tâmplăria exterioră și elementele de umbrire sau alte elemente decorative se pot vopsi în diferite nuanțe nesaturate în general de maro-cenușiu cu aspect mat, care nu modifică aspectul lemnului, nu dau luciu și aspectul de

ud. Pentru colorare, se vor folosi cu precădere pigmenții naturali.

Intervenții la nivelul elementelor de fațadă

Prispa, frontoanele și decorațiile de fațadă

Se vor păstra și se vor valorifica decorațiile tradiționale existente la nivelul prispei, la ferestre, la obloane, la stâlpi, la streășină, la pazie, la capetele de grinzi.

Extinderile și intervențiile se vor încadra în specificul local, eventual, prin reinterpretarea elementelor decorative tradiționale într-o manieră contemporană. Se permite închiderea prispelor și a foșoarelor dacă acest lucru este considerat necesar cu condiția ca suprafața vitrată să se realizeze cu tâmplărie din lemn cu ochiuri de dimensiuni mici, care nu depășesc 25 cm x 35 cm.

Materialele pentru finisaje

Nu se vor folosi ca finisaje exterioare: placările ceramice pentru pereți

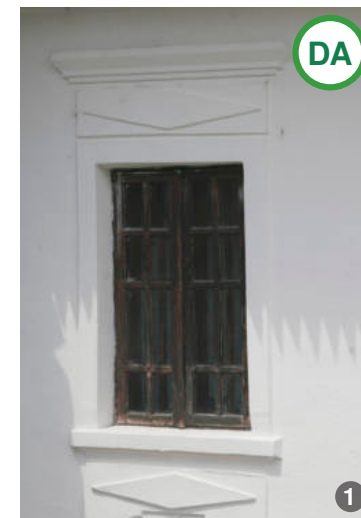
și soclu (de multe ori, soluțiile alese sunt inadecvate folosirii la exterior: atât acestea, cât și materialele auxiliare de punere în operă nu rezistă la cicluri repetate de îngheț-dezgheț, deteriorându-se în timp foarte scurt și de multe ori chiar favorizând apariția infiltrațiilor), placările cu tablă (tablă simplă, tablă cutată etc.), materialele care conțin azbest sau materialele plastice.

Nu se vor realiza placări cu piatră spartă sau cu elemente de lemn care imită șindrila, care să dea un aspect „rustic”. Conceptul de „rustic” este diferit de conceptul de „tradițional”.

Se pot folosi soluții și alcătuiți constructive naturale pentru pereți vegetali și acoperișuri înierbate, cu panta plată sau accentuată. Se recomandă folosirea materialelor naturale locale: piatra, lemnul, varul etc.

Culorile

Nu se vor folosi culori tari, contrastante. Se va opta pentru folosirea nuanțelor naturale ale materialelor folosite sau a unor culori și nuanțe

ASA DA: Ferestre tradiționale merită restaurate atunci când se prezintă în condiții acceptabile. Elementele degradate din lemn trebuie înlocuite, întreg ansamblul trebuie protejat de o peliculă de vopsea. Când fereastra nu mai poate fi salvată, se poate recurge la serviciile unui atelier local de tâmplărie pentru a realiza o copie a modelului autentic.

ASA NU: Folosirea materialelor din PVC este interzisă, mai ales în cazul intervențiilor la clădiri existente.

ASA DA: Uși noi confecționate după modele tradiționale.

ASA DA: Pentru clădiri vechi fără valoare istorică mare, se poate recurge la soluția unor ferestre din lemn cu aspect tradițional cu geam termoizolant.

nesaturate, apropiate de cele naturale. Este indicat ca pigmenții utilizați în vopseluri și uleiuri să fie naturali. Culoarele folosite în mod tradițional sunt: alb pentru zonele tencuite și maro-cenușiu pentru lemn.

Tehnologiile

Se vor folosi tehnologiile locale (care sunt cunoscute și accesibile celor care execută, întrețin și utilizează lucrarea) sau eco-durabile, contemporane. Pentru oricare dintre variantele pentru care se optează, se va

avea în vedere realizarea unor alcătuiți compatibile între materialele de construcție și respectarea principiilor de asigurare a izolației termice, a hidroizolației, de igienă și sănătate, de rezistență și stabilitate, de siguranță la foc. Se pot folosi tehnologii alternative

de asigurare a alimentării cu energie electrică sau termică, în condițiile și cu recomandările prezentate în capitolele din acest ghid: panouri solare, panouri fotovoltaice, turbine eoliene la scară redusă, pompe de căldură etc.

AȘA DA: Extindere care respectă și preia în compoziția volumului elementele specifice arhitecturii tradiționale, inclusiv folosirea culorilor specifice care participă la imaginea echilibrată și natural.

AȘA DA: Construcție existentă, monument istoric, folosită și în prezent ca spațiu comercial.

AȘA DA: Se recomandă folosirea zugrăvelilor albe pe bază de var și a vopselurilor maro-cenușiu închis pentru elementele din lemn

AȘA DA: Restaurarea parapetului prispei sau folosirea de material nou pentru revenirea la imaginea originală.

AȘA DA: Culoarea albă utilizată pentru zugrăveli se înscrie în specificul local.

AȘA NU: Vopsirea tâmplăriei existente în alte culori decât cele naturale sau folosite în mod tradițional, duc la un aspect inestetic și în contradicție cu specificul local.

AȘA NU: Este contraindicată orice intervenție de finisare cu plăci de piatră la clădirile tradiționale.

AȘA NU: Se interzice folosirea culorilor stridente pentru zugrăvirea fațadei. Aceasta distonează profund cu caracterul natural al plasticii fațadei. Culoarele uzuale care fac obiectul acestei greșeli sunt: roșu, roz, violet, portocaliu, verde-aprins, galben-citron etc.

5. ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE - CONSTRUCȚII NOI

5.1. ACOPERIȘUL

Analiza și recomandările privitoare la acoperiș evaluează următoarele componente ale sale: formă și volumetrie, șarpantă (tipuri de structură - materiale utilizate), învelitoare (materiale utilizate și culori), marcarea posibilelor probleme ce pot apărea la comportarea în timp. Toate materialele care alcătuiesc acoperișul au nevoie de întreținere în exploatare (în mai mică sau mai mare măsură). Realizarea de alcătuirii constructive corecte, cu materiale naturale, compatibile, de calitate, precum și urmărirea în execuție îi pot asigura o durată mai mare de viață, împreună cu o întreținere periodică, din partea utilizatorilor.

Recomandări

A. Construcții noi cu gabarit mic (<120 mp), construcții noi cu gabarit mediu (120-250 mp) și construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) dispuse în sistem pavilionar

Forma și volumetrie

Se va păstra specificul local prin preluarea nealterată a formei și a volumetriei existente în zonă. Acoperișul va fi cât mai simplu, cu patru ape, cu pante egale, cu streșinile și coamele orizontale. Nu se recomandă forme și pante provenite din alte zone climatice sau geografice, teșiri nejustificate ale pantelor, timpane. Streșinile vor fi cât mai largi (80-120 cm) nu numai pentru a se încadra în specificul local ci și pentru a asigura protecție împotriva intemperiilor, diminuând afectarea fațadelor de către factorii climatici (ploi, vânturi etc). Se acceptă și acoperiri cu pantă mică, de minimum 5%, dar cu învelitoare din strat înierbat cu vegetație locală. Acestea se pot folosi acolo unde relieful permite și sunt necesare soluții speciale de integrare în peisaj: volume mari, (semi) îngropate, garaje sau spații tehnice parțial sau total îngropate, care pentru integrare în peisaj se acoperă cu strat vegetal.

Balcoanele sau terasele se pot realiza doar în interiorul volumului acoperișului folosind prisma ca element de reper sau sub formă cursivă. Volumul acoperișului va fi adecvat funcțiunilor pe care le adăpostește.

Acestea trebuie să se integreze armonios în ansamblul gospodăriei (vezi Capitolul 3, cu privire la realizarea volumelor construcțiilor noi).

În funcție de tipul învelitorii, panta va avea între 30°-40° (pentru învelitoare din tablă sau țiglă) și între 35°-45° (pentru învelitoare din șifă sau șindrilă). Panta crescută a acoperișului de șindrilă generează o suprafață utilă mai mare a mansardei.

Se va păstra sau prelua raportul volumetric specific clădirilor de pe lot. Se recomandă să existe o diferență de minim 50 cm între înălțimea clădirii principale și clădirile anexe sau cele care sunt construite pe locul acestora. Nu se admite ca înălțimea clădirilor construite ca anexă să depășească înălțimea clădirii principale. Suprafața lucarnelor va ocupa maxim 15% din suprafața pantei pe care sunt amplasate. Acestea vor fi dimensionate și

ASA NU: Casă cu acoperiș în două ape, cu pante diferite, care nu se încadrează în peisajul cultural. Balconul este neadecvat specificului local.

poziționate astfel încât să rezulte o imagine în armonie cu cea specifică locului și să nu constituie un element discrepant vizibil din drum sau din puncte de perspectivă și belvedere cunoscute la nivel local.

Decorațiile, acolo unde este cazul, se vor prelua într-o formă simplificată, păstrând specificul local. Nu se vor folosi forme și detalii provenite din alte zone etnografice, geografice sau climatice. Amplasarea panourilor generatoare de energie nu va depăși 15% din suprafața învelitorii. Se are în vedere că aceste panouri nu trebuie să acopere total învelitoarea, caz în care ajunge să se substituie total acesteia și să altereze imaginea de ansamblu a clădirii.

Șarpanta

Șarpanta se va realiza preponderent din lemn dar se poate realiza și din metal. Este recomandată folosirea tehnicilor și îmbinărilor tradiționale locale pe cât posibil prin implicarea meșterilor dulgheri din zonă și folosindu-se oriunde este posibil materiale naturale, regenerabile.

Învelitoarea (materiale folosite și compatibilități)

Învelitoarea poate fi din materiale lemnoase (șifă, șindrilă), tablă plană sau țiglă ceramică. În cazul învelitorii de șifă sau șindrilă se recomandă

ASA NU: Nu se recomandă adoptarea sau combinarea unor pante de acoperiș nespecifice.

ASA DA: Forma și panta acoperișului respectă specificul local. Se folosește tehnica tradițională și materiale locale.

ASA DA: Alegerea sistemului de construcție din lemn permite dimensiunea streșinii la o lățime de minim 80 cm.

ASA DA: Forma acoperișului și a construcției amintește de locuința tradițională, deși este o construcție nouă.

AȘA DA: Exemplu de clădire tradițională (Moara de apă din Drajna) cu acoperiș cu șindrilă care face parte din specificul local.

AȘA NU: Complicarea volumului acoperișului are un efect neplăcut asupra imaginii de ansamblu a construcției și a împrejurimilor

AȘA DA: Acoperișul se inspiră din soluțiile tradiționale locale. Construcția, având gabarit mediu, se integrează firesc în peisaj.

AȘA DA: Interiorul unui ansamblu muzeal, în care spațiul generat de șarpantă este integrat în compoziția arhitecturală a amenajării spațiului.

AȘA NU: Nu se recomandă realizarea clădirilor cu două pante. În imagine se observă discrepanța dintre cele două clădiri.

AȘA NU: Nu se recomandă complicarea soluției de acoperire. Iluminatul mansardei poate fi realizat într-un mod mai elegant și simplu.

AȘA NU: Soluția acoperișului „jucat” al clădirii noi contrastează puternic cu sobrietatea clădirilor tradiționale.

dimensiunile și modelele locale - vezi exemplele prezentate în imagini.

Piese de șindrilă au între 30-40 cm lungime, 8-10 cm lățime și aproximativ 0.5-0.9 cm grosime (aceasta poate fi variabilă în cadrul aceleiași piese, datorită tehnicii utilizate). În Prahova există și un model de șindrilă cu nut-feder (această șindrilă are 10 mm grosime). Modelul de șindrilă specific zonei Prahova are terminația de la capătul vizibil ca o țesătură oblică simplă, de o parte și de alta a piesei (ca în imaginile alăturate). Se recomandă execuția cu meșteri locali care cunosc tehnica de montare corectă. Acoperișurile cu șindrilă erau predominante pe teritoriul întregii țări, în special în zonele colinare și de munte.

Producerea industrială a cuiului metalic (în urmă cu peste 100 de ani începând), a dus la folosirea lui pe scară largă și la montarea la vedere. Se recomandă folosirea tehnicii de montaj cu cui ascuns, păstrându-se dimensiunile recomandate ale șindriliei.

În cazul folosirii tehnicii cu cui la vedere trebuie ca floarea cuiului să rămână la o distanță de 2-3 mm față

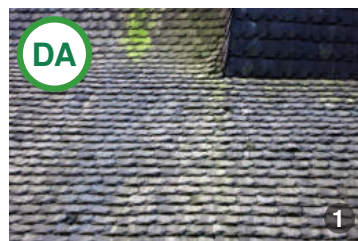
de piesele de șindrilă (nebătut până la capăt) pentru a permite dilatarea lemnului fără ca piesa să crape. Punerea în operă se va face după un tratament cu substanțe biocide. Este interzisă tratarea șitei sau șindriliei cu lacuri și vopsele.

În cazul învelitorii din tablă plană zincată se recomandă protejarea cu vopsea mată anticorozivă în culori neutre. În cazul în care construcția are podul locuibil, învelitoarea se va executa respectând și necesitățile de izolare termică a spațiului interior.

Nu este recomandată combinarea la același acoperiș a mai multor tipuri, culori sau forme de învelitori, cu excepția acoperișului vegetal.

Nu se recomandă folosirea tablei profilate de tip țigla, de tip șindrilă. Este interzisă folosirea învelitorilor de azbociment, fiind dăunătoare sănătății și mediului.

Se recomandă folosirea țiglelor solare mate. Această tehnologie este deja adoptată și cu șanse de a se răspândi rapid în anii imediat următori. Amplasarea panourilor generatoare de energie nu va depăși 15% din suprafața învelitorii. Se are în vedere

AȘA DA: Model de țigla întâlnit cel mai adesea în zona studiată.

AȘA DA: Șindrilă tradițională din zona Prahova.

AȘA DA: Tip de țigla solzi întâlnit în zona studiată.

AȘA DA: Dacă se folosește tabla, aceasta să fie plană fălțuită de culoare gri-cenușiu sau brun, în nuanțe cât mai discrete.

AȘA DA: Casă acoperită cu șindrilă tradițională.

AȘA DA: Casă acoperită cu țigla de culoare cărămiziu natur.

AȘA NU: Învelitoarea din tablă în culori stridente este interzisă.

că aceste panouri nu trebuie să acopere total învelitoarea, caz în care ajunge să se substituie total acesteia și să altereze imaginea de ansamblu a clădirii.

Cromatică învelitorii

Se recomandă paleta de culori a materialelor naturale: țiglă ceramică

ASA DA: Învelitoare de tablă plană fâltuită, culoare brun închis.

ASA DA: Lucarna de formă rectangulară este o soluție de iluminare a mansardei atât la clădirile acoperite cu șindrilă, tablă cât și țiglă.

ASA DA: Amenajarea unor goluri în planul acoperișului aduce cele mai puține modificări volumetriei acestuia.

- maro roșcat, tablă plană - culori gri neutru sau brun închis, material lemnos - culoare natur. Nu se recomandă culorile stridente și nuanțele saturate.

Streșinile, burlanele și jgheaburile

Streășina se va realiza conform specificului local (ca formă și elemente de decorație). Jgheaburile și burlanele vor fi din tablă mată. În cazul învelitorilor din materiale lemnoase nu se folosesc jgheaburi și burlane. Coșul de fum trebuie realizat din materiale solide, care să corespundă atât principiilor de rezistență și stabilitate (în raport cu vânturile, factorii de mediu, încadrarea seismică), cât și protecției la foc (există risc de incendiu în special în zonele de traversare a șarpantei și, eventual, a altor elemente constructive din lemn). Pe cât posibil, vor respecta forma și materialele de finisaj locale: în general, mortare de var nezugrăvite.

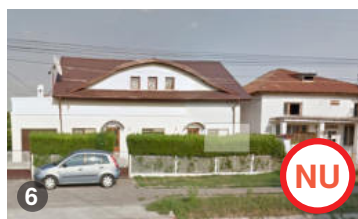
ASA DA: Micile lucarne amenajate în mansarda unei clădiri pot aduce suficientă lumină pentru spații precum dormitoare, băi etc. Acest tip de lucarnă poate fi folosit cu condiția ca dimensiunea lor să rămână în limita valorilor decente.

ASA DA: Lucarnă într-un acoperiș cu învelitoare din țiglă cu mențiunea că lucarna trebuie să fie acoperită cu același tip de învelitoare.

Lucarne, luminatoare, elemente de ventilare, instalații

Luminatoarele, ferestrele în planul acoperișului, instalațiile (panouri solare, panouri fotovoltaice) se recomandă doar dacă sunt justificate funcțional și dacă ocupă maximum 15-20% din suprafața pantei respective. Pe cât posibil, se vor orienta spre interiorul lotului, astfel încât să se păstreze o imagine coerentă către stradă. Se va acorda o atenție sporită racordării învelitorii (țiglă, tablă) la străpungerile cu coșuri de fum, ferestre, la lucarne etc., conform detaliilor specifice.

ASA NU: Nu se recomandă utilizarea formelor complicate.

ASA NU: Învelitoarea din tablă profilată nu se potrivește în contextul clădirilor tradiționale sau a construcțiilor noi din mediul rural chiar dacă se montează într-o culoare adecvată.

ASA NU: Acest tip de iluminare este în totală contradicție cu modelul tradițional.

B. Construcții noi cu gabarit mare (250-395 mp) de tip monovolum

Se recomandă amplasarea construcției în zonele special destinate prin documentații de urbanism, în afara vetrei satului cu păstrarea imaginii locale nealterate. Acestea pot fi pentru producție, depozitare, servicii, sănătate, educație. Sunt permise și alte tipuri de materiale și tehnologii, acolo unde este necesar și unde folosirea materialelor locale nu poate asigura cerințele de siguranță, stabilitate și de rezistență la foc.

Forma și volumetria

Acoperișul va fi cât mai simplu, cu patru pante egale, cu streșinile și coamele orizontale. Nu se recomandă forme și pante provenite din alte zone climatice sau geografice, țeseri

nejustificate ale pantelor, timpane. Se acceptă și acoperiș în două ape cu pante reduse pentru a nu afecta peisajul.

Streșinile vor fi cât mai largi. Sunt posibile acoperișuri cu pante mari în cazuri justificate (centre sociale, culturale, școli) cu condiția încadrării în peisaj. Se acceptă și acoperiri cu pantă mică, de minimum 5% dar cu învelitoare din strat înierbat cu vegetație locală. Acestea se pot folosi acolo unde relieful permite și unde sunt necesare soluții speciale de integrare în peisaj: pentru volume mari, (semi) îngropate, garaje sau spații tehnice parțial sau total îngropate.

Șarpanta

Pentru construcțiile cu gabarite mari care adăpostesc funcțiuni de

AȘA DA: Exemplul unei volumetrii simple, în care panta acoperișului se apropie de valoarea celei tradiționale.

AȘA DA: Pentru construcții de dimensiuni mari este potrivit acoperișul verde.

AȘA NU: Forma acoperișului intră în totală contradicție cu noțiunea de încadrare în specific local. Pe lângă asta clădirea prezintă și alte neconcordanțe: volum masiv, distanță prea mică până la limita de proprietate în comparație cu volumul, finisaje, goluri, tipuri de ferestre necorespunzătoare.

producție sau depozitare, se admit și șarpante metalice, cu condiția să nu fie vizibile din exterior.

Se recomandă ca în situația amplasării construcției în vatra satului, structura șarpantei să fie din lemn, realizată cu tehnologii locale, folosind, unde este posibil (nealterând procesul tehnologic), materiale naturale regenerabile sau tehnologii contemporane de industrializare a lemnului - lemn stratificat, lamelar, panouri multistrat. Se pot folosi rigidizări suplimentare din alte materiale structurale pentru prinderi/legături, fără ca acestea să fie prezente ca pondere importantă în ansamblu.

Nu trebuie utilizate materialele organice rezultate în urma polimerizării (cele denumite în mod generic „plasturi”), întrucât își schimbă calitățile (portanță, torsiune, curgere) în timp, din cauza condițiilor de mediu (proces repetat de îngheț/dezghet,

ultraviolete, variații de temperatură vară-iarnă).

Învelitoarea

Învelitoarea se va realiza din materiale care păstrează imaginea locală neafectată. Se recomandă cu precădere învelitori înierbate, volume îngropate. Pentru pante reduse se va folosi tabla plană protejată anticoroziv cu vopsea mată. Pentru deschideri medii se poate folosi țiglă ceramică. În cazuri speciale, cu pante mari, se poate folosi șita tratată antiseptic și antifungic.

Nu este recomandată combinarea la același acoperiș a mai multor tipuri, culori sau forme de învelitori, cu excepția acoperișului vegetal. Este interzisă folosirea tablei profilate de tip țiglă, de tip șindrilă. Se va păstra dispunerea specific locală a pieselor de învelitoare, forma și dimensiunea acestora.

AȘA DA: Pentru construcții cu deschideri mari se pot folosi sisteme combinate de metal cu lemn.

AȘA DA: Realizarea structurii din lemn pentru diferite deschideri.

AȘA NU: Șindrila care are cui la vedere este mai puțin durabilă în timp mai ales dacă nu se ține cont de dilatarea pieselor de șindrilă.

Materialele de termoizolare/hidroizolare trebuie să fie compatibile cu învelitoarea. Se recomandă și pentru aceste gabarite folosirea țiglelor solare mate. Această tehnologie este deja adoptată și cu șanse de a se răspândi rapid în anii imediat următori.

Cromatică învelitorii

Se recomandă paleta de culori a materialelor naturale: țiglă ceramică - roșcat, tablă plană - culori gri neutru, material lemnos - culoare natur. Nu se recomandă culorile stridente, saturate.

Elementele de iluminare, ventilare, instalațiile

Elementele de iluminare (lumina-toare, ferestre în planul acoperișului), instalații (panouri solare, panouri fotovoltaice, coșuri de fum) sunt permise doar dacă sunt justificate funcțional și vor ocupa maximum 15-20% din suprafața pantei respective (vezi capitolul *Forma și volumetria*).

Se acceptă și se recomandă utilizarea panourilor de captare a energiei solare în planul acoperișului (vezi capitolul *Performanța energetică*).

Acoperirea lucarnelor, umbrirea ferestrelor în planul acoperișului, se vor face din materiale care nu contravin specificului local și imaginii de ansamblu a construcției.

Se va acorda o atenție sporită racordării învelitorii (țiglă, tablă) la străpungerile cu coșuri de fum, ferestre, la

lucarne etc., conform detaliilor specifice.

Elementele de umbrire și control solar pot servi și ca elemente de camuflare ale acestora în volumul și forma învelitorii.

Culorile vor fi naturale (atât cele

pentru materialele de acoperire, cât și cele pentru alte elemente constructive sau tehnologice), similare cu cele ale învelitorii. Nu se vor folosi culori stridente sau saturate.

Avantajele învelitorii de șindrilă

Folosirea pe termen lung, la scară

mare a șindrii are o serie de avantaje:

- Dezvoltarea economiei locale prin apariția de ateliere locale;
- Încurajarea prelucrării lemnului la nivel local;

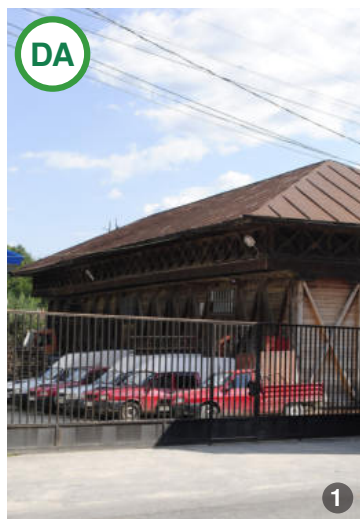
AȘA DA: Iluminarea prin lucarne la o construcție nouă care folosește șindrii.

AȘA DA: Șindrii nouă utilizată la o pensiune turistică.

AȘA DA: Clădire nouă cu gabarit mare care poate constitui un mod de a acoperi construcții cu gabarit mare folosind acoperiș cu patru ape și învelitoarea din șindrilă.

AȘA DA: Exemplu de construcție de gabarit mare, realizată din lemn având învelitoare din tablă fâltuită de culoare brun închis.

AȘA DA: Clădire cu gabarit mare unde s-a utilizat învelitoare de șindrilă. Este de remarcat importanța unei învelitori istorice în peisajul satelor. Poate fi utilizată și pentru diverse funcțiuni care necesită o suprafață construită mare: pensiuni, școli, birouri, clădiri administrative, centre culturale etc.

- Prelungirea duratei de viață a învelitorii – poate rezista în jur de 25-30 de ani, cu condiția folosirii unei materii prime de calitate și a unui tratament de întreținere periodică (schimbarea învelitorii se realizează o dată la o generație);¹
- Creșterea potențialului turistic prin atractivitatea dată de coerența peisajului rural la care învelitoarea din șindrilă are o pondere foarte mare. Mediul natural împreună cu mediul construit definesc identitatea locală.²

AȘA DA: Șindrilă nouă, realizată la standarde internaționale, care iau în calcul specificul climatic, cultural, tradiția și experiența zonei geografice.

AȘA DA: Învelitoarea din șindrilă poate fi folosită și la construcțiile noi cu gabarite mari care se încadrează armonios în peisaj, utilizând astfel materialele de construcție locale și mână de lucru locală.

1 Unii producători de învelitori moderne garantează pentru produsele lor o perioadă de aproape 100 de ani. Dar garanția este valabilă numai atunci când se utilizează întregul sistem, nu numai învelitoarea (cleme, șuruburi, folii protectoare etc.) și nu acoperă situația unei execuții de proastă calitate.

2 Se recomandă inițierea unor programe de acordare a unor subvenții pentru încurajarea meșterilor locali, a beneficiarilor care doresc învelitoare de șindrilă, programe existente în toate țările europene dezvoltate.

AȘA DA: Șindrila tradițională este o soluție recomandată, atât pentru înlocuirea învelitorilor istorice degradate, cât și pentru construcțiile noi.

5.2. PEREȚII

Analiza și recomandările privitoare la pereți evaluează tipurile de pereți (portanți sau de compartimentare), materialele folosite în alcătuirea acestora și marcarea posibilelor probleme ce pot apărea la aceste elemente de construcție, datorate comportamentului în timp al construcțiilor. Se urmărește realizarea de alcătuiri constructive corecte, cu materiale compatibile precum și urmărirea execuției. Acestea pot asigura o durată mai mare de viață și un plus de calitate a spațiului cu impact pozitiv asupra siguranței și sănătății. Este importantă întreținerea periodică și riguroasă din partea utilizatorilor.

AȘA DA: Construcție nouă, a cărei structură este realizată integral din lemn.

AȘA DA: Clădire realizată într-o zonă înaltă având rol de cabană, realizată cu tehnici tradiționale și cu materiale locale.

Materialele recomandabile cu precădere în acest ghid sunt după caz: piatră, lemn, cărămidă, lut.

Pereții de compartimentare se recomandă a fi din materiale ecologice sau eco-durabile (lemn, cărămidă, lut, chirpici). Aspecte care trebuie avute în vedere sunt: rezistența și stabilitatea, protecția la foc, compatibilitatea materialelor de alcătuire, compatibilitatea

materialelor de finisare, termoizolații și ruperi de capilaritate.

Recomandări

A. Construcții noi cu gabarit mic (<120 mp), construcții noi cu gabarit mediu (120-250 mp) dispuse în sistem pavilionar

Pereții se vor construi din materiale regenerabile; se pot folosi materiale de construcție considerate tradiționale la nivel local (lemn, chirpici, lut, piatră, cărămidă). Folosirea materialelor naturale pentru realizarea construcțiilor ecologice este în creștere la nivel internațional.

La construcțiile pentru care studiile geotehnice dovedesc că orice soluție tradițională este imposibil de aplicat în exploatare (ținând cont de zona seismică în care se încadrează construcția), se vor utiliza alte materiale de construcție. Nu sunt excluse

materialele și tehnologiile moderne, ecologice, dacă executantul este calificat pentru realizarea acestora.

Pentru pereții de compartimentare există soluții constructive care folosesc materialele de construcție tradiționale la nivel local (lemn, cărămidă) pe lângă cele folosite actual sau materiale ecologice sau eco-durabile contemporane (lemn, cărămidă, lut, cânepă, lână, paie, rumeguș sau conglomerate cu lianți naturali).

Nu se exclude folosirea unor materiale ca BCA, cărămidă de sticlă etc. utilizarea cărămizii industriale cu goluri, a elementelor structurale din beton, a structurilor metalice sau a pereților de tip rigips etc.

B. Construcții noi cu gabarit mare (peste 250 mp) de tip monovolum

Tipurile uzuale de structuri sunt:

- schelet de beton armat cu umpluturi din blocuri (de exemplu cărămidă);
- schelet din lemn cu umpluturi din materiale ușoare (de exemplu vată minerală);
- schelet metalic cu panouri de umplutură din materiale compozite.

Nu se exclude utilizarea cărămizii industriale cu goluri, a elementelor structurale din beton, a structurilor metalice sau a pereților de tip rigips atunci când alcătuirile constructive o cer.

5.3. SOCLUL

Se vor avea în vedere: fundațiile-soclu, pivnițele, subsolurile și demisolurile. Realizarea de alcătuiuri constructive corecte, la fel ca și la celelalte elemente de construcție, cu materiale naturale, compatibile, de calitate, precum și urmărirea execuției, pot asigura o durată mai mare de viață a acestora, împreună cu o întreținere conștientă, periodică, din partea utilizatorilor.

Aspectele principale care trebuie avute în vedere sunt: rezistență și stabilitate, compatibilitatea materialelor de alcătuire, compatibilitatea materialelor de finisare, termoizolațiile și hidroizolațiile, realizarea straturilor de drenaj pentru îndepărtarea apelor de la nivelul fundației, materialele și modalitățile de realizare a trotuarului de gardă, îmbinarea soclu - material de tencuire - placare soclu cu trotuar de gardă.

Recomandări

A. Construcții noi cu gabarit mic (<120 mp), construcții noi cu gabarit mediu (120-250 mp) și construcții noi cu gabarit mare (250-395 mp) dispuse în sistem pavilionar

Fundațiile contribuie esențial la durabilitatea clădirilor. Acolo unde este posibil din punct de vedere structural (dar și tehnologic și economic), considerând zona seismică în care se încadrează construcția, se încurajează folosirea tehnicilor tradiționale. Se încurajează adoptarea soluțiilor eco-durabile. Acolo unde sunt necesare, se vor face sisteme perimetrare de drenare.

Materialele recomandate, în funcție de zona în care urmează să se

realizeze investiția și de tipul acesteia, sunt, după caz: piatră, cărămidă, beton, toate fiind în funcție de concluziile specialistului autorizat. Pivnițele vor avea goluri de ventilație la soclu, la nivel de siguranță împotriva inundațiilor, care au rolul de a împiedica acumularea umidității excesive.

Nu se va realiza placarea cu piatră spartă a soclului, cu rosturi vopsite sau amplificate, pentru un aspect „rustic”, de cele mai multe ori impropriu și incompatibil cu arhitectura locală.

Folosirea pietrei de râu pentru soclu se va face conform tehnicilor tradiționale.

Se va construi un trotuar de gardă perimetral, cu pantă suficientă, care să îndepărteze apele pluviale de fundația construcției. Acesta va fi

AȘA DA: Construcții noi, a căror structură este realizată integral din lemn.

AȘA DA: Construcție nouă cu structură din lemn și fundație din piatră.

AȘA DA: Cadre din lemn, tradiționale, în timpul restaurării.

AȘA DA: Exemplu de trotuar de gardă.

AȘA NU: Placare a soclurilor realizată pe scară largă în zonă, care nu se încadrează în specificul local.

realizat din materiale naturale, va avea rosturi de dilatație, iar în punctele de scurgere a apelor pluviale se vor realiza detalii care să favorizeze îndepărtarea lor de construcție (care se recomandă a fi direcționate preponderent spre suprafețele verzi).

B. Construcții noi cu gabarit mare (250-395 mp) de tip monovolum

La construcțiile tip industrial nu este necesară marcarea soclului pe fațadă. La funcțiunile civile se va exprima minimal. Materialele recomandate sunt, în funcție de zona în care se construiesc: piatră, cărămidă, beton.

Se recomandă realizarea unui trotuar de gardă perimetral cu aceleași caracteristici enunțate pentru construcțiile cu gabarit mic sau mediu.

5.4. TÂMLĂRIA ȘI GOLURILE

Prevederile referitoare la uși și ferestre privesc materialele de construcție, conformația acestora, soluțiile de umbră și culorile. Acolo unde este posibil, se recomandă apelarea la tehnici și la meșteșugari tradiționali pentru realizarea tâmplăriei interioare și exterioare. La realizarea ferestrelor, la canaturi și la dispoziția traverselor și a șprosurilor se va ține cont de proporțiile elementelor tradiționale.

Toate elementele de tâmplărie au nevoie de întreținere. Realizarea de alcătui constructive corecte, cu materiale naturale, compatibile, de calitate, precum și urmărirea execuției pot asigura o durată mai mare de viață a acestora, împreună cu o întreținere periodică, din partea utilizatorilor. Golurile de fereastră trebuie să aibă forme, decorații și proporții specifice zonei, respectând dispunerea logică generală pe fațade.

Recomandări

A. Construcții noi cu gabarit mic (<120 mp), construcții noi cu gabarit mediu (120-250 mp) și construcții noi cu gabarit mare (250-395 mp) dispuse în sistem pavilionar

Materiale

Ferestrele și ușile vor fi realizate din lemn (masiv sau stratificat), cu feronerie metalică. Tâmplăria poate fi simplă sau dublă, în funcție de necesarul de izolare termică corelat cu climatul și factorii de mediu din zona în care se inserează construcția. Elementele componente ale tâmplăriei: rame, cercevele, șprosură, traverse etc. se vor

realiza din lemn. Geamul folosit va fi cu preponderență transparent dar poate fi acoperit cu diverse folii care să realizeze controlul solar, fără a modifica culoarea și textura acestuia. Nu se vor folosi: geam bombat, geam reflectorizant, geam oglindă. În mod excepțional și justificat, atunci când contextul și funcțiunea o impun, se pot folosi și alte tipuri de prelucrări/acoperiri ale sticlei (de exemplu: folii speciale necesare măsurilor antifracție sau antivandalism).

Pentru asigurarea cerințelor privitoare la igienă și sănătate, se vor folosi aerisitoare cu acționare automată (incluse în tocul geamului) sau manuală, pentru a asigura o ventilație naturală a

spațiilor interioare, atunci când alcătuirea ferestrelor duce la o soluție etanșă, care nu permite înprospătarea aerului (altfel fiind necesare sisteme suplimentare de ventilație mecanică sau naturală).

Conformația ferestrelor

Ferestrele vor respecta proporțiile tradiționale, și anume înălțimea golului va fi mai mare decât lățimea (în general 2/3 din înălțime). Se poate folosi geamlăc cu ochiuri de mici dimensiuni, 25 cm x 35 cm ca închidere a prispelor sau a foișoarelor și ca posibilitate de vitrare pe suprafețe foarte mari. Se admit ca accente compoziționale bine justificate (deschidere către peisaj, folosire pasivă a energiei solare), altele decât

ASA DA: Exemplu de zidărie de piatră pentru soclu.

ASA DA: Exemplu de geamlăc - suprafață vitrată - realizată conform specificului local.

ASA NU: Ferestrele și ușile au forme diverse în neconcordanță cu habitatul tradițional, iar culoarea albă a tâmplăriei nu este deloc potrivită.

verande, panourile vitrate de dimensiuni mai mari, dar nu pe mai mult de 30% din suprafața fațadei, dispuse cu preponderență spre interiorul lotului. Nu se vor realiza goluri atipice: cerc, triunghi, romb, hexagon etc. (care în exploatare pot dovedi diverse vicii sau inconveniente: neetanșeizare corectă datorată formei atipice, soluții de umbră atipice, costisitoare și uneori ineficiente și inestetice etc.).

Soluțiile de umbră

Pentru umbră suprafețelor vitrate se folosesc streșinile largi și se pot folosi obloanele din lemn sau vegetația. Soluțiile de umbră alese trebuie să respecte soluțiile tradiționale specifice zonei. Acestea vor fi realizate din lemn, se vor monta la exterior (pentru a asigura un control climatic și o protecție suplimentară a ferestrelor împotriva intemperiilor. Elementele de lemn se vor proteja cu uleiuri, ceruri sau alte soluții naturale. Nu se vor folosi rulouri exterioare, montate aparent, fără reglaje.

Culorile

Tâmplăria exterioară și elementele de

umbră sau alte elemente decorative se pot vopsi în diferite nuanțe nesaturate, care nu modifică aspectul lemnului și nu dau senzația de ud sau de lucios. Pentru colorare, se vor folosi cu precădere pigmenții naturali de culoare maro-cenușiu.

B. Construcții noi cu gabarit mare (250-395 mp) de tip monovolum

Materiale

Ferestrele și ușile vor fi realizate din lemn (masiv sau stratificat) cu feronerie metalică sau în funcție de specificul tehnologic poate fi tâmplărie metalică în culori neutre.

Tâmplăria poate fi simplă sau dublă, în funcție de necesarul de izolare termică corelat cu climatul și factorii de

mediu din zona în care se inserează construcția. Elementele componente ale tâmplăriei: rame, cercevele, șprosură, traverse etc. se vor realiza din lemn. Geamul folosit va fi cu preponderență transparent, poate fi acoperit cu diverse folii care să realizeze controlul solar, fără a modifica culoarea și textura acestuia. Nu se vor folosi: geam bombat, geam

reflectorizant, geam oglindă. În mod excepțional și justificat, atunci când contextul și funcția o impun, se pot folosi și alte tipuri de prelucrări/acoperiri ale sticlei (de exemplu: folii speciale necesare măsurilor antiefracție sau antivandalism).

Pentru asigurarea cerințelor privitoare la igienă și sănătate, se vor folosi aerisitoare cu acționare automată (incluse în tocul geamului) sau manuală, pentru a asigura o ventilație naturală a spațiilor interioare, atunci când alcătuirea ferestrelor generează o soluție etanșă, care nu permite împropătarea aerului (altfel fiind necesare sisteme suplimentare de ventilație mecanică sau naturală).

Conformația ferestrelor

În special pe fațada principală, ferestrele vor respecta proporțiile tradiționale.

Nu se vor realiza goluri atipice: cerc, triunghi, romb, hexagon etc. (care în exploatare pot dovedi diverse vicii/inconveniente: neetanșeizare corectă datorată formei atipice, soluții de umbră atipice, costisitoare și uneori

ASA DA: Golurile corespund necesităților de utilizare pentru construcții cu gabarit mare iar alternarea ferestrelor mici cu cele mari într-o alcătuire echilibrată

ASA DA: Proporția și ritmul golurilor construcției noi preiau în proporție mare elemente din specificul local.

ASA DA: Exemplu de închidere a spațiului unei prispe de dimensiuni mai mari. Acest model de împărțire a foilor de geam este recomandat pentru scara firească pe care o creează chiar și atunci când este vorba de lungimi mari.

ASA DA: Exemple de închidere a prispei de dimensiuni mai mari, pe toată lungimea acesteia. Proporția și dimensiunile ochiurilor de geam păstrează armonia generală a clădirii.

ineficiente și inestetice etc.). Golurile de fereastră trebuie să aibă forme și proporții specifice zonei, respectând dispunerea logică generală pe fațade.

Ferestrele vor avea, în general, o geometrie simplă și neornamentată. Conformația ferestrelor se va face

conform specificațiilor de la subcapitolul privitor la construcțiile cu gabarit mic sau mediu.

Soluțiile de umbrire

Pentru umbrirea suprafețelor vitrate se folosesc streșinile largi. Se pot folosi obloanele din lemn. Nu se vor

folosi rulouri exterioare, montate aparent. Pentru vitrajele cu suprafețe mari se vor respecta specificațiile de la subcapitolul privitor la construcții cu gabarit mic sau mediu.

Culorile

Vopsirea tâmplăriei exterioare și a elementelor de umbrire sau alte elemente decorative se va face conform specificațiilor de la subcapitolul privitor la construcții cu gabarit mic sau mediu.

5.5. ELEMENTE DE FAȚADĂ

Recomandări

A. Construcții noi cu gabarit mic (<120mp), construcții noi cu gabarit mediu (120-250 mp) și construcții noi cu gabarit mare (250-395 mp) dispuse în sistem pavilionar

Prispa

Se recomandă preluarea elementului tradițional - prispa sau foișorul, cu o tratare modernă, ca registru specific al fațadei. Parapetul se va realiza din lemn, din zidărie sau din panouri rezistente la mediul exterior și va respecta prin proporții, formă și conformare specificul local. Nu se

recomandă balustrade din baluștri sau bărne orizontale din lemn.

Se recomandă o abordare echilibrată și rezervată în preluarea elementelor decorative din arhitectura tradițională, cu excepția acelor a căror simbolistică s-a păstrat. Pot fi preluate și reinterpretate detaliile care marchează registrele clădirii: profil de streșină, profil de cornișă, profil de brâu, pazia etc.

Streșinile, burlanele și jgheburile

Streșina are rol de umbră și de protecție și se va realiza conform specificului local (ca formă și elemente de

ASA DA: Crearea unei zone prin care pătrunde lumina poate fi realizată prin traforarea discretă a elementului de închidere.

ASA DA: Parapet la o construcție nouă cu valențe contemporane dar care amintește de specificul local.

decorație). Ca dimensiune, streășina va fi de cel puțin 80 cm.

Jgheaburile și burlanele nu vor fi strălucitoare sau realizate din materiale inadecvate, nu se vor evidenția coloristic la nivelul construcției. Nu se recomandă elemente din material plastic. Soluțiile de scurgere ale

apelor pluviale trebuie să propună un număr cât mai mic de burlane aparente pe fațade. Se pot folosi, acolo unde este cazul, lanțuri care să direcționeze scurgerea apelor pluviale.

Se vor prelua acele elemente caracteristice și valoroase pentru specificul în care se integrează.

Materialele pentru finisaje

Se recomandă finisaje din materiale naturale locale: lemnul sau varul.

Nu se recomandă ca finisaje exterioare placările ceramice pentru pereți și soclu, cu tablă (tablă simplă, tablă cutată etc.) sau placaje din materiale

plastice. În multe cazuri, materialele utilizate pentru finisajele exterioare pentru pereți și soclu, și soluțiile de punere în operă, nu sunt adecvate folosirii la exterior de aceea nu rezistă la ciclurile îngheț-dezghet și se deteriorează în foarte scurt timp, favorizând infiltrarea apei.

Nu se vor realiza placări cu piatră spartă sau cu elemente de lemn care să dea un aspect „rustic”.

Se va păstra culoarea naturală a pietrei iar dispunerea se va face utilizând modelul tradițional.

Culorile

Se recomandă folosirea albului sau tonuri slabe de alb-gri sau alb-bej. Pentru protejarea lemnului de pe fațadă se vor folosi băituri sau vopseluri (de preferință pe bază de apă), în tonuri de maro-cenușiu.

Zidurile tencuite vor fi zugrăvite cu alb sau tonuri slabe de alb-gri sau alb-bej. Lemnul de pe fațadă va avea un

finisaj fie folosind băituri, fie vopseluri (de preferat pe bază de apă) în tonuri de maro-cenușiu. Nu se vor folosi culori tari, contrastante.

B. Construcții noi cu gabarit mare (250-395 mp) de tip monovolum

Prispa

Se recomandă utilizarea acestui element dacă se adaptează funcțiunii. În cazul utilizării prispei se respectă recomandările pentru construcțiile cu gabarit mic sau mediu.

Marcarea registrelor orizontale reprezintă un deziderat, însă nu este obligatorie la acest tip de clădiri.

Streșinile, burlanele și jgheaburile

Soluțiile de scurgere ale apelor pluviale trebuie să propună un număr cât mai mic de burlane aparente pe fațade.

Streșinile, burlanele și jgheaburile se vor realiza conform specificațiilor de la

ASA DA: Realizarea unui balcon este realizată prin preluarea echilibrată a elementelor tradiționale.

ASA DA: Construcție nouă care reconstituie modelul original.

ASA DA: Realizarea unei prispei la o clădire de dimensiuni mai mari, care adaptează funcțiuni complexe, poate fi făcută folosind modele și materiale tradiționale.

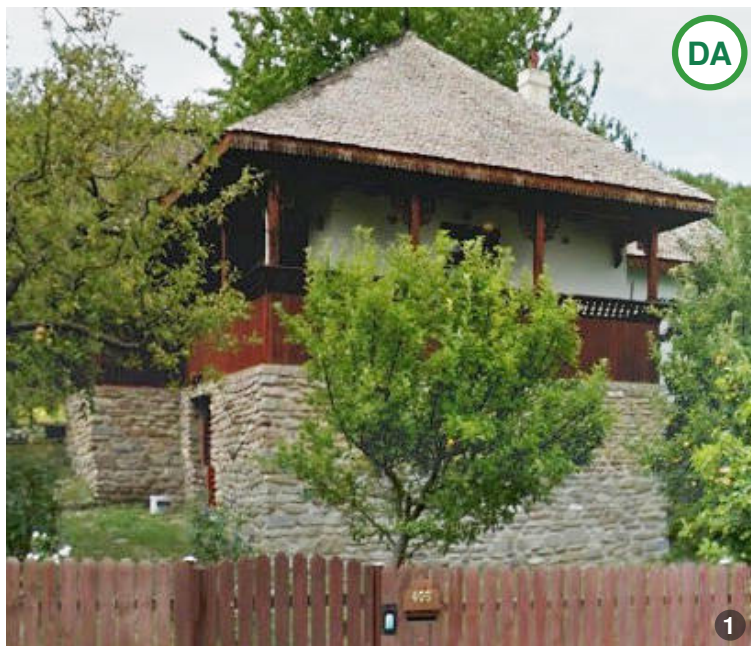
ASA DA: Parapetul unei prispei la o construcție nouă.

ASA DA: Balcon la nivelul mansardei apare sub forma unui foișor – accent volumetric de influențe tradiționale.

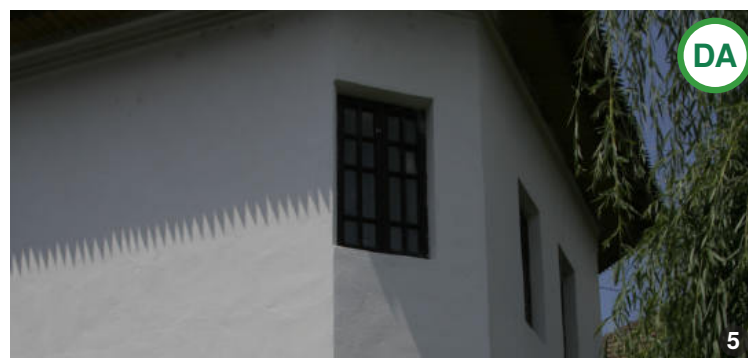
ASA DA: Esențializarea unor forme ale arhitecturii vernaculare precum streășina din imagine poate fi un exemplu bun pentru încadrarea în specificul local.

AȘA DA: Realizarea unei clădiri noi s-a făcut prin introducerea unor elemente specific tradiționale: foișor, soclu din piatră.

AȘA DA: Culoarele construcțiilor tradiționale sunt puține, naturale și armonioase.

AȘA DA: Se recomandă folosirea culorilor neutre, precum cele din imaginile de mai sus.

subcapitolul privitor la construcțiile cu gabarit mic sau mediu.

Materiale pentru finisaje

Se vor folosi finisaje adecvate funcțiunii. Nu este necesară replicarea finisajelor tradiționale decât în cazul funcțiunilor civile (școli, centre

AȘA NU: Zugrăvirea pereților unei construcții noi în culori nespecifice este strict nerecomandată.

AȘA NU: Nu se recomandă folosirea unor culori saturate, precum cele din imagini; această intervenție alterează calitatea spațiului înconjurător.

culturale etc.). În acest caz se respectă recomandările de la subcapitolul privitor la construcțiile cu gabarit mic sau mediu.

Culorile

Se recomandă albul, alb-gri sau alb-bej. În cazul folosirii materialelor tradiționale se vor respecta recomandările de la subcapitolul privitor la construcțiile cu gabarit mic sau mediu.

Instalațiile și instalațiile tehnologice

Acestea nu se vor poziționa înspre stradă. Elementele aparente pentru instalații și instalații tehnologice vor fi realizate din materiale durabile (se exclud PVC-ul, polietilena), și vor avea culori sau vor fi vopsite în nuanțe de maro-cenușiu. Acestea nu vor constitui elemente dominante din diverse puncte de perspectivă sau belvedere ale zonei, iar funcționarea lor nu va avea un impact negativ asupra mediului și a sănătății populației locale.

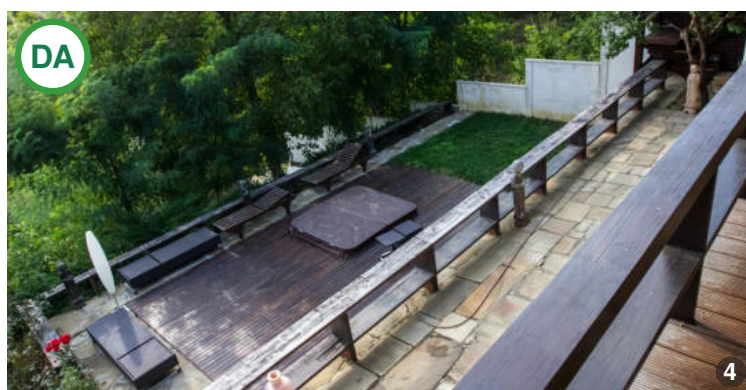
AȘA DA: Realizarea streșinii din lemn după dimensiunile locale este varianta optimă pentru clădirile de orice dimensiune.

AȘA DA: Terasa unei construcții noi pentru realizarea căreia se ține cont de elementele și de proporțiile caselor tradiționale, ne conduce spre un rezultat reușit, armonios și echilibrat.

AȘA DA: Forma și dimensiunile echilibrate ale terasei, folosind materiale tradiționale locale, sunt o alternativă convenabilă pentru spațiile exterioare ale construcțiilor cu gabarit mare.

AȘA DA: Materialele naturale dau un aspect plăcut întregului ansamblu, dar acestea trebuie întreținute.

AȘA DA: Lemn și piatră folosite la o construcție nouă.

5.6. AMENAJĂRILE EXTERIOARE

Recomandări

Se recomandă ca pentru intervențiile care se dovedesc a fi necesare, să se urmeze și să se conserve cât mai mult din fondul specific existent. Elementele discrepante se recomandă să fie convertite astfel încât să respecte specificul local. Aceasta se face în urma analizei specificului local.

A. Construcții noi cu gabarit mic (<120 mp), construcții noi cu gabarit mediu (120-250 mp) și construcții cu gabarit mare (250-395 mp) dispuse în sistem pavilionar

Scările exterioare

Se vor evita scările monumentale realizate din materiale nespecifice,

placate cu ceramică, cu marmură, cu aspect rustic.

Treptele sau rampele vor fi alcătuite din materiale naturale, recomandabil locale: lemn, piatră, cărămidă și nu vor fi marcate de existența unor elemente decorative excesive.

Pavajele exterioare

- Pavaje pietonale:

Se vor realiza din materiale locale și naturale: piatră, lemn, cărămidă; după caz, acestea pot fi înierbate.

Trotuarele, terasele descoperite se vor pava cu dale de piatră cioplită, neetanșând rosturile, cu cărămidă sau vor fi înierbate sau pietruite.

Terasale acoperite se pot pardosi cu dușumea de lemn sau cu piatră. Nu se recomandă borduri din beton. Nu se recomandă fixarea elementelor de pavaj în beton. Nu se recomandă folosirea plăcilor cu dale de ciment, a aleilor turnate și amprentate, cimentul fiind un material care absoarbe și

radiază căldura și accentuează disconfortul termic.

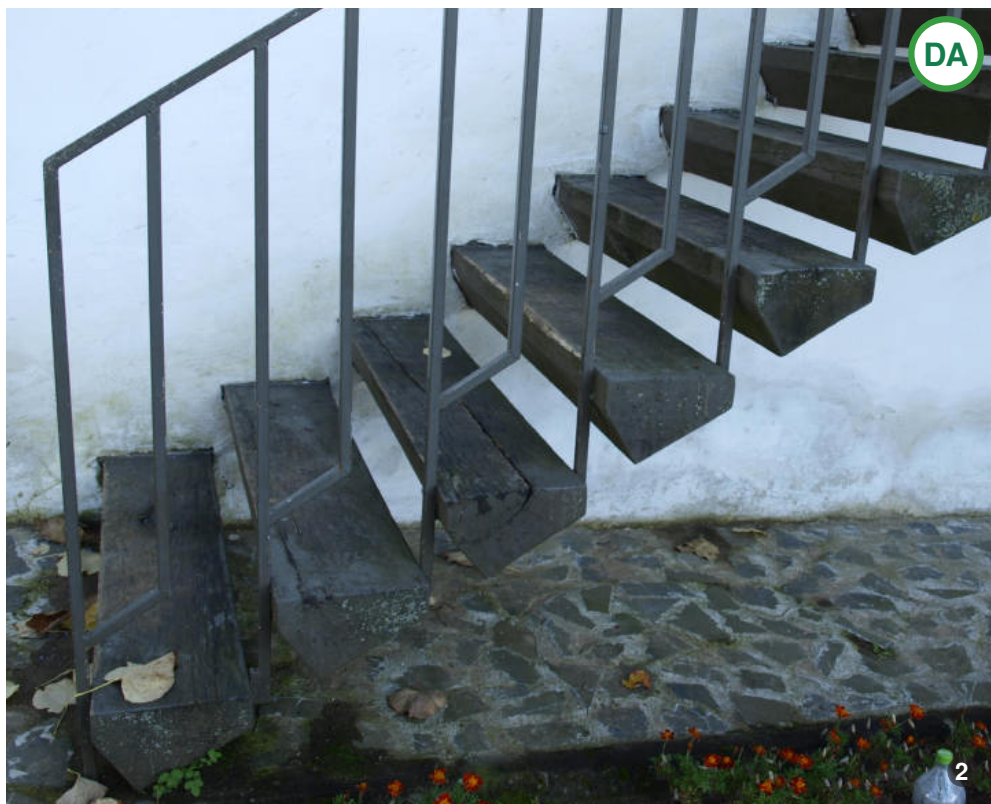
Se va asigura panta pentru scurgerea apelor pluviale și îndepărtarea acestora de construcții concomitent cu dirijarea către spațiile verzi. Se vor folosi cu precădere sisteme permeabile la apă. Se vor crea jgheaburi sau rigole la sol, sub streșini, pentru îndepărtarea apelor pluviale. Toate materialele folosite se vor trata în consecință și se va urmări îngrijirea lor periodică.

- Pavaje carosabile:

Platformele pentru autovehicule și aleile carosabile vor fi pietruite și/sau înierbate. În mod excepțional, dacă există pericolul scurgerii de hidrocarburi, se va permite construirea unei

AȘA DA: Realizarea treptelor și a pardoselii din cărămidă.

AȘA DA: Exemplu de realizare simplă și armonioasă a unei scări de acces.

AȘA DA: Realizarea treptelor din lemn într-o manieră care încadrează intervenția în specificul local.

AȘA DA: Scări exterioare cu trepte din piatră și contratrepte din lemn rotund despicat care se pretează pentru amenajări exterioare.

AȘA DA: Trepte din piatră de inspirație tradițională.

platforme de dimensiuni minime, cu alcătuirea și dotările conform normativelor. Pe cât posibil, aceasta se va amplasa pe teren sau se va masca astfel încât să nu fie vizibilă din spațiul public.

Platformele și traseele de circulație vor urmări, pe cât posibil, suprafața terenului natural. Accesele și amenajările din incintă vor ține cont de accesul mașinilor de intervenție: pompieri, ambulanță.

Împrejmuiri și porți

Pentru tipurile de împrejmuiri folosite, se va ține cont de următoarele principii:

- înălțimea maximă a împrejmuirii va fi de 1,80 (în cazul în care în regulamentul de urbanism nu este specificat altceva);
- împrejmuirea în relația cu strada va fi transparentă indiferent dacă imobilul este în vatra satului sau în afara ei;
- soclul până la $h = 60$ cm poate fi opac, din zidărie de piatră (în cazul în care în regulamentul de urbanism nu este specificat altceva);

- împrejmuirea față de vecinătăți va fi cu precădere semitransparentă; dacă este opacă se recomandă plantarea de garduri vegetale din tufe și arbuști specifici florei autohtone;

- împrejmuirile zonelor din interiorul parcelei vor fi transparente;

- împrejmuirile și porțile de intrare se vor realiza din materiale locale (piatră, lemn, nulele), păstrându-se specificul local și raportându-se la gabaritul împrejmuirilor adiacente și al celor existente în zonă;

- gardurile din piatră de râu sau lespezi, zidurile de sprijin din piatră, bulamacii din piatră se vor menține și întreține corespunzător;

- porțile și împrejmuirile autentice se vor menține. Elementele noi vor fi realizate plecând de la modele cu valoare istorică aflate în localitate sau în zonele adiacente.

Nu se vor realiza garduri din elemente prefabricate metalice, tabla simplă și tablă cutată, elemente din beton, polycarbonat.

Nu se vor folosi culori stridente,

AȘA DA: Exemplu de împrejmuire a unei construcții noi care se armonizează cu elementele din specificul local.

AȘA DA: Pavajul din piatră de diferite dimensiuni se găsește pe întreg teritoriul zonei de deal-munte al județului Prahova.

AȘA DA: În zonele cu acces facil la carierele de piatră sau la albiile râurilor, s-a folosit preponderent piatra pentru zidurile clădirilor și a zidurilor de sprijin.

materiale lucioase și sîdefate, neîncadrate în specificul local. Nu se va folosi sârma ghimpată.

Echiparea edilitară

Toate construcțiile trebuie să beneficieze de utilitățile necesare pentru desfășurarea activităților prevăzute, cu respectarea normelor de sănătate și de igienă, atât pentru utilizatori cât și pentru vecinătăți. Acțiunile întreprinse nu trebuie să afecteze mediul,

vecinătățile prin poluare de orice fel (poluare fonică, scurgeri de ape uzate, infiltrații care pot afecta pânza freatică, poluare luminoasă etc).

Este recomandat ca toate noile bransamente pentru electricitate, gaze, internet și telefonie să fie realizate îngropat. Nu se vor amplasa antenele TV satelit, de internet sau de telefonie mobilă în locuri vizibile din circulațiile publice și nu vor fi dispuse vizibil cablurile CATV.

Se pot amenaja locuri speciale, cu respectarea normelor sanitare, pentru obținerea de compost din materialele organice (deșeurii alimentare organice, deșeurii de textile organice, resturi vegetale sau animale, carton etc.). Se pot realiza soluții de captare și re folosire a apelor pluviale.

Amplasarea panourilor fotovoltaice/solare se va face astfel încât să nu împietze asupra imaginii de ansamblu a construcției și a peisajului

înconjurător. Se recomandă o utilizare sub 15% a suprafeței unui acoperiș pentru amplasarea panourilor.

B. Construcții noi cu gabarit mare (250-395 mp) de tip monovolum

Pentru realizarea scărilor exterioare, a pavajului exterior, a împrejmuirilor și a porților, pentru echiparea edilitară se respectă recomandările de la subcapitolul privitor la construcții cu gabarit mic sau mediu.

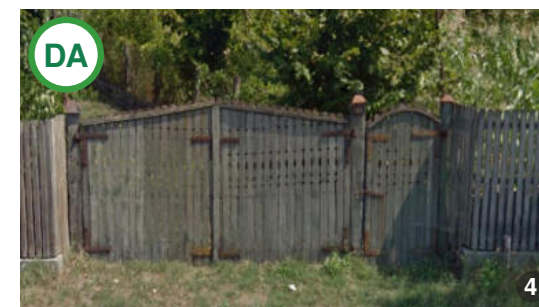
Vegetația

Spațiile plantate vor folosi soiuri de plante locale, în funcție de destinația curții. Se recomandă ca o parte din teren să fie grădină, pentru a păstra specificul rural.

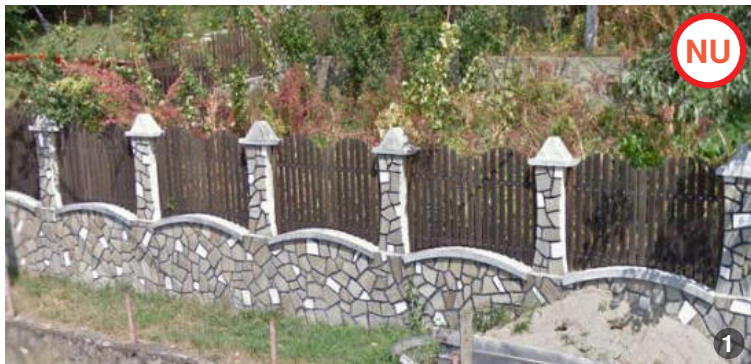
Plantațiile vor fi gândite pentru integrarea volumelor mari în peisaj (marcare, corectarea perspectivelor).

ASA DA: Model local de poartă reparată și bine întreținută.

ASA DA: Tipuri diferite de porți care pot constitui modele de inspirație pentru construcții noi.

AȘA NU: Înlocuirea porții din lemn cu una din beton, fier forjat, placări cu piatră, marcarea și colorarea spațiilor dintre bucățile de piatră sau de placaj, raportul disproporționat dintre partea plină, de jos și partea de gard, de sus, sunt contraindicate.

AȘA NU: Înlocuirea porții din lemn cu una din policarbonat este contraindicată.

AȘA NU: Este exclusă folosirea împrejmirilor din PVC și fier forjat în stil „rustic”. Acesta degradează imaginea așezărilor.

AȘA DA: Poartă nouă la care se ține cont de modelele tradiționale locale.

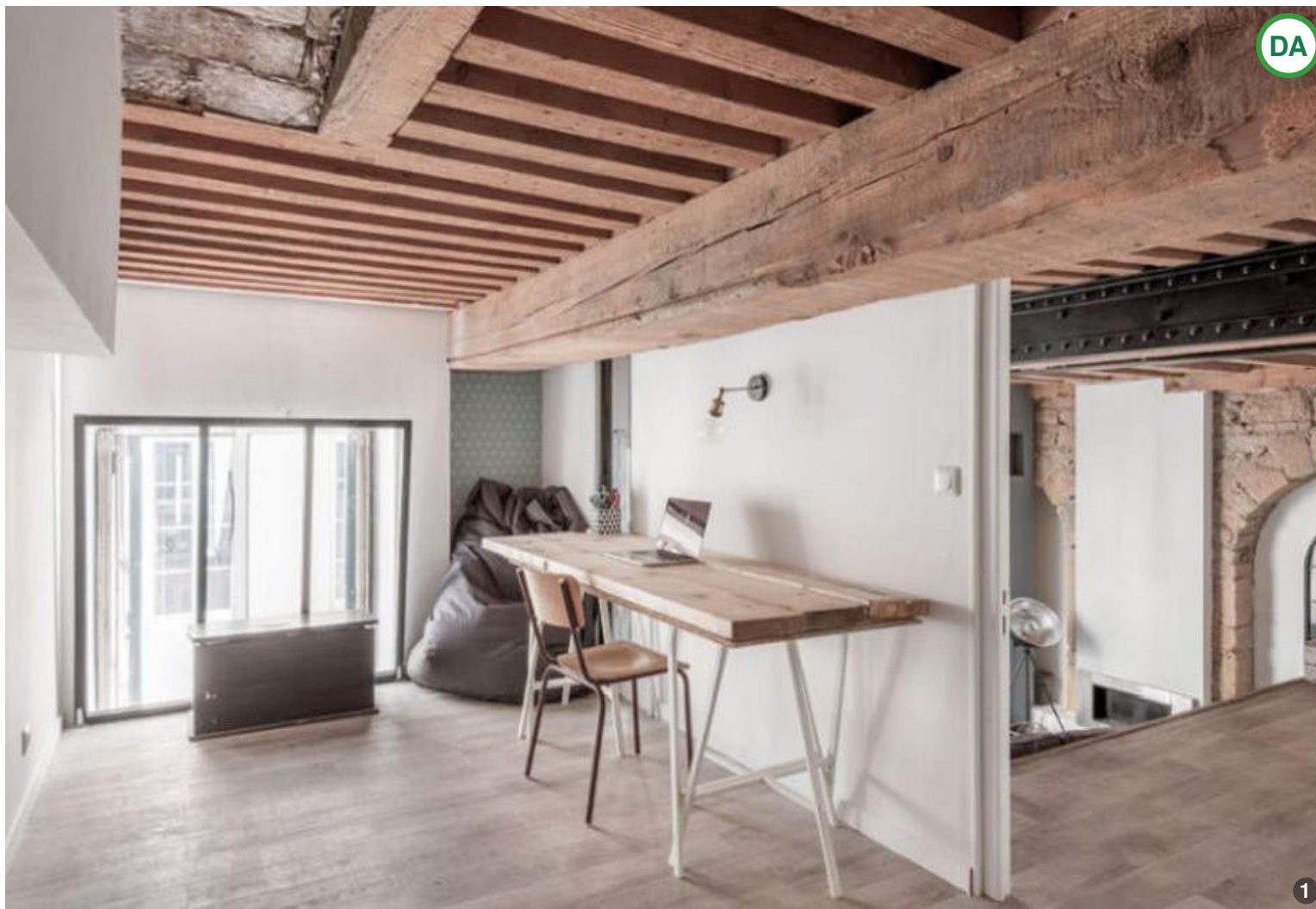

AȘA DA: Restaurarea și întreținerea porții vechi reprezintă cea mai indicată metodă.

6. AMENAJAREA CLĂDIRILOR EXISTENTE

Amenajarea clădirilor existente cu valoare istorică și arhitecturală, pentru orice funcțiune admisă, împrumută spațiului valoare și identitate. Un spațiu amenajat într-o clădire veche va fi individualizat, original și autentic.

64

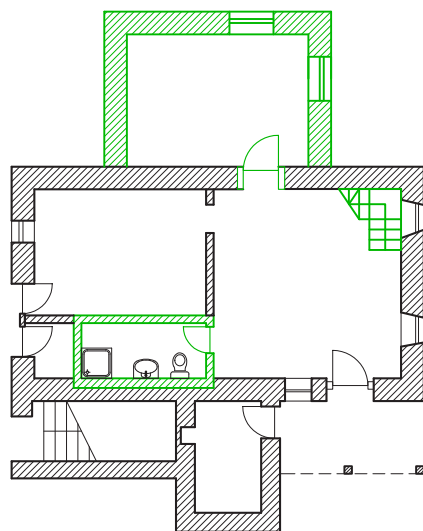
AȘA DA: Amenajare modernă într-o încăpere a unei clădiri istorice.

În locuința tradițională pot fi amenajate toate nivelurile existente (demisol, parter și pod) și regândite în funcție de cerințele actuale:

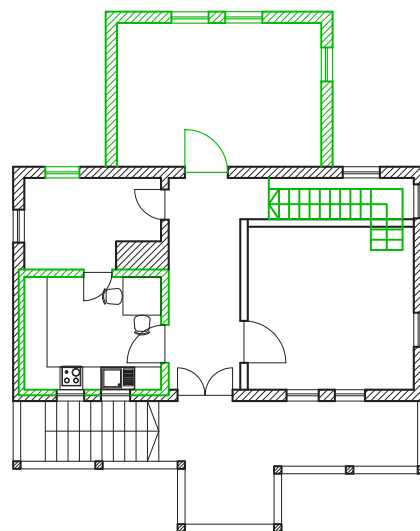
- Demisolul poate fi convertit în living, în bucătărie cu loc de luat masa sau alte funcțiuni, ținând cont de accesibilitatea de la nivelul terenului;
- Parterul poate fi reconfigurat pentru amenajarea unei băi în tindă, într-una din camere sau în încăperile anexă. De asemenea, se poate realiza o scară ce poate face legătura la interior între niveluri;
- Podul se poate mansarda și amenaja pentru dormitoare, camere de joacă sau de studiu.

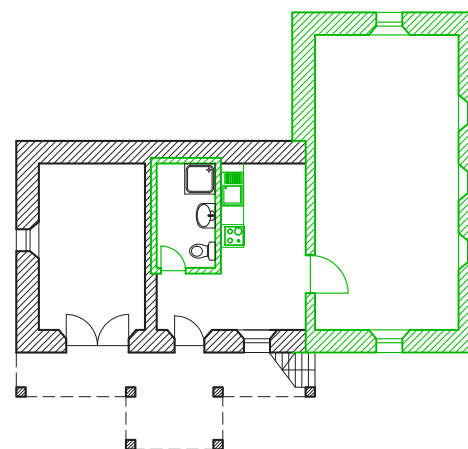
AȘA DA: Exemplu de amenajare a unei scări și a unui grup sanitar într-o cameră de mici dimensiuni în parterul unei case tradiționale

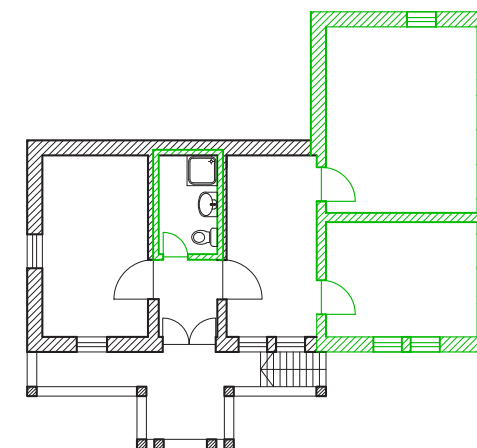
Plan parter

Plan etaj

Plan parter

Plan etaj

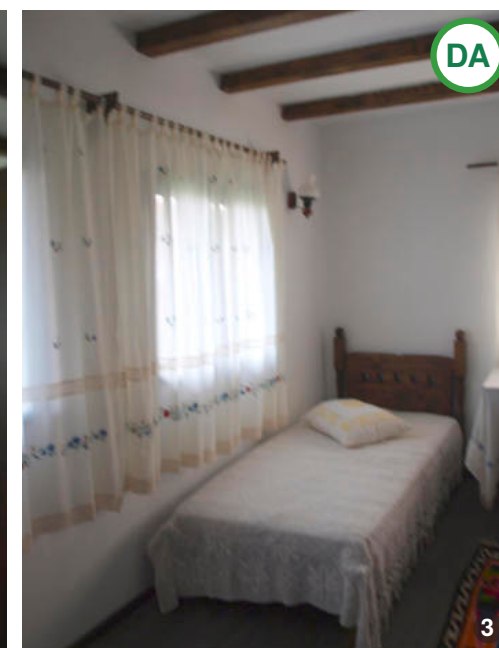
Casa tradițională poate fi extinsă conform unor principii deja enunțate și adaptată nevoilor actuale de locuire. Se poate dota cu baie, bucătărie, scară interioară de acces la etaj.

AȘA DA: Exemplu de amenajare a unei bucătării moderne într-un spațiu tradițional.

AȘA DA: Exemplu de amenajare într-o clădire tradițională, clădire care poate constitui o pensiune cu personalitate.

AȘA DA: Mansarda caselor tradiționale este foarte potrivită și pentru camere de copii cu spații de joacă.

AȘA DA: Funcțiuni (săli de evenimente, restaurante etc.) care necesită suprafețe mari pot fi adăpostite cu succes de spații inspirate din tradiție.

AȘA DA: Exemplu de amenajare a unui pod cu un dormitor matrimonial

AȘA DA: Exemplu de amenajare într-o locuință „open space”, proiectată cu su-pantă, cu căpriorii vizibili.

AȘA DA: Amenajarea terasei unei case nou construite în care sunt pre-luate elemente tradiționale și adaptate nevoilor actuale: lărgirea acesteia, folosirea lemnului.

7. SPAȚIUL PUBLIC

7.1. STRADA

Spațiul public rural trebuie să-și păstreze autenticitatea prin simplitate, măsură, legătura cu natura. Se vor folosi în acest sens materiale locale realizate în tehnici tradiționale.

Amenajarea străzilor va respecta specificul polivalent și va fi adaptată la relief. Nu se recomandă lărgirea drumurilor sau crearea trotuarelor supraînălțate de tip urban cu rigole îngropate. Asfaltarea drumurilor să se limiteze la drumurile principale cu rezolvarea corectă a pantelor drumului, a scurgerii apelor pluviale, a terasamentelor. Pentru cazurile de delimitare strictă a circulației pietonale de cea carosabilă se vor folosi amenajări adaptate: spații înierbate pietonale, alei pietruite pietonale pe marginea drumurilor.

Trotuarele, acolo unde a fost necesar să fie realizate, se recomandă să fie din materiale locale naturale, piatră sau pietriș, unul dintre beneficii fiind și acela că se facilitează scurgerea apei în pământ. Se recomandă ca șanțurile

de scurgere a apelor pluviale să fie înierbate pentru integrarea în peisaj și pentru reducerea vitezei de curgere a acestora în cazul ploilor torențiale. Șanțurile vor fi permanent întreținute și curățate.

Podețele de acces în gospodării vor fi integrate discret, cu parapeti din lemn iar zona adiacentă să fie înierbată și plantată pentru stabilizarea terenului. Se va asigura acces comod pentru mașinile de intervenție (pompieri, salvare, poliție) în toate cazurile. Pentru a păstra sau pentru a readuce specificul local, dar și din considerente economice și estetice, se va evita utilizarea materialelor de tip urban: dale, pavele de beton colorat, asfalt.

Pavajele exterioare

Pavajele se vor realiza din materiale locale și naturale: piatră, cărămidă. Nu se recomandă folosirea pavajelor din dale de ciment sau a aleilor turnate. Nu se vor impermeabiliza suprafețe prin platforme și alei

turnate din beton. Platformele pentru autovehicule și aleile carosabile vor fi pietruite și/sau înierbate. În mod excepțional, dacă există pericolul scurgerii de hidrocarburi, se va permite construirea unei platforme de dimensiuni minime, cu alcătuirea și dotările conform normativelor. Zonele de parcare vor fi realizate din pietriș compactat (criblură spartă) din materiale locale. Introducerea unui pat de geotextil crește rezistența în timp. Parcărilor nu vor fi marcate cu vopsea ca în mediul urban.

Se va asigura panta pentru scurgerea apelor pluviale și îndepărtarea acestora de gospodării concomitent cu dirijarea către spațiile verzi. Se vor folosi cu precădere sisteme permeabile la apă. Ulițele și potecile nu vor fi asfaltate sau pavate, se recomandă pietruirea sau înierbarea lor. Se va face o întreținere permanentă prin completarea pietrișului, repararea asfaltului, curățarea șanțurilor. Este necesară realizarea pistelor de biciclete atât în sate cât și între sate. De ele vor beneficia atât localnicii, cât și turiștii.

7.2. MALURI ȘI TRAVERSĂRI DE APĂ

Se recomandă ca malurile râurilor sau ale pâraurilor să fie amenajate într-o abordare peisageră și să se păstreze pe cât posibil vegetația specifică. Când malurile sunt degradate, se efectuează lucrări de consolidare după proiecte întocmite de către specialiști și autorizate conform legii refăcându-se vegetația după consolidare. Se evită pe cât posibil îndiguirea cu pereți de beton. Când acest lucru

nu este posibil, se recomandă realizarea finisajului cu piatră de râu.

Podurile pentru pietoni se recomandă să fie realizate din lemn sau pe cabluri cu podină de lemn. Acestea trebuie întreținute periodic. Punctele de belvedere se valorifică, acolo unde există o varietate a reliefului dar printr-o abordare simplă, decentă, fără a afecta natura.

ASA NU: Tratare inadecvată a intersecției, a străzii și a elementelor adiacente: șanțul, lipsa spațiului verde.

ASA NU: Tratare inadecvată a străzii, lipsă de coerență a împrejurimilor.

ASA DA: Realizarea unor traversări de pârâu, de zone denivelate, de trasee prin pădure.

7.3. SPAȚII VERZI

Se refac și întrețin plantațiile de aliniament existente și se recomandă amenajarea, acolo unde este posibil, de noi plantații de aliniament, utilizând tipuri de arbori și arbuști specifici zonei. Se va conserva biodiversitatea (inclusiv păstrarea lângă construcții a speciilor de păsări și animale care asigură echilibrul ecosistemului: rândunele,

cucuvele, liliaci, vrăbii etc.), prin întreținerea sau folosirea plantelor autohtone specifice zonei și a practicilor agricole tradiționale. În cadrul amenajării, se va păstra ierarhizarea parcelei după modelul gospodăriei tipice: spațiile de grădină decorativă, livadă, fânează (după caz). Suprafața spațiilor verzi va fi predominantă și se

va corela cu reglementările în vigoare specifice funcțiunii alese. Spațiile libere vizibile din circulațiile publice se vor trata ca grădini decorative și livezi, plantate cu specii endemice. Nu se vor planta specii exotice sau specii cu rezistență ridicată, care au tendința să ia locul speciilor autohtone. Vegetația se poate utiliza ca element arhitectural sau de mascare a construcțiilor existente cu gabarite care depășesc

scara locului (vegetație care trebuie să fie prezentă și pe timpul iernii). Nu este recomandabilă fasonarea decorativă a arbuștilor. Spațiile verzi trebuie menținute și îngrijite, ele putând deveni locuri de reper și locuri de întâlnire. Se recomandă evitarea amenajării cu decorații de felul căruțe cu flori, fântâni arteziene sau plantații cu soiuri de arbuști exotici.

AȘA DA: Modalități de a realiza treceri peste ape aflate în vatra satului.

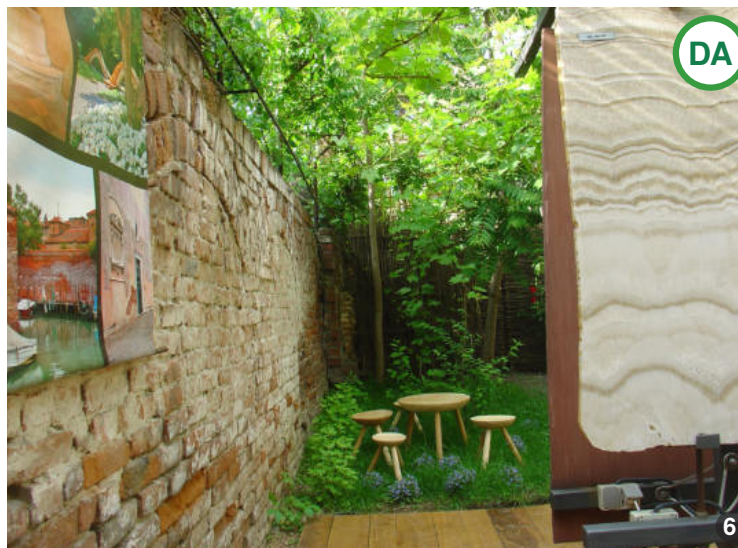
AȘA DA: Lemnul folosit atât pentru finisajul de paviment cât și pentru compartimentare creând astfel un spațiu cald și natural.

AȘA DA: Pentru crearea de pavilioane se poate folosi lemnul dar prelucrat astfel încât să nu obtureze imaginea.

AȘA DA: Exemplu de amenajare cu împletitură de nuiele.

AȘA DA: Exemplu de amenajare a unui spațiu public folosind mobilier tradițional. Pentru acest spațiu destinat unei cafenele se păstrează zidul cu cărămida aparentă, lemnul se folosește pentru paviment și elemente din piatră de dimensiuni mari pentru compartimentare.

AȘA DA: În amenajarea spațiilor verzi este recomandată să fie folosite atât compartimentările și împrejmuirile realizate din împletitură de nuiele.

7.4. OBIECTE DIN SPAȚIUL PUBLIC

Elementele de mobilier rural exterior sunt: bancă, fântână, cruce, adăpătoare etc. Mobilierul se va realiza cu preponderență din materiale naturale: lemn, piatră. În alcătuirile constructive pot fi folosite și alte materiale (de ex., prinderi metalice etc.), însă acestea nu vor avea o pondere importantă, încadrându-se în specificul și formele locale. Nu se vor folosi materiale ca metalul (de exemplu, pe băncile din metal nu se poate sta vara sau pe vreme rece), materiale strălucitoare (inox) sau alte materiale nespecifice (mase plastice, fibră de sticlă). Nu se vor realiza placări cu piatră spartă sau cu elemente de lemn care să dea un aspect „rustic”.

Se recomandă ca spațiul străzii și cel din imediata apropiere a gospodăriilor să fie dotat cu mobilier specific zonei

rurale, cum ar fi băncile din fața porții, obiectele de mobilier precum coșurile de gunoi confecționate local, din materiale naturale (de ex. târne cu rol de coș de gunoi).

Se va evita utilizarea mobilierului standardizat și vopsirea mobilierului în culori stridente sau folosirea unor culori nespecifice de baie pentru mobilierul din lemn. Se recomandă soluții de amenajare realizate local. Culoarele recomandate sunt nuanțele discrete de maro, culoarea lemnului sau de gri.

Protecția copacilor proaspăt plantați va fi confecționată local, din materiale naturale. Monumentele și troițele, fântânile vechi din spațiul comun vor fi puse în valoare prin amenajări minime. Se va evita placarea acestora cu materiale nespecifice: marmură sau gresie.

AȘA NU: Nu se recomandă culorile stridente și utilizarea obiectelor prefabricate.

AȘA DA: Exemplu de bancă realizată din lemn, prin îmbinări simple.

AȘA DA: Amenajare folosind împletitură de nuiel și pavaj din piatră.

AȘA DA: Exemplu de construcție de protecție care poate fi folosită și la scară mai mare, pentru refugii și stație de autobuz.

7.5. ILUMINATUL PUBLIC

Nu se va folosi lumina artificială în exces (ținând cont de contextul cu preponderență natural în care se încadrează). Corpurile de iluminat vor avea volume simple, fără ornamentări

excesive. Se recomandă folosirea luminii calde, apropiate de cea naturală (3 000 K). Iluminarea nu se va realiza cu mai multe culori.

AȘA DA: Corpuri de iluminat înalte, realizate din lemn

7.6. RECLAMELE, FIRMELE, INSCRIPTIILE

Se vor amplasa în așa fel încât să nu constituie elemente care obturează sau concurează cu elementele de fațadă (profilaturi, ferestre, streșini etc.). Se va evita poluarea luminoasă. Dimensiunile panourilor vor fi specifice funcțiunilor pe care le anunță și nu se vor amplasa mai sus de nivelul parterului. Se recomandă realizarea unor piese sau construcții mobile pe

care să fie amplasate reclamele luminoase, amplasate în așa fel încât să nu obtureze construcțiile principale. Pe cât posibil, nu se vor amplasa pe clădiri.

Amplasarea panourilor de identificare a investițiilor se va alege astfel încât să nu obtureze imaginea de ansamblu a investiției.

AȘA DA: Felinare cu design modern care nu contrastează cu arhitectura de inspirație tradițională.

AȘA DA: Exemplu de iluminat pe timp de noapte a clădirilor importante folosind spoturi de pardoseală.

8. PERFORMANȚA ENERGETICĂ

Performanța energetică a unei clădiri ne spune în ce măsură clădirea respectivă are un consum mai mic sau mai mare de energie și combustibili în raport cu folosirea ei în condiții de confort. De asemenea, casele în care locuim și clădirile în care ne desfășurăm activitățile zilnice trebuie să ne asigure condiții optime de trai (căldură, lumină etc.), fără ca acest lucru să aducă prejudicii atât mediului, cât și celor din jur. În acest sens, e necesar ca toate clădirile să își păstreze temperatura potrivită la interior, fără a avea pierderi de căldură sau emanații cu efect poluant semnificativ în mediul înconjurător.

Astfel, și în România, legislația devine din ce în ce mai exigentă cu privire la performanța energetică a clădirilor (Legea 372/2005 privind performanța energetică a clădirilor și Legea

120/2002 privind utilizarea eficientă a energiei). Trebuie avut în vedere că atât eficiența termică, cât și eficiența energetică, atunci când sunt înțelese într-un sens foarte simplist, având la bază doar considerentele economice, pot duce la soluții cu consecințe negative asupra sănătății clădirii și a utilizatorilor săi. De exemplu, prin utilizarea unei termoizolații de polistiren (care nu este permeabilă la vapori) la o clădire tradițională, ale cărei zidării sunt permeabile la vapori (adică „respiră”), pot apărea numeroase consecințe negative în timp, deși clădirea devine, aparent, mai eficientă din punct de vedere termic. Una dintre aceste consecințe negative este deteriorarea zidăriei existente din cauza barierei impermeabile și a acumulării de săruri în zidărie, care, prin fenomenul de îngheț-dezgheț, dezagregă suprafața

zidăriei. O altă consecință negativă este apariția condensului și a mușgaiului la interior, lucru care duce la degradarea calității aerului.

Recomandări

Recomandările se referă la materialele de construcție, la conformația acestora, la soluțiile tehnice și la compatibilitatea dintre materialele de alcătuire. Utilizarea materialelor de construcție ecologice, din resurse naturale sau produse naturale reciclate, constituie, de fapt, un prim pas către bunăstare și un nivel superior de viață, în condițiile în care sărăcia este o caracteristică atât de prezentă astăzi în majoritatea zonelor rurale. În mod paradoxal, deși multe dintre materialele naturale au fost tradițional utilizate în construcții durabile și sănătoase de sute de ani, acestea au fost total ignorate tehnic și legislativ-normativ, fiind considerate demodate sau „rușinos a fi utilizate” (de exemplu, chirpiciul din argilă, vâlătucii, paie, lână de oaie, uneori chiar și lemnul, varul natural etc.), în comparație cu produsele de sinteză, poluante încă din faza de fabricare și pe toată durata de exploatare, dar care sunt considerate moderne (de exemplu, PVC, BCA, polistirenul expandat sau extrudat, produsele aglomerate cu rășini sintetice ș.a.).¹

Acolo unde este posibil, se recomandă să se apeleze la materiale locale naturale, la tehnicile tradiționale și la meșterii populari.

Recomandările sunt comune tuturor categoriilor de construcții:

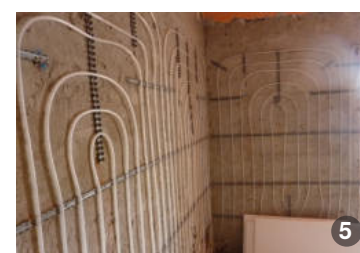
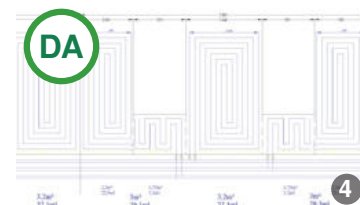
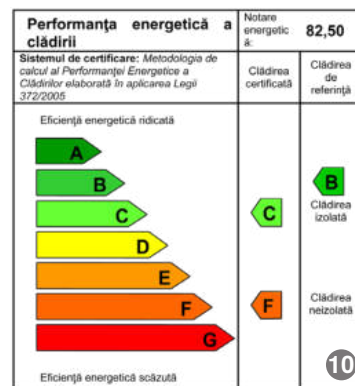
A. Construcții noi cu gabarit mic (<120 mp), construcții noi cu gabarit mediu (120-250 mp) și construcții noi cu gabarit mare (250-395 mp), dispuse în sistem pavilionar.

B. Construcții noi cu gabarit mare (250-395 mp), de tip monovolum, atât pentru construcțiile noi/conversii/extinderi, cât și pentru construcțiile existente.

1 Miron, Constantin, *Materiale neconvenționale locale pentru energie sustenabilă*, INCĐ URBAN INCERC Iași, <http://documents.tips/documents/neconventionale.html>, p.10 – 11.

ASA NU: Placarea cu polistiren a pereților exteriori ai unei construcții este deosebit de nocivă nu numai pentru că distruge/ascunde decorațiile, ci mai ales pentru că prin translatarea punctului de rouă se creează condens în interiorul zidurilor; acest lucru atrage cristalizarea sărurilor, care cu greu mai pot fi îndepărtate ulterior. Impermeabilizarea zidurilor exterioare prin placarea cu polistiren și montarea ferestrelor din plastic dublu stratificate, coroborată cu folosirea unei zugrăveli impermeabile la interior, atrage după sine apariția mușgaiului. Zidurile din cărămidă ale construcțiilor vechi au o grosime considerabilă, nefiind necesară izolarea. Se recomandă mai degrabă izolarea cu materiale naturale a tavanelor și a pardoselilor. În imagine, o simulare de calcul a eficienței termice a unei clădiri tradiționale la care nu s-au înlocuit ferestrele tradiționale, dar s-a izolat tavanul și pardoseala. Graficul arată o îmbunătățire considerabilă a eficienței termice a clădirii.

ASA DA: Folosirea unui sistem de încălzire în pereții exteriori în planul tencuielii este o metodă deosebit de eficientă și elegantă de încălzire. Încălzind zidurile groase, cu inerție termică mare, întreaga construcție se comportă ca o teracotă. Sistemul are însă și dezavantajul că nu permite lipirea mobilierului de peretele în cauză și necesită o atenție sporită atunci când se bate un cui în perete. De aceea, se recomandă montarea acestui sistem de încălzire până la o înălțime la care nu ar prezenta riscul de a fi perforat accidental cu ocazia fixării unor tablouri sau a mobilierului de perete.

8.1. Sistemele de încălzire (cerințele de securitate la foc)

Sistemele de încălzire folosite vor fi eficiente termic, conform standardelor de mediu și eficienței energetice a clădirilor. Se recomandă folosirea unor sisteme de încălzire alternative folosirii gazului metan sau a combustibililor solizi (fosili). Acestea pot fi folosite acolo unde există rețele locale specifice, însă se recomandă și folosirea unor tehnologii alternative, pentru asigurarea unui grad minim de independență.

Dintre sistemele de energie alternativă, se pot folosi:

- panourile solare și panourile fotovoltaice (se încurajează amplasarea lor pe acoperiș în măsura în care nu denaturează imaginea ansamblului și se încadrează discret în peisajul rural);
- este acceptată folosirea pompelor de căldură acolo unde este posibil și investiția se justifică (în variantele aer-apă, sol-apă, apă-apă, în funcție de caracteristicile terenului);
- se recomandă încadrarea sistemelor de energie alternativă în specificul local prin mascarea lor adecvată cu ajutorul unor elemente provenite din forme uzuale, folosindu-se materiale locale. Amplasarea lor va respecta

recomandările de la capitolul *Amenajări exterioare*, subcapitolul *Echipare edilitară* (pentru fiecare tip de construcție). Dimensionarea, punerea în operă și funcționarea lor trebuie să respecte normativele și prevederile tehnice în vigoare la data întocmirii proiectului/execuției.

Cazanele cu combustibil solid regenerabil (biomasă și/sau combustibil rezultat în urma reciclării). Materialele combustibile disponibile local se pot împărți în: materiale lemnoase (deșeuri de lemn, rumeguș, căzătură de lemn masiv în păduri, resturi de lemn) și materiale nelemnoase (cerealiere sau de origine organică). Pentru zonele în care nu sunt disponibile ca sursă de energie termică gazele naturale, este necesară utilizarea centralelor cu combustibili

solizi. Exemple de materiale combustibile sustenabile:

• **Peleții din lemn** sunt deșeuri lemnoase, deshidratate și comprimate până la dublul densității energetice a lemnului verde, neuscat. Caracteristici: putere calorică mare, densitate mare, costuri relativ reduse de transport; sunt o sursă alternativă de energie capabilă să înlocuiască combustibilii convenționali (gazul natural, GPL, petrol, cărbune, lemn, ulei, electricitate etc.); sunt neutri din punctul de vedere al emisiilor de carbon. La ardere, aceștia emit aceeași cantitate de dioxid de carbon care a fost absorbită de pădure în timpul creșterii; peleții din lemn ard aproape fără emisie de fum, în timp ce în gazele de ardere praful este alcalin; au un conținut scăzut de metal, iar sulfurile sunt aproape inexistente. Cenușa, bogată în minerale, poate fi folosită cu succes drept îngrășământ natural. Peleții costă mai puțin decât

combustibilii fosili și sunt considerați înlocuitori ai gazelor naturale. Mai ieftini cu 20-25% față de gazul natural, nu prezintă pericol de explozie, se utilizează cu același confort. Comparativ cu lemnul de foc, peleții sunt mai eficienți din punctul de vedere al randamentului de ardere, al puterii calorice, al confortului și al siguranței în utilizare.

• **Brichete din resturi vegetale din agricultură:** se obțin prin comprimarea mecanică sau hidraulică a biomasei (resturi vegetale din agricultură: paie de grâu, orz, orez, rapiță, muștar, vrejuri de soia, fasole, resturi vegetale de viță-de-vie, coceni de porumb, resturi forestiere), pentru reducerea dimensiunilor și obținerea unui produs compact și cu o putere calorică mare. Dintr-o tonă de paie se obține o tonă de brichete. Puterea calorică a brichetelor din resturi vegetale este mai mare decât a lemnului de fag și aduce o economie de 60% față de încălzirea cu gaze și de 40% față de încălzirea cu lemne.¹

8.2. Eficiența termică (sisteme și materiale de izolare)

Termoizolațiile frecvent utilizate în prezent au la bază materiale minerale (anorganice): vata de sticlă, vata bazaltică sau materiale organice: polistirenul și poliuretanul. Materia primă pentru aceste materiale provine din surse neregenerabile, presupunând un consum mare de energie și emisii de CO₂ atât pentru fabricare, cât și pentru prelucrare. În timp ce termoizolațiile minerale sunt permeabile la vapori, deci permit zidăriei să „respire”, polistirenul și poliuretanul nu permit trecerea vaporilor, astfel încât acestea din urmă nu sunt recomandate a fi utilizate în cazul construcțiilor tradiționale. Izolația are rolul de a reduce consumul de energie pentru încălzire. Soluția care oferă beneficii atât din punctul de vedere al eficienței termice cât și al costurilor (prețul este redus atunci când sunt produse locale), având avantajul provenienței din surse regenerabile, este folosirea unei termoizolații naturale, care este la fel de performantă ca izolația din fibre sintetice.

AȘA DA: Semineele sunt corpuri de încălzire care, în afară de funcția de destindere pe care o au, pot fi introduse cu succes în circuitul sistemului de încălzire al clădirii. Există seminee din oțel cu funcționare pe peleți și ventilație forțată, termoșeminee, potrivite pentru locuințe moderne, eficiente energetic cu sistem de recuperare. În afară de încălzirea apei, termoșemineul nu generează doar o căldură plăcută în interior, dar creează, de asemenea, o atmosferă confortabilă.

AȘA DA: Teracotele sunt elemente importante, care fac parte în continuarea din amenajarea unei case tradiționale. În afară de funcția estetică de animare a interiorului pe care o au uneori, sunt și foarte practice, în condițiile în care combustibilul solid se găsește încă la un preț redus față de ceilalți combustibili.

1 Constantin Miron, *op. cit.*, p.106 – 116.

Saltele termoizolante din lână de oaie

Peleți din lemn

Saltele termoizolante din fibre de cânepă

Brichete din resturi vegetale

Tipurile de izolații naturale:

a. Izolația naturală din fibre de lână de oaie se utilizează ca izolator termic și fonic atât pentru construcțiile din lemn, cât și pentru casele din cărămidă sau piatră. Calitățile izolației din fibre de lână de oaie:

- este un material termofonoizolant ecologic și sănătos, obținut din materii prime naturale, regenerabile. După terminarea ciclului de viață, izolația din lână se poate refolosi sau este biodegradabilă;

- este accesibilă local (se produce în România);

- se realizează din fibre de lână naturală de oaie, spălată, tratată cu săruri de bor pentru insecte și ignifugată. Poate fi prelucrată în saltele, plăci semirigide sau puf, fără mijloace speciale de protecție;

- este rezistentă împotriva mușcăturii (conform EN ISO 846 are nota cea mai bună: 0) și nu putrezește;

- are capacitatea de a absorbi și de a elibera umiditatea din aerul înconjurător. Lâna este un material higroscopic, ceea ce înseamnă că poate absorbi până la 30%-40% din propria greutate în umiditate, păstrându-și proprietățile. Fibrele de lână încearcă, în mod natural, să se mențină în echilibru cu umiditatea schimbătoare a atmosferei. Când temperatura exterioară scade și umiditatea aerului crește, atunci lâna preia din umiditatea suplimentară și eliberează căldură în acest proces. Într-o zi caldă se întâmplă procesul invers: lâna eliberează umiditatea în aer și în același timp absoarbe energie, astfel răcind încăperea pe care o izolează. Din acest motiv, se spune că lâna „respiră” și acționează ca un condiționar natural de aer. Fibrele sintetice sau minerale nu au această proprietate și nu reacționează la schimbările rapide de temperatură sau umiditate;

- conductivitatea termică a izolației din lână este cuprinsă între 0,0356 W/mK și 0,040 W/mK;

- este un depoluant natural; locuințele moderne sunt din ce în

ce mai populate cu produse care emană substanțe toxice pentru sănătatea umană. Lâna absoarbe în mod natural diverși poluanți ai aerului: formaldehida (un cancerigen cunoscut), dioxidul de azot și dioxidul de sulf. Formaldehida este foarte des utilizată în produsele rășinoase din lemn, cum ar fi plăcile de aglomerații de lemn (MDF), parchetul și mobila. Formaldehida este eliberată încet din aceste produse pe măsură ce rășinile conținute hidrolizează (se dizolvă în contact cu vaporii de apă). Aceste emisii nocive cresc odată cu temperatura și umiditatea. Fibrele de lână absorb și se contopesc ireversibil cu formaldehida și alte substanțe nocive. O casă complet izolată cu lână de oaie poate absorbi aproape 100% din formaldehida eliberată în aerul interior. Dioxidul de sulf și dioxidul de azot sunt deșeuri gazoase produse prin arderea combustibililor fosili sau a cărbunelui. Sunt cel mai des întâlnite în încălzitoarele cu gaz, în focurile deschise sau în fumul de eșapament (care pătrunde în casă din cauza proximității șoselelor circulare). Izolația din lână de oaie absoarbe definitiv aceste gaze nocive, așa cum absoarbe formaldehida, realizând

astfel o filtrare a aerului din interior. Lâna de oaie este singurul tip de izolație care are calitatea de filtrare a aerului din interior, contribuind astfel nu doar la un confort termic sporit, dar și la menținerea pe termen lung a unui mediu sănătos.¹

b. Izolația din fibre de cânepă este un material natural care nu conține substanțe de adaos dăunătoare sănătății. Procesul de producere presupune un consum redus de energie, iar rezultatul este un material cu calități tehnice excepționale. Se livrează sub formă de saltele sau role, fiind un produs recomandat pentru izolarea acoperișurilor, a pereților și a pardoselilor. Se realizează din fibre la care se adaugă 10-12% fibre Biko (fibre sintetice), pentru o stabilitate dimensională optimă. În ultima perioadă, a apărut izolația din cânepă 100% naturală. În acest caz, fibrele Biko sunt înlocuite cu fibre naturale din porumb. Calitățile izolației din fibre de cânepă:

- montare rapidă și simplă, fără zgârieturi și iritații ale pielii;

- poate absorbi umiditate până la 20% din greutatea sa fără nicio

deteriorare a performanței termice, spre deosebire de izolațiile din fibre sintetice;

- are capacitatea de a regla umiditatea din încăpere. Pentru a nu influența negativ această trăsătură, trebuie folosite folii și bariere de vaporii care permit transferul umidității;

- are o conductivitate termică scăzută, cu o valoare de 0,040 W/mK;

- datorită faptului că fibrele de cânepă nu conțin albumină, nu este nevoie de un tratament împotriva moliilor și a gândacilor.

c. Pereții termofonoizolanți neporanți de tip Hempcrete realizați din cânepă mărunțită (puzderie) și un liant pe bază de var calcic hidratat.

Procedul de realizare a pereților neporanți de tip Hempcrete constă în execuția pereților prin turnarea în cofraje pierdute a unui amestec realizat din cantități controlate de puzderie de cânepă, un liant pe bază de var calcic hidratat, un liant pe bază de var hidraulic și apă. Procedul

ASA DA: Pereți cu termoizolație din Hempcrete.

ASA DA: Termoizolația din cânepă: montare rapidă și simplă. Nu este necesar un costum de protecție, deoarece produsul nu irită pielea și nu conține substanțe periculoase pentru mediu sau sănătate.

ASA DA: Termoizolația din lână este deosebit de recomandată. Folosirea unei izolații din lână sprijină o industrie a prelucrării produselor locale: în mod frecvent, lâna se aruncă, în loc să fie utilizată. Această măsură este încă la început în țara noastră, dar se folosește cu succes și pe scară largă în majoritatea țărilor europene.

¹ www.izomiorita.ro

ASA DA: Exemple de pereți placați cu panouri termoizolante de stuf.

constă în amestecarea produselor componente cu apă și realizarea unui amestec omogen care se toarnă în cofraje pierdute. Prin acest procedeu se obține un material neportant, sustenabil, permeabil la vaporii de apă, care se poate folosi la realizarea pereților și a planșelor, a pardoselilor sau la izolarea acoperișului, realizându-se astfel îmbunătățirea comportării la transfer termic a elementelor de construcție.

Procedeu de realizare a pereților neportanți de tip Hempcrete contribuie la economia de energie în construcții. Durabilitatea pereților neportanți din amestec de cânepă cu var, respectiv, a izolațiilor termice realizate cu acest procedeu este asigurată prin satisfacerea cerințelor de calitate impuse produselor predozate. În condițiile unei puneri în operă corespunzătoare, durata de viață a produselor finite este de minimum 70 de ani.

Tencuielile și zugrăvelile recomandate pentru pereții și tavanele de tip Hempcrete sunt cele permeabile la vaporii de apă, precum cele tradiționale pe bază de var stins pastă. Aplicarea unor produse de tencuire și/sau vopsire cu permeabilitate redusă, de exemplu, cu vopsele alchidice, lacuri sau pe bază de polimeri, nu este recomandată, deoarece vor compromite permeabilitatea peretelui și durabilitatea acestuia.¹

d. Izolația din fibre de lemn se prezintă sub formă de vrac, plăci flexibile sau plăci rigide termofonoizolante. Aceste produse reprezintă o soluție modernă, eficientă și ecologică și sunt utilizate în special la case pe structură de lemn, la casele eficiente energetic, dar și la casele tradiționale, construite din cărămidă.

Calitățile izolației din fibre de lemn:

- fiind un produs natural care nu influențează biologia construcțiilor, se recomandă folosirea lui la reabilitarea termică a construcțiilor existente, atât pentru cele cu pereți din cărămidă, cât și pentru cele cu structura din lemn sau cu pereți din lemn masiv;
- pentru fabricarea panourilor izolatoare din fibre de lemn se utilizează, ca materie primă, deșeurile de așchii lemnoase provenite din fabrici de cherestea sau de la alți producători de produse din lemn sau din lemnul nevalorificat silvic;
- este rezistentă la șocuri mecanice, absoarbe zgomotele și izolează excelent atât pe timp de iarnă, cât și vara;
- este ușor de montat, disponibilă și cu profiluri de nut și feder pentru o montare mai sigură și pentru eliminarea punților termice. Se livrează în diverse grosimi.
- plăcile fibrolemnnoase sunt deschise

la difuzia vaporilor de apă și regularizează umiditatea, oferind un climat de locuit sănătos;

- corespund tuturor normelor referitoare la rezistența la foc și chiar dacă ard, plăcile nu emit vaporii toxici.
- izolațiile din fibre de lemn sunt materiale de construcții din surse naturale, regenerabile și care nu au un impact negativ asupra mediului înconjurător.

e. Izolația din vată bazaltică este un material ecologic care se comercializează sub formă de plăci rigide sau saltele.

Calitățile plăcilor termoizolatoare din vată bazaltică:

- nu ard, nu emană gaze toxice și împiedică răspândirea focului;
- sunt permeabile la vaporii de apă și permit trecerea vaporilor de apă din interior spre exterior, prevenind astfel condensul. Pereții vor fi uscați, locuința aerisită, eliminând riscul de apariție a mușcăiului și a igrasiei.

f. Baloții de paie: Paiele sunt folosite sub forma unor baloți compactați, care sunt inserați în perete prin presare ușoară. Un balot de paie are la bază același material ca și lemnul: celuloza. Pentru că paiele sunt goale în interior, gradul de termoizolare este mai bun decât în cazul lemnului. În plus, comprimarea balotului îl face rezistent la compresie, ceea ce înseamnă că este potrivit pentru construcția unor ziduri solide. Tencuiala din pământ și var permite pereților să „respire”, reglează umiditatea și conferă un mediu de viață plăcut și sănătos.

Construcțiile din baloți de paie sunt foarte eficiente energetic datorită calităților termoizolante ale acestora: un perete din baloți de paie tencuit cu argilă și var, cu o grosime totală de 50 cm, asigură aceeași termoizolare ca un perete din 20 cm de BCA cu 20 cm de polistiren. Producerea unor materiale ca BCA-ul, polistirenul, tencuiala pe bază de ipsos și vopseaua pentru finisaje necesită însă un consum de energie mult mai ridicat decât paiele,

lemnul, pământul și varul, generând, în același timp, și un nivel ridicat de emisii CO₂. De asemenea, costul pentru 1 mp de perete din baloți de paie tencuit cu argilă și var este de trei ori mai mic decât cel pentru 1 mp de perete din BCA, polistiren și tencuială din comerț. În plus, aceste case sunt sigure, rezistente la foc și cutremur, se realizează rapid și oferă un mediu de viață plăcut și sănătos.²

g. Plăcile de stuf termoizolante sunt obținute prin asamblarea tulpinilor de stuf uscat. Asamblarea se realizează prin legarea strânsă a pachetului de stuf cu legături de sârmă din oțel zincat (dispusă la o distanță de cca 20 cm) și agrafe (dispusă la o distanță de aproximativ 60 mm), fixate de legăturile din sârmă. Avantaje:

- eliminarea punților termice;
- reglarea umidității; deci, o casă fără mușcăi;
- eliminarea apariției fisurilor, care constituie cauza majoră de degradare a fațadelor;
- sunt ușor de montat;
- tencuielile și zugrăvelile recomandate sunt cele permeabile la vaporii de apă, realizate din materiale naturale.³

h. Tencuielile termoizolante tradiționale pe bază de argilă amestecată cu paie sau pleavă

O bună variantă pentru Transilvania este folosirea tencuielii termoizolante realizată din argila amestecată cu paie. Argila protejează materialul organic, paiele, iar acestea au rol de izolat termic. Amestecurile de argilă cu paie sau pleavă folosite la izolarea termică a tavanelor, a podurilor și a pardoselilor au calitatea de a genera condiții de viață sănătoase prin masa termică, capacitatea de regulator de umiditate și lipsa oricărei emisii poluante, chiar dacă din punct de vedere termic nu sunt foarte eficiente. Tradițional, argila ușoară se folosea în amestec cu paie la construcțiile din lemn pentru realizarea închiderilor elastice, pe un suport din împletitură de nulele. Densitatea brută a amestecului de argilă ușoară cu paie este

mai mică de 1 200 kg/mc. Paiele folosite pot fi de secară, grâu sau ovăz. Pentru tencuieli din argilă sunt preferate paiele de orz, pentru că sunt mai moi. Mai important decât tipul de paie este structura tulpinii. Un câștig pentru creșterea capacității termoizolante este folosirea paielelor subțiri cu tulpini rezistente, care nu se strivesc.

1. Acordul Tehnic 001SC-02/612-2016 pentru realizarea pereților neportanți de tip Hempcrete și a termoizolațiilor din puzderie de cânepă cu liant pe bază de var hidrolic și apă.

2. www.earthsafedesign.com.

3. www.natural-home4u.com.

ASA DA: Termoizolație fibrolemnnoasă. Produs fabricat din materii prime naturale, utilizând tehnologii moderne și prietenoase cu mediul. Fiind permeabilă la vaporii de apă, păstrează structura casei în stare uscată în mod permanent. Poate fi utilizată pentru fațadă, pardoseli și mansarde.

ASA DA: Plăci izolatoare din plută expandată

Concluzii

Se vor folosi materiale naturale regenerabile, în alcătuiri constructive care să respecte normativele și prevederile în vigoare referitoare la izolarea termică, la protecția la foc etc.

Pentru termoizolare, se vor folosi sisteme de termoizolare ecologice, pe cât posibil cu materiale provenite din mediul local (lână, cânepă, paie, rumeguș).

Există pe piață deja suficienți producători de tencuieli termoizolante și materiale naturale termoizolante agrementate tehnic (începând cu 2015, s-au agrementat tehnic de către INCĐ URBAN INCERC Cluj-Napoca izolații din lână și cânepă), care îndeplinesc toate cerințele impuse de actele normative în vigoare.¹

Nu se va folosi termoizolarea cu polistiren (vezi capitolul 5.2. *Pereții*).

Prin programele „Casa Verde” și „Casa Verde Plus”, lansate de Ministerul Mediului, se încurajează folosirea sistemelor de încălzire din surse alternative și materiale regenerabile, acordându-se finanțări caselor sau altor obiective care folosesc panouri solare sau pompe de căldură, sisteme de acoperișuri verzi, sisteme de iluminat ecologice sau aleg să își izoleze termic pereții cu materiale ecologice precum lână, cânepă sau celuloza.

În cazul intervențiilor pe construcții existente (de gabarit mic, mediu sau mare, dispuse pavilionar sau monovolum), se recomandă următoarele:

Pereții

Își vor menține stratificația specifică, fie că e vorba de pereți din piatră (tencuiți sau nu), din cărămizi de pământ narse (văioage), chirpici, pământ compactat (obligatoriu tencuiți) sau baloți de paie.

Se dorește totuși păstrarea apareiului sau a stereotomie, astfel încât fața exterioară a peretelui brut să rămână neschimbată în cazul reabilitării termice.

Dacă se termoizolează pe interior, detaliul constructiv va fi de asemenea natură, încât să nu rețină apa rezultată din procesul de condensare în interiorul pereților. Membrana trebuie să fie permeabilă, iar materialele indicate pentru termoizolație, la fel, permeabile și biodegradabile, cum ar fi cânepa sau lână de oaie.

Planșee

Alcătuirea planșeelor va urma aceeași linie ca a pereților, păstrându-se materiale pe cât posibil naturale, biodegradabile.

¹ De exemplu, *Agrementul Tehnic 001SC-02/612-2016* pentru realizarea pereților neportanți tip HEMPCRETE și a termoizolațiilor din puzderie de cânepă cu liant pe bază de var hidrolic și apă; *Agrementul Tehnic 001SC-03/319-2015* pentru panouri termoizolante din lână de oaie; *Agrementul Tehnic 001SC-03/314-2014* pentru saltele termoizolante din lână de oaie; *Agrementul Tehnic 001SC-03/320-2015* pentru termoizolație din lână de oaie.

ASA NU: Reabilitarea unui cămin cultural prin izolarea cu polistiren. Folosirea polistirenului atrage după sine probleme legate de condens, igrasie, apariția mușcăiului și este un material ușor de vandalizat de către copii, animale, persoane agresive etc.

- 1 Grinda de planșeu
- 2 Scândurile de planșeu
- 3 Elemente de egalizare a reazemului
- 4 Strat protector contra prafului, deschis spre difuzie
- 5 Umplutură din argilă și paie, compactată sau necompactată
- 6 Acoperire cu cărămizi (rar)

- 1 grinzi de tavan
- 2 lați de susținere pentru pardoseala oarbă, de 30 x 50 mm
- 3 pardoseală oarbă: 25 mm
- 4 geotextil, permeabil la difuzia vaporilor
- 5 umplutură din lut cu paie: 80 – 100 mm
- 6 rigle pentru pardoseală: 35 x 60 mm
- 7 izolație rigidă sau granulatată: 40 mm
- 8 dușumea de 25 – 30 mm, rostuită și nutuită: 6 x 12 mm
- 9 pene: 6 x 20 mm
- 10 suport din scânduri: 18 mm
- 11 tencuială de tavan aplicată pe un strat de armătură

- 1 pământ natural
- 2 pietriș grosier (8 – 32 mm)
- 3 folie protectoare (geotextil)
- 4 izolație din umplutură
- 5 placă din argilă compactată
- 6 plăci de cărămidă pe pat de mortar

Studiu de amplasare și încadrare în imaginea așezării

În vederea obținerii avizului Comisiei pe „încadrarea în specificul local”, solicitanții vor depune on-line, la adresa _____ sau la secretariatul filialei OAR _____, adresa: _____, un dosar privind evaluarea impactului pe care l-ar avea gabaritul investițiilor cu construcții de tip hală (aici ar trebui detaliate tipurile) în silueta și imaginea generală a zonei rurale. Dosarul va conține planșe la o scară adecvată prezentării și următoarele documente:

- Documentație fotografică generală privind zona în care se va desfășura investiția, în care să apară, din puncte de belvedere cunoscute la nivel local, modul de așezare în relief a localității, principalele repere și limitele localității (în cazul localităților neîncadrate sau fără repere înalte, folosiți vederi panoramice din afara localității). Identificați locul investiției pe aceste documente.
- Două siluete caracteristice ale localității prezentate la o scară adecvată prezentării. Identificați locul investiției pe aceste siluete.
- Ortofotoplan sau vedere de sus a localității de tip Google Earth, cu marcarea punctelor de unde s-a făcut documentarea fotografică și siluetele descrise mai sus. Identificați locul investiției pe această planșă.
- Documentație fotografică la nivelul ochiului sau din repere în imediata vecinătate a investiției. Identificați locul investiției pe aceste documente.
- O desfășurată stradală, în care să apară de o parte și de alta a parcelei investiției frontul la stradă a cel puțin trei parcele. Identificați limitele parcelei investiției, cu fațada detaliată spre stradă a investiției, cotați amplasarea construcției față de limitele laterale și construcțiile învecinate.
- Un profil stradal transversal, în care să apară construcțiile la stradă de pe parcele, secțiunea drumului și amenajările acestuia, secțiune caracteristică prin construcția investiției. Identificați limitele parcelei investiției, cotați amplasarea construcției față de aliniament și construcțiile învecinate, cotați secțiunea la o scară adecvată, astfel încât investiția să poată fi comparată cu restul construcțiilor descrise.
- Două cadre în perspectivă de la nivelul ochiului în susul și în josul străzii cu clădirea studiată. Evidențiați modul în care ați integrat clădirea în fondul construit vecin și în peisaj.

Glosar de termeni

Conservarea patrimoniului: reprezintă un proces prin care materialitatea, istoria și integritatea conceptuală a patrimoniului construit al umanității sunt prelunghite prin intervenții atent planificate. Procesul presupune utilizarea profesională a științei, a artei, a artizanatului și a tehnologiei, privite ca instrument al conservării.

Conservarea curativă este ansamblul acțiunilor întreprinse asupra unui bun sau asupra unui grup de bunuri având ca obiectiv oprirea unui proces activ de deteriorare sau consolidarea sa structurală. Aceste acțiuni sunt întreprinse numai atunci când însăși existența bunului este amenințată, din cauza fragilității și a vitezei de deteriorare. Aceste acțiuni modifică uneori aspectul construcției.

Conservarea preventivă cuprinde ansamblul de măsuri și acțiuni având ca obiectiv evitarea și minimizarea deteriorărilor sau a pierderilor viitoare. Aceste măsuri și acțiuni sunt indirecte, neafectând aspectul construcției.

Restaurarea: presupune readucerea clădirii (structurii) într-un stadiu documentabil dintr-o perioadă anterioară, originară sau principală, prin eliminarea extinderilor (adăugirilor) secundare sau prin reasamblarea componentelor (subansamblurilor) existente, fără a introduce elemente noi. Este o intervenție prin care sunt îndepărtate extinderile inadecvate, realizate într-o manieră diferită față de cea tradițională sau cu caracter provizoriu, și care pune în valoare clădirea într-o formă reconstituită pe baza unor fotografii de arhivă, a unor studii și cercetări realizate pe structura și arhitectura casei. Nu presupune înlocuiri masive de material, amenajări de confort substanțiale sau extinderi moderne. Poate fi aplicată pentru

clădiri vernaculare (tradiționale) recente, prevăzute cu bucătării și toalete în case.

Reabilitarea: însumează toate intervențiile care urmăresc valorificarea și remedierea clădirii (structurii) prin păstrarea semnificației culturale a acesteia. Este intervenția cea mai răspândită, deoarece, prin aplicarea ei, clădirea devine utilizabilă în condiții de confort contemporane. Intervenția își propune să conserve tot ce este valoros pentru clădirea respectivă, să aplice reparațiile necesare la structura istorică și să introducă în structura clădirii amenajările necesare pentru a o face utilizabilă pentru o funcțiune nouă sau pentru cea originară, dar îmbunătățită (de exemplu, zone de primire, termoizolații, băi, bucătării, acces pentru persoane cu dizabilități etc.).

Reconstrucția: presupune readucerea clădirii (structurii) într-un stadiu documentabil dintr-o perioadă anterioară semnificativă și care se deosebește de restaurare prin introducerea unor materiale noi în țesutul clădirii. Este o intervenție aplicabilă clădirilor în stare de colaps sau precollapse, unde structura portantă nu-și mai îndeplinește rolul. Presupune înlocuiri masive de material, dar cu folosirea la maximum a materialului inițial, care va fi reasezat în structura reconstituită prin anastiloza (se va pune exact în locul de unde a fost demontat). Restaurarea și reconstrucția presupun, de fapt, o dezasamblare parțială sau integrală urmată de reconstruire.

Termeni generali

Aliniamentul: este linia de demarcație dintre domeniul public și proprietatea privată.

Alterarea: este intervenția care modifică (negativ) funcțiunea sau aspectul unei așezări (clădiri).

Anvelopa clădirii: totalitatea suprafețelor elementelor de construcție perimetrale, care delimitează volumul interior (încălzit) al unei clădiri, de mediul exterior sau de spații exterioare de trecere (târnaț) sau de relaxare (foișor sau terasă).

Așezarea/locul: poate fi orice element, la orice scară, al mediului istoric a cărui identitate distinctă este percepută de comunitate.

Aticul: Parte a unei construcții situată deasupra cornișei și menită să mascheze acoperișul (DEX 1998). În cazul clădirilor cu acoperiș-terasă, se consideră „atic” elementul superior al fațadei, care depășește cota ultimului planșeu și are rol constructiv, de rebord, pentru straturile componente ale învelitorii, și rol în ghidarea apelor meteorice.

Conductivitate termică de calcul (lambda): valoare a conductivității termice a unui material sau a unui produs de construcție, în condiții interioare și exterioare specifice, care poate fi considerată ca fiind caracteristică pentru performanța aceluia material sau produs când este încorporat într-o parte de construcție.

Construcții anexe: construcții distincte, de regulă având dimensiuni reduse și un singur nivel supratean, care deservesc funcțiunea de locuire. Din categoria construcțiilor anexe fac parte: garaje individuale, depozite pentru unelte de grădinarit, șoproane, terase acoperite, foișoare, pergole, bucătării de vară. Realizarea construcțiilor anexe se autorizează în aceleași condiții în care se autorizează corpurile principale de clădire.

Construcții cu caracter provizoriu: construcțiile autorizate ca atare, indiferent de natura materialelor utilizate, care, prin specificul funcțiunii atribuite ori din cauza cerințelor urbanistice impuse de autoritatea publică, au o durată de existență limitată, precizată și prin autorizația de construire. De regulă, construcțiile cu caracter provizoriu se realizează din materiale și alcătuirii care permit demontarea rapidă în vederea aducerii terenului la starea inițială (confecții metalice, piese de cherestea, materiale plastice ori altele asemenea) și sunt de dimensiuni reduse. Din categoria construcțiilor cu caracter provizoriu fac parte: chioscuri, tonete, cabine, locuri de expunere situate pe căile și în spațiile publice, corpuri și panouri de afișaj, firme și reclame, copertine, pergole ori altele asemenea. În sensul prezentei legi (Legea 50/1991), realizarea construcțiilor provizorii se autorizează în aceleași condiții în care se autorizează construcțiile definitive (Legea 50/1991).

Construcție existentă: în prezentul ghid, se înțelege acea construcție care există fizic la data curentă și este evidențiată ca atare în documentațiile cadastrale, fiind înscrisă în cartea funciară.

Construibilitatea: calitatea unui teren de a primi o construcție, ale cărei destinație și caracteristici sunt compatibile cu atributele de fapt (legate de natura terenului și de caracteristicile sale) și de drept (vizând serviciile care îl grevează). (G.M.-007 – 2000)

Contextul: este orice relație relevantă din punct de vedere arhitectural între o așezare (obiect) și alte așezări (obiecte).

Coridor ecologic: zonă naturală sau amenajată care asigură cerințele de deplasare, reproducere și refugiu pentru speciile sălbatice terestre și acvatice (OUG 57/2007).

Cornișă: Partea superioară, ieșită în afară și ornamentată, a zidului unei construcții, având rolul de a sprijini acoperișul și de a împiedica scurgerea apei de ploaie pe fața clădirilor (DEX 1998).

Degradarea: este o schimbare de stare în rău; se referă în mod particular la lipsa lucrărilor corecte/constante de întreținere și/sau la efectele unor intervenții inadecvate asupra unei așezări/construcții sau asupra valorilor patrimoniale.

Demisol (prescurtat D): nivel construit al clădirii având pardoseala situată sub nivelul terenului (carosabilului) înconjurător, cu maximum jumătate din înălțimea liberă a acestuia și prevăzut cu ferestre în pereții de închidere perimetrală. Demisolul se consideră nivel suprateran al construcției. Atunci când pardoseala este situată sub nivelul terenului (carosabilului) înconjurător cu mai mult de jumătate din înălțimea liberă, se consideră subsol și se include în numărul de niveluri subterane ale construcției (Normativ de siguranță la foc a construcțiilor, indicativ P118-99).

Desemnarea/clasarea: presupune identificarea valorilor patrimoniale ale unei așezări (obiect), conferindu-i statut formal prin legi sau reglementări menite să îi protejeze valoarea.

Destinația terenurilor: Modul de utilizare a acestora, conform funcțiunii prevăzute în reglementările cuprinse în planurile de urbanism și amenajarea teritoriului, aprobate conform legii (G.M.-007 – 2000).

Domeniul public: totalitatea bunurilor care fac obiectul dreptului de proprietate publică, ce aparțin statului sau unităților administrativ-teritoriale. Domeniul public poate fi de interes național, caz în care proprietatea asupra sa, în regim de drept public, aparține statului, sau de interes local, caz în care proprietatea, de asemenea în regim de drept public, aparține comunelor, orașelor, municipiilor sau județelor (G.M.-007 – 2000).

Dotări publice: terenuri, clădiri, construcții, amenajări și instalații, altele decât sistemul de utilități publice, aparținând domeniului public sau privat al unităților teritorial-administrative sau al statului și destinate deservirii populației unei anumite zone. Realizarea acestora reprezintă un obiectiv de utilitate publică.

Dotările publice cuprind:

- obiective de învățământ;
- obiective de sănătate;
- obiective de cultură;
- obiective de sport și recreere;
- obiective de protecție și asistență socială;
- obiective de administrație publică;
- obiective pentru autoritățile judecătorești.

Drumurile publice: drumurile destinate transportului rutier public de toate categoriile, gestionate de autoritățile administrației publice centrale sau locale și clasificate tehnic, conform legislației și terminologiei tehnice, în: autostrăzi, drumuri expres, naționale, județene și comunale – în extravilan – și străzi – în intravilan (G.M.-007 – 2000).

Echiparea edilitară: ansamblul format din construcții, instalații și amenajări, care asigură în teritoriul localităților funcționarea permanentă a tuturor construcțiilor și amenajărilor, indiferent de poziția acestora față de sursele de apă, energie, trasee majore de transport rutier, feroviar, aerian sau naval, cu respectarea protecției mediului ambiant (G.M.-007 – 2000).

Edificabil (suprafață edificabilă): suprafață componentă a unei parcele în interiorul căreia pot fi amplasate construcții, în condițiile Regulamentului Local de Urbanism.

Fondul Forestier Național: este constituit din păduri, terenuri destinate împăduririi, cele care servesc nevoilor de cultură, producție ori administrație silvică, iazurile, albiile pâraielor și terenurile neproductive incluse în amenajamente silvice, indiferent de natura dreptului de proprietate. Sunt considerate păduri terenurile acoperite cu vegetație forestieră cu o suprafață mai mare de 0,25 ha. (Legea nr. 46/2008 – Codul silvic).

Garaje: construcții cu unul sau mai multe niveluri pentru staționarea, adăpostirea, întreținerea și eventual

reparația autovehiculelor (G.M.-007 – 2000).

Habitatul natural: zona terestră, acvatică sau subterană, în stare naturală sau seminaturală, care se diferențiază prin caracteristici geografice, abiotice și biotice. (OUG 57/2007)

Indicii urbanistici: instrumente urbanistice specifice de lucru pentru controlul proiectării și al dezvoltării durabile a zonelor urbane, care se definesc și se calculează după cum urmează: Coeficient de utilizare a terenului (CUT): raportul dintre suprafața construită desfășurată (suprafața desfășurată a tuturor planșeelor) și suprafața parcelei. Nu se iau în calcul suprafețele construite desfășurate: suprafața subsolurilor cu înălțimea liberă de până la 1,80 m, suprafața subsolurilor cu destinație strictă pentru gararea autovehiculelor, spațiile tehnice sau spațiile destinate protecției civile, suprafața balcoanelor, a logiilor, a teraselor deschise și neacoperite, a teraselor și a copertinelor necirculabile, precum și a podurilor neamenajabile, aleile de acces pietonal/carosabil din incintă, scările exterioare, trotuarele de protecție (Legea 350/2001).

Procent de ocupare a terenului (POT): raportul dintre suprafața construită (amprenta la sol a clădirii) și suprafața parcelei. Suprafața construită este suprafața construită la nivelul solului, cu excepția teraselor descoperite ale parterului care depășesc planul fațadei, a platformelor, a scărilor de acces. Proiecția la sol a balcoanelor a căror cotă de nivel este sub 3,00 m de la nivelul solului amenajat și a logiilor închise ale etajelor se include în suprafața construită. (Legea 350/2001) În înțelesul prezentului Regulament, pe terenurile în pantă, nivelurile clădirilor/corpurilor de clădire la care, cel puțin pe o latură a acestora, pardoseala este situată sub nivelul terenului (carosabilului) înconjurător cu mai mult de jumătate din înălțimea liberă, sunt considerate subsoluri și vor fi luate ca atare la calculul indicelui CUT. Excepții de calcul ale indicatorilor urbanistici POT și CUT:

• dacă o construcție nouă este edificată pe un teren care conține o clădire care nu este destinată demolării, indicatorii urbanistici (POT și CUT) se calculează adăugându-se suprafața planșeelor existente la cele ale construcțiilor noi;

• dacă o construcție este edificată pe o parte de teren dezmembrată dintr-un teren deja construit, indicii urbanistici se calculează în raport cu ansamblul terenului inițial, adăugându-se suprafața planșeelor existente la cele ale noii construcții (Legea 350/2001).

Integritatea: presupune plenitudine și sinceritate, se referă la păstrarea întreagă sau intactă a elementelor de patrimoniu natural și/sau cultural și a atributelor acestora. Vine în completarea criteriului de autenticitate.

Interdicție de construire (non aedificandi): regula urbanistică după care, într-o zonă strict delimitată, din rațiuni de dezvoltare urbanistică durabilă, este interzisă emiterea de autorizații de construire, în mod definitiv sau temporar, indiferent de regimul de proprietate sau de funcțiunea propusă (Legea 350/2001).

Intervenția: este o acțiune care are efect fizic în structura unei așezări/construcții.

Împrejmuirile: construcțiile sau amenajările (plantații, garduri vii), cu caracter definitiv sau temporar, amplasate la aliniament sau pe celelalte laturi ale parcelei, pentru a o delimita de domeniul public sau de proprietățile învecinate (G.M.-007 – 2000).

Învelitoarea: stratul impermeabil exterior al acoperișului care nu permite infiltrațiile de apă. Este formată din materialul de acoperire și din elementele de fixare și racordare ale acestuia.

Întreținerea: este o muncă de rutină perpetuă, necesară pentru a păstra starea de sănătate a unei construcții și/sau a unei structuri sau a țesutului unei așezări în stare bună.

Mansardă (prescurtat M): spațiu funcțional amenajat integral în volumul podului construcției. Se include

în numărul de niveluri supratere. (Normativ de siguranță la foc a construcțiilor, indicativ P118-99). Se consideră mansarde acele spații care respectă următoarele condiții suplimentare:

- podul construcției va forma un unghi maxim de 60 grade cu planul orizontal;

- podul construcției nu va depăși, în proiecție orizontală, conturul exterior al ultimului nivel plin (inclusiv balcoane sau cursive) cu mai mult de 1 m. La calculul coeficientului de utilizare a terenului, mansarda va contribui cu cel mult 60% din suprafața desfășurată a ultimului nivel plin.

Materialul natural de construcție: este orice material ce provine din mediul natural imediat învecinat cu așezarea, poate fi exploatat manual, satisface cerințele de durabilitate, confort și prelucrabilitate.

„Natura 2000”: rețeaua ecologică europeană de arii naturale protejate care cuprinde arii de protecție specială avifaunistică, stabilite în conformitate cu prevederile Directivei 79/409/CEE privind conservarea păsărilor sălbatice, și arii speciale de conservare, desemnate de Comisia Europeană și ale Directivei 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale, a faunei și florei sălbatice. (OUG 57/2007)

Nivelul: spațiu construit supratere sau subteran al construcțiilor închise sau deschise, delimitat de planșee. Constituie nivel supranatural a cărei arie este mai mare decât 40% din cea a încăperii/spațiului în care se află (Normativ de siguranță la foc a construcțiilor, indicativ P118-99).

Obiectul: este orice lucru (încă) nefixat (mobil) sau neîncorporat în structura unei așezări, dar care, istoric vorbind, poate fi asociat cu așezarea.

Paramentul: partea exterioară finisată a unei construcții, a unui element de construcție etc.; material care căptușește (cu scop ornamental) această parte.

Parcela: suprafața de teren ale cărei limite sunt sau nu materializate pe

teren, proprietatea unuia sau mai multor proprietari, aparținând domeniului public sau privat, și care are un număr cadastral ce se înscrie în registrul de publicitate funciară. Împreună cu construcțiile sau amenajările executate pe suprafața sa, parcela reprezintă un bun imobil (G.M.-007 – 2000).

Patrimoniul: înglobează toate resursele moștenite pe care comunitatea le apreciază din alte motive decât cel strict utilitar.

Patrimoniul cultural: însumează bunurile moștenite identificate și apreciate de comunitate ca fiind reflexia și expresia cunoștințelor dezvoltate, a credințelor și a tradițiilor, respectiv a modului de interpretare a credințelor și a tradițiilor altora.

Patrimoniul natural: însumează habitatul și speciile moștenite, geologia și morfologia ecosistemelor, inclusiv a celor acvatice și subacvatice, cărora comunitatea le conferă valoare.

Pazia: Scândură (ornamentală) așezată vertical la capătul din afară al cârpilor unui acoperiș cu streșină, pentru a ascunde capetele acestora.

Performanța energetică a clădirii (PEC): energia efectiv consumată sau estimată pentru a răspunde necesităților legate de utilizarea normală a clădirii, necesități care includ în principal: încălzirea, prepararea apei calde de consum, răcirea, ventilarea și iluminatul. Performanța energetică a clădirii se determină conform unei metodologii de calcul și se exprimă prin unul sau mai mulți indicatori numerici, care se calculează luându-se în considerare izolația termică, caracteristicile tehnice ale clădirii și ale instalațiilor, proiectarea și amplasarea clădirii în raport cu factorii climatici exteriori, expunerea la soare și la influența clădirilor învecinate, sursele proprii de producere a energiei și alți factori, inclusiv climatul interior al clădirii, care influențează necesarul de energie.

Peisajul: este constituit din mulțimea trăsăturilor, a caracterelor, a formelor unui teritoriu (regiune, ținut).

Peisajul cultural: este un termen ce reunește diverse manifestări ale interacțiunii dintre om și natură reprezentative pentru gradul de evoluție a societății umane sub influența constrângerilor de ordin fizic, a oportunităților habitatului natural și a factorilor social, economic și cultural.

Peisajul antropic: se caracterizează prin lipsa aproape totală a elementelor naturale din cadrul componentelor peisajului, fapt relevant în fizionomia acestuia. Locul acestora este luat de componentele antropice ale unui mediu construit, rezultat în urma unei activități umane intense într-un areal bine delimitat.

Proportionalitatea: presupune calitatea de a fi în relație corectă în dimensiune, în grad sau în orice altă caracteristică măsurabilă cu un alt obiect.

Puntea termică: este acea suprafață unde intră în contact două materiale ale căror capacități de reținere a căldurii sunt diferite, având loc o pierdere de căldură. Știind că posibilitățile de reținere a căldurii sunt date și de grosimea materialului, puntea termică poate să apară la elementele de închidere alcătuite din același material care are variații de grosime. Punțile termice se formează și în acele locuri unde este întreruptă termoizolația, permițând pierderea de căldură prin locurile respective.

Reparația: presupune o lucrare mai complexă decât întreținerea, prin care sunt remediate defectele cauzate de degradare, vătămare sau exploatare, și care permite adaptări minore cu scopul de a obține un rezultat sustenabil, dar nu implică lucrări de restaurare sau alterare/modificare.

Reversibilitatea: presupune o intervenție ce poate fi îndepărtată oricând, pentru a se reveni la starea inițială.

Schimbarea naturală: este schimbarea ce are loc în cadrul mediului istoric fără intervenție umană, lucru care însă, în unele cazuri, necesită răspunsuri administrative (întreținere specială sau înnoire periodică) pentru a susține permanent semnificația acestui mediu.

Semnificația (unui loc): însumează valorile naturale și culturale patrimoniale ale unui loc, adeseori sub forma unui statut sau a unei declarații.

Structura: este substanța materială ce alcătuiește o așezare: geologia, depunerile arheologice, rețelele construite, clădirile și flora.

Structura portantă: este ansamblul elementelor de construcție solidarizate între ele care țin în picioare o clădire, preiau toate sarcinile la care este supusă clădirea și care îi asigură sprijinirea și transmiterea acestor sarcini la sol. Principalele subsansambluri ale unei structuri tradiționale sunt: fundațiile, bolțile, planșeele, pereții portanți și șarpanta sau acoperișul.

Subsolul (prescurtat: S): nivelul construit al clădirii având pardoseala situată sub nivelul terenului (carosabilului) înconjurător cu mai mult de jumătate din înălțimea liberă. Subsolul se consideră nivel subteran al construcției (după Normativ de siguranță la foc a construcțiilor, indicativ P118-99). Pe terenurile în pantă, se consideră subsol nivelurile construite care respectă regula de mai sus pe cel puțin o latură a clădirii.

Suprafața construită (SC) (amprenta la sol a clădirii): suprafața construită la nivelul solului, cu excepția teraselor descoperite ale parterului care depășesc planul fațadei, a platformelor și a scărilor de acces. Proiecția la sol a balcoanelor a căror cotă de nivel este sub 3,00 m de la nivelul solului amenajat și a logiilor închise ale etajelor se include în suprafața construită (Legea 350/2001).

Sustenabilitatea: presupune capacitatea de a armoniza fără compromisi necesitățile actuale cu cele din viitor.

Șarpanta: este structura de rezistență a unui acoperiș și este influențată în mod direct de tipul de învelitoare care se dorește a fi folosită, de greutatea acesteia, de existența sub acoperiș a unui spațiu locuibil etc. Poate fi alcătuită din lemn (cel mai frecvent), metal sau beton (cazuri mai rare).

Șura: construcție anexă dintr-o gospodărie rurală în care se adăpostesc vitele și se păstrează diferite vehicule, unelte agricole etc. (DEX 1998).

Teritoriul administrativ: suprafață delimitată de lege, pe trepte de organizare administrativă a teritoriului: național, județean și unități administrative-teritoriale (municipii, oraș, comună) (Legea 350/2001).

Teritoriul extravilan: suprafața cuprinsă între limita administrativ-teritorială a unității de bază (municipii, oraș, comună) și limita teritoriului intravilan (Legea 350/2001).

Teritoriu intravilan: totalitatea suprafețelor construite și amenajate ale localităților ce compun unitatea administrativ-teritorială de bază, delimitate prin planul urbanistic general aprobat și în cadrul cărora se poate autoriza execuția de construcții și amenajări. De regulă, intravilanul se compune din mai multe trupuri (sate sau localități suburbane componente) (Legea 350/2001).

Valoarea: este un aspect ce punctează meritul sau importanța; în cazul nostru, ceea ce oamenii atribuie calităților unei așezări.

Valoarea comună: este calitatea ce derivă din semnificația pe care un loc îl are în conștiința oamenilor care relaționează cu el sau a acelora care au o memorie a locului sau au trăit o experiență colectivă în locul respectiv.

Valoarea estetică: este calitatea ce derivă din modul în care oamenii percep stimulii senzoriali și intelectuali ai unui loc (ai unei așezări).

Valoarea evidentă (intrinsecă): este calitatea ce derivă din potențialul unui loc de a pune în valoare mărturiile activităților umane din trecut.

Valoarea istorică: este calitatea ce derivă din modul în care oamenii, evenimentele și aspectele vieții cotidiene din trecut pot fi legate prin intermediul unui loc (al unei așezări) de prezent.

ANEXA 3

Legislație

Reglementări locale

Planurile Urbanistice Generale ale Unităților Administrativ-Teritoriale aprobate în vigoare;

Planurile de Amenajare ale Teritoriilor Județene și Zonale aprobate în vigoare.

Reglementări naționale

Legea nr. 50/ 1991 privind autorizarea lucrărilor de construcții, cu modificările ulterioare;

Ordinul nr. 839/ 2009 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 50/ 1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții;

Legea nr. 10/ 1995 privind calitatea în construcții, republicată și actualizată;

Legea nr. 114/ 1995, Legea locuinței, cu modificările ulterioare;

Legea nr. 153/ 2011 privind măsurile de creștere a calității arhitectural- ambientale a clădirilor, cu modificările ulterioare;

Legea nr. 372/2005 privind performanța energetică a clădirilor;

Legea nr. 422/ 2001 privind protejarea monumentelor istorice;

Regulamentul (UE) nr. 305/ 2011 al Parlamentului European al Consiliului Europei din 9 martie 2011 de stabilire a unor condiții armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcții și de abrogare a Directivei 89/ 106/ CEE a Consiliului Europei;

Hotărârea Guvernului nr. 622/ 2004 privind stabilirea condițiilor de

introducere pe piață a produselor pentru construcții, republicată, cu modificările și completările ulterioare; Ordinul ministrului dezvoltării regionale și locuinței nr. 839/2009 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicarea Legii nr. 50/ 1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, cu modificările ulterioare;

Hotărârea Guvernului nr. 766/ 1997 pentru aprobarea unor regulamente privind calitatea în construcții (printre care Regulament privind acordul tehnic pentru produse, procedee și echipamente noi în construcții);

Ordinul Ministerului Transporturilor, Construcțiilor și Turismului nr. 1889/ 2004 pentru aprobarea Procedurii de acord tehnic pentru produse, procedee și echipamente noi în construcții și a Procedurii privind avizarea acordurilor tehnice;

Reglementări tehnice privind documentațiile de urbanism (sursa: <http://www.mdrap.ro/construcții/reglementari-tehnice>);

Reglementări tehnice privind proiectarea și executarea lucrărilor de învelitori;

Normativ privind proiectarea, execuția și exploatarea învelitorilor acoperișurilor în pantă la clădiri - Indicativ NP 069 - 2014;

Reglementări tehnice privind proiectarea și executarea lucrărilor de izolații;

Normativ pentru proiectarea și executarea lucrărilor de izolații termice la clădiri;

Reglementări tehnice privind proiectarea și executarea lucrărilor de tencuie, placaje și tapete;

Reglementări tehnice privind proiectarea și executarea lucrărilor de pardoseli, plinte, scafe, elemente de scări;

Reglementări tehnice privind

proiectarea și executarea instalațiilor electrice, de apă și canalizare, termice, condiționare a aerului, gaze;

Reglementări tehnice privind proiectarea și executarea clădirilor de locuit și social-culturale;

Reglementări tehnice privind proiectarea și executarea construcțiilor industriale, agro-zootehnice și de irigații;

Reglementări tehnice privind proiectarea și executarea construcțiilor hidrotehnice, amenajărilor și regularizărilor de râuri;

Reglementări tehnice privind proiectarea și executarea organizării lucrărilor de construcții-montaj;

Normativ pentru proiectarea mansardelor la clădiri de locuit;

Reglementări tehnice privind verificarea calității și recepția lucrărilor de construcții-montaj;

Hotărârea nr.273/ 1994 privind aprobarea Regulamentului de recepție a lucrărilor de construcții și instalații aferente acestora;

Reglementări tehnice privind lucrările de reparații, întreținere și postutilizare a construcțiilor;

Reglementări tehnice privind performanța energetică a clădirilor;

Normativ privind securitatea la incendiu a construcțiilor - Indicativ P118-1999;

Normativ privind urmărirea comportării în timp a construcțiilor - P130-1999;

Hotărârea Guvernului nr. 226/ 2015 privind stabilirea cadrului general de implementare a măsurilor programului național de dezvoltare rurală cofinanțat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală și de la bugetul de stat, cu modificările ulterioare;

Ordinul 961/2016 al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a procesului de evaluare, soluționare a contestațiilor, selecție și contractare pentru proiectele aferente măsurilor din Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013 pentru care s-a dispus evaluarea și/ sau contractarea prin hotărâri judecătorești definitive, care pot fi finanțate de la bugetul de stat, cu modificările ulterioare;

Ordinul 763/ 2015 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a procesului de selecție și a procesului de verificare a contestațiilor pentru proiectele aferente măsurilor din Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020, cu modificările ulterioare;

Ordinul 1731/2015 al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale privind instituirea schemei de ajutor de minimis „Sprijin acordat microîntreprinderilor și întreprinderilor mici din spațiul rural pentru înființarea și dezvoltarea activităților economice neagricole”, cu modificările ulterioare; Ordinul 2112/2015 al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale privind instituirea schemei de ajutor de minimis „Sprijin acordat pentru stimularea investițiilor asociate conservării patrimoniului și pentru menținerea tradițiilor și moștenirii spirituale”, cu modificările ulterioare;

Ordinul 847/ 2016 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a procesului de evaluare, verificare, soluționare a contestațiilor și selecție pentru proiectele aferente submăsurii 9.1. „Înființarea grupurilor de producători în sectorul agricol” și 9.1.a. „Înființarea grupurilor de producători în sectorul pomicol” din Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020;

Ordinul 295/2016 al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale privind aprobarea Ghidului solicitantului pentru participarea la selecția Strategiilor de Dezvoltare Locală;

Reglementări europene

REGULAMENTUL (UE) NR. 1305/2013 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI EUROPEI din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului Europei;

REGULAMENTUL DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) NR. 808/2014 AL COMISIEI din 17 iulie 2014 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului Europei privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR);

DECIZIA DE PUNERE ÎN APLICARE A COMISIEI din 26 mai 2015 de aprobare a programului de dezvoltare rurală al României pentru sprijin din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală CCI2014R006RDNP001.

Convenții și recomandări internaționale

Carta patrimoniului construit vernacular, Mexic, 1999;

Principii pentru conservarea structurilor istorice din lemn, Mexic, 1999;

Convenția europeană a peisajului, Florența, 2000 (text publicat în Monitorul Oficial al României nr. 536/ 23.05.2002);

Declarația pentru conservarea spiritului locului, Quebec, 2008;

Declarația patrimoniului ca factor de dezvoltare, Paris, 2011.

Bibliografie

Brătescu, Paulina, Moruzi, Ion, *Dicționar geografic al județului Prahova*, Tipografia și legătoria Viitorul, 1897.

Gheorghiu, Adrian, *Proporții și trasee geometrice în arhitectură*, Editura Tehnică, 1991.

Ghinoiu, Ion, *Atlas etnografic român*, Editura Academiei Române, 2003.

Hoinărescu, Călin, *Habitatul rural tradițional prahovean*, Editura Restitutio Edit.

Hoinărescu, Călin (cu mențiunea: șef de proiect complex), *Locuința sătească din România*, Ediție revizuită și completată, 1989.

Ionescu, Grigore, *Arhitectura pe teritoriul României de-a lungul veacurilor*, Editura Academiei, București, 1982.

Joja, Constantin, *Actualitatea tradiției arhitecturale românești*, Editura tehnică, 1984.

Joja, Constantin, *Sensuri și valori regăsite*, Editura Eminescu, București, 1981.

Petre, Lucian, *Spațiul istoric și etnic românesc*, Editura Militară, 1992, București.

Râpeanu, C.M., Simache, N.I., *Contribuții la Monografia comunei Starchiojd*, Muzeul de Istorie al județului Prahova, Ploiești, 1968.

Simache, N.I., Vulpescu, M., *Contribuții la istoricul satelor Posești, Râncezi și Nucșoara*, Muzeul de Istorie al județului Prahova, Ploiești, 1968.

Stahl, Henri H., *Contribuții la studierea satelor devălmașe românești*, Editura Cartea Românească, 1998.

Stahl, Paul, *Locuința țărânului român*, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1958.

Stoica, Georgeta, *Arhitectura interiorului locuinței țărănești*, Muzeul din Râmnicu Vâlcea, 1974.

Miron, Constantin, *Materiale neconvenționale locale pentru energie sustenabilă*, INCĐ URBAN INCERC Iași, <http://documents.tips/documents/neconventionale.html>

www.prahova.insse.ro

www.recensamantromania.ro

atelieruldearhitectura.blogspot.ro

www.adelaparvu.com

www.woodlightpoles.com

www.naturalfencing.com

www.izomiorita.ro

www.earthsafedesign.com

www.natural-home4u.com

Credite fotografice

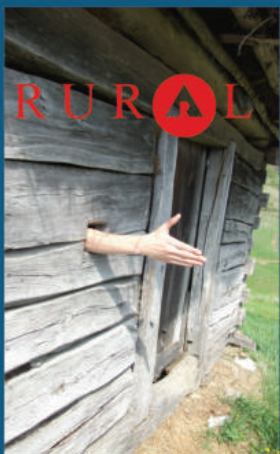
- Imaginea 1, pagina 7 - © Mihai Nuță
- Imaginea 3, pagina 12 - © Andreea Cel Mare
- Imaginea 6, pagina 37 - © Mihai Nuță
- Imaginea 2, pagina 39 - © Cristian Rădulescu
- Imaginea 1, pagina 40 - © Adela Pârnu
- Imaginea 1, pagina 41 - © Muntenia la pas
- Imaginea 2, pagina 41 - © Mihai Nuță
- Imaginea 9, pagina 45 - © Peter Mrass
- Imaginea 10, pagina 45 - © Robert Farczadi
- Imaginea 1, pagina 46 - © Lard Buurman, Bureau B+B urbanism and landscape architecture
- Imaginea 2, pagina 46 - © Odu Green Roof
- Imaginile 6, pagina 46 - © Mihai Nuță
- Imaginile 2-4, pagina 47 - © Mihai Nuță
- Imaginile 1-5, pagina 48 - © Mihai Nuță
- Imaginea 2, pagina 49 - © Mihai Nuță
- Imaginea 4, pagina 49 - © Asociația Monumentum
- Imaginea 1, pagina 52 - © Raum
- Imaginea 6, pagina 53 - © Mihai Nuță
- Imaginile 2-5, pagina 55 - © Mihai Nuță
- Imaginea 1, pagina 57 - © Mihai Nuță
- Imaginea 1, pagina 60 - © Adela Pârnu
- Imaginea 1, pagina 61 - © Adela Pârnu

- Imaginea 1,3,5, pagina 62 - © Adela Pârnu
- Imaginea 1-7, pagina 63 - © Mihai Nuță
- Imaginea 2, pagina 68: © Jan Hülsemann
- Imaginile 4 - 9, pagina 68: © Ulrich Roth
- Imaginea 10, pagina 68: © Grupul Rural al OAR
- Imaginea 1, pagina 69: © Copșa Mare Guesthouses
- Imaginea 2, pagina 69: © Asociația Monumentum
- Imaginea 4, pagina 69: © HempFlax Europe srl
- Imaginea 3, pagina 69: © Grupul Rural al OAR
- Imaginile 5, 6, pagina 69: © http://www.ecohightech.ro/prelucrare_biomasa.html
- Imaginile 2, 3, pagina 70: © Mark Reinders
- Imaginile 1, 4-7, pagina 70: © www.naturalpaint.ro
- Imaginea 1, pagina 71: © S.C. Tradiția noastră SRL - Galați
- Imaginea 2, pagina 71: © <http://casenaturale.ro>
- Imaginea 3, pagina 71: © Gutex, www.naturalpaint.ro
- Imaginea 4, pagina 71: © Alex Wilson - BuildingGreen
- Imaginile 1, 2, 6, pagina 72: © Asociația Monumentum
- Imaginile 3 - 5, 7, pagina 72: © Jan Hülsemann
- Imaginile 1 - 4, pagina 73: © Jan Hülsemann

Toate imaginile nespecificate mai sus sunt proprietatea echipei de lucru Claudia Georgeta Pîrvu și Cornelia Elena Zaharia.

Arhitectura este știința și arta de a realiza construcții trainice, folositoare, sănătoase și armonioase. Arhitectura se face pentru oameni și mediul lor, prin clădiri sau construcții alcătuite cu cap. Rostul ei este să ne facă viața mai frumoasă, mai sănătoasă și să ne aducă aminte cine suntem atunci când uităm.

Arhitectul este cel care se ocupă cu arhitectura. El își imaginează casele și desenează (alături de echipele de ingineri) schițele / planșele după care se construiesc clădirile. El ține cont de posibilitățile și de nevoile celui care îl cheamă/angajează, de legile în vigoare și de felul în care se fac casele trainice, sănătoase și frumoase.

Obiectivele generale ale PROGRAMULUI RURAL al Ordinului Arhitecților din România

- creșterea calității practicii profesionale în mediul rural
- conștientizarea nevoii de protejare/promovare a zonelor cu specific local valoros
- folosirea arhitecturii (cu toate domeniile conexe) ca pârghie în dezvoltarea economică a mediului rural pe baze ecologice / responsabile
- elaborarea documentelor ce vor reglementa intervențiile în mediul rural (cu sau fără finanțare europeană)

ACEST GHID SE DISTRIBUIE GRATUIT!

Ghidul poate fi accesat și descărcat de pe site-ul OAR:

<https://www.oar.archi/despre-oar/ghidurile-de-arhitectura-pentru-incadrarea-in-specificul-local-din-mediul-rural>

Realizat cu sprijinul:

